

CONCEPTVERSIE Jaarstukken

2018

Gemeente Neerijnen

Inhoudsopgave

1	Voorwoord.....	3
2	Inleiding en algemene gegevens.....	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Samenbestelling bestuur	4
2.3	Financieel resultaat.....	6
3	Programmaverantwoording	7
3.1	Programma 0 – bestuur en ondersteuning.....	7
3.2	Programma 1 – veiligheid.....	9
3.3	Programma 2 – verkeer, vervoer en waterstaat	12
3.4	Programma 3 – economie.....	16
3.5	Programma 4 – Onderwijs.....	18
3.6	Programma 5 – Sport, Cultuur en recreatie.....	22
3.7	Programma 6 – Sociaal domein.....	25
3.8	Programma 7 – Volksgezondheid en milieu	29
3.9	Programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	34
4	Paragrafen.....	37
4.1	Paragraaf lokale heffingen	37
4.2	Paragraaf verbonden partijen.....	40
4.3	Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	48
4.4	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.....	50
4.5	Paragraaf financiering	52
4.6	Paragraaf bedrijfsvoering	54
4.7	Paragraaf grondbeleid	55
5	Balans.....	60
6	Overzicht van baten en lasten	62
7	Toelichtingen	63
7.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	63
7.2	Toelichtingen op de balans.	65
7.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	76
7.4	Wet Normering Topinkomens.....	89
7.5	Overzicht van incidentele baten en lasten	90
7.6	Analyse begrotingsrechtmatigheid	92
8	Bijlagen	94
8.1	Resterende investeringsbudgetten	94
8.2	Baten en lasten per taakveld	95
8.3	SISA-bijlage.....	98
8.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	101

1 Voorwoord

Voor u liggen de laatste jaarstukken van de gemeente Neerijnen. Het jaarverslag (met uitzondering van de financiële realisatie) is reeds besproken en vastgesteld door de gemeenteraad van Neerijnen. Beleidsmatige verantwoording heeft dus reeds plaatsgevonden. In de jaarrekening wordt het financiële resultaat uiteen gezet. De gemeente Neerijnen sluit het jaar 2018, en daarmee haar bestaan, af met een financieel resultaat van € 888.306.

Het jaar 2018 stond vanzelfsprekend voor een groot deel uit de voorbereidingen voor de herindeling. Dit heeft er voor gezorgd dat op 1 januari 2019, de gemeente West Betuwe een zo goed mogelijke start kon maken.

Vanaf 1 januari 2019 is de gemeente Neerijnen opgegaan in de gemeente West Betuwe. Om die reden worden de jaarstukken 2018 Neerijnen aangeboden door het college van de gemeente West Betuwe.

Burgemeester en wethouders van gemeente West Betuwe,

De secretaris,

de burgemeester,

2 Inleiding en algemene gegevens

2.1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2018 van de gemeente Neerijnen. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) en de jaarrekening (balans en overzicht baten en lasten beide met toelichting). Ook zijn enkele bijlagen toegevoegd.

Met de jaarstukken 2018 wordt de planning- en controlcyclus van 2018, die is ingezet met de begroting, afgerond. Het jaarverslag (met uitzondering van de financiële realisatie en de paragrafen) is reeds in de raad van Neerijnen besproken en vastgesteld. Beleidsmatige verantwoording op programmaniveau heeft dus reeds plaatsgevonden.

Op niveau van de paragrafen is nog geen beleidsmatige verantwoording afgelegd. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de organisatie. Omdat een actualisatie van de inhoud van de paragrafen reeds in West Betuwe verband gedaan is, zijn in de paragrafen alleen de belangrijkste en wettelijk verplichten onderdelen opgenomen.

Met het laatste onderdeel, de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2018. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2018, de rekening van baten en lasten over het jaar 2018 en de toelichting op beide onderdelen. In de bijlagen treft u informatie aan die ondersteuning biedt bij het lezen van de jaarrekening.

De controleverklaring (bijlage 8.3) van **de onafhankelijke accountant wordt separaat nagezonden. In de controleverklaring en in het verslag van bevindingen van de accountant worden zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 beoordeeld.**

2.2 Samenbestelling bestuur

Per 31 december 2018
Burgemeester Dhr. H.H. de Vries <ul style="list-style-type: none">
• Openbare orde en veiligheid
• Bestuurlijke organisatie
• Bedrijfsvoering (excl. financiën)
• Handhaving & Toezicht
• Burgerparticipatie
• Burgerzaken
• Dienstverlening
• Stuurgroep GNL
• AB Regio Rivierenland, Veiligheidsregio Gelderland Zuid en OmgevingsDienst Rivierenland
• Sociale zaken
• Volksgezondheid, Zorg, Welzijn en WMO inclusief de Sociale Transities
• Dorpshuizen
• Leefbaarheid kleine kernen
• Jeugd
• Regio: AB Werkzaak, AB GGD
Wethouders Dhr. H.A. Verwoert, 1 ^e loco-burgemeester <ul style="list-style-type: none">
• Financiën
• Grondexploitatie
• Economische & Agrarische zaken
• Intergemeentelijke zaken en samenwerking gemeenten
• Regio -speerpuntenberaad Agribusiness. Dhr. T. Kool, 2 ^e loco-burgemeester <ul style="list-style-type: none">
• Ruimtelijke ordening en Cultuurhistorie (archeologie en monumenten)
• Beheer Openbare Ruimte, Natuur & Landschap
• Gemeentelijke gebouwen en Grondzaken

- Volkshuisvesting
- Verkeer en Vervoer
- Water en Milieu
- Regio: speerpuntenberaad Economische en Logistiek, AB AVRI.

Dhr. J. Andriesse, 3^e loco-burgemeester

- Recreatie & Toerisme
- Onderwijs, onderwijshuisvesting, peuterspeelzaal werk en kinderopvang
- Leerlingenvervoer
- Sport
- Bibliotheken
- Kunst & Cultuur
- Gemeentelijke subsidiebeleid
- Regio: AB BSR, AB RAR, AB Recreatieschap, OOGO-overleg, speerpuntenberaad Recreatie & Toerisme, BNG

Gemeentesecretaris

J.W. Vonk- van Meteren

Raadsgriffier

K.G. Steenbergem

Zetelverdeling

De raad bestond op 31 december 2017 uit de volgende 15 personen (* fractievoorzitter) :

Gemeentebelangen

- P.C. van Kuilenburg (*)
- C. Nijhoff
- A.P.M. Veecken

Voor Neerijnen

- E.J. van Tellingen (*)
- P.A.J. van Zoest
- W. Kurpershoek

S.G.P.

- J.G. van Maanen (*)
- H. Mulder
- G.J. van Weelden

C.D.A.

- A.C. Hakkert (*)
- A.W.E. van Miltenburg

V.V.D.

- S.L.T.A.J. Nouwens (*)
- A.H. van Wijk

P.v.d.A.

- H.B. Chalik (*)
- R. van de Wardt

2.3 Financieel resultaat

De begroting 2018 liet een positief resultaat zien. De werkelijke realisatie laat een

	2018								
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018				
Lasten	€	28.304.524	N	€	33.486.744	N	€	32.972.342	N
Baten	€	28.655.276	V	€	33.720.853	V	€	33.860.649	V
Saldo	€	350.752	V	€	234.109	V	€	888.306	V

Op hoofdlijnen wordt het rekeningresultaat bepaald door de volgende verschillen:

- **Vrijval uit voorziening grondexploitatie** **€ 1.142.000 (V)**
De voorziening grondexploitatie heeft de hoogte van het verwachte verlies. Dit verwachte verlies is met ruim een miljoen afgenomen. Grotendeels wordt dit verklaard doordat de gezamenlijke leningenportefeuille van de drie fusiegemeenten een lager gemiddeld rentepercentage heeft dan de leningenportefeuille van gemeente Neerijnen. Hierdoor valt de verwachte rentetoerekening fors lager uit dan eerdere jaren.
- **Maatwerkdienstverlening (18+ 18-)** **€ 396.000 (N)**
Ondanks dat gedurende het jaar bijna een ton is bijgeraamd, is alsnog een groot tekort gerealiseerd. Dit wordt onder andere gevormd door:
  - Huishoudelijke hulp (€ 93.000 N)
Ondanks een verhoging van de tarieven (met een effect van € 60.000) was de prognose tot en met het tweede kwartaal dat het budget toereikend was. In de eindafrekening blijkt toch een nadeel.
  - WMO dienstverlening (€131.000 N)
Op basis van de cijfers tot en met het tweede kwartaal was reeds € 150.000 bijgeraamd, waarvan nu blijkt dat dit niet afdoende was. Ten opzichte van 2017 ligt de inzet ook € 160.000 hoger. De inzet van begeleiding blijkt dus structureel hoger te liggen.
  - Jeugd dienstverlening (€172.000 N)
Gedurende het jaar was de verwachting dat de inzet van ambulante jeugdhulp terugliep. De verlaging van het budget met € 40.000 leidt nu tot een overschrijding van € 170.000. Per saldo nog een tekort van € 130.000. De inzet in 2018 ligt wel 10% lager dan die van 2017.
- **Geëscaleerde zorg** **€ 212.000 (N)**
Het tekort ten tijde van de jaarstukken is ruim twee ton. Dit ondanks dat gedurende het jaar de begroting voor geëscaleerde zorg reeds met € 477.000 is opgehoogd. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van inzet van pleegzorg en residentiële zorg van 80% ten opzichte van 2017. Een nadere analyse is op moment van schrijven van de jaarstukken niet beschikbaar.
- **Verkeer en vervoer** **€ 105.000 (V)**
Mede door de herindeling en de ontwikkeling rond de dijkversterking in samenwerking met het waterschap, is een aantal projecten rond de veiligheid van fietspaden niet opgepakt. Daarnaast is het onderhoud aan wegen goedkoper uitgevoerd door de AVRI.
- **Overhead** **€ 173.000 (N)**
Door de ontwikkelingen rond de herindeling is het reguliere onderhoud aan automatisering minder uitgevoerd dan begroot door verlegging van de focus naar de opzet van nieuwe ICT-middelen. Daarnaast is de voorziening voor verlofuren vrijgevallen (conform regelgeving), wat ook voor een voordeel zorgt. Daarnaast is het laatste jaar de communicatie volledig door de eigen organisatie opgepakt, zonder inhuur. Gezamenlijk zorgt dit voor een voordeel op overhead.

Daarnaast zijn er meerdere kleinere verschillen (zowel positief als negatief). Een gedetailleerde toelichting is te vinden in hoofdstuk 7.3, toelichting op het overzicht van baten en lasten.

3 Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is reeds door de gemeenteraad van Neerijnen vastgesteld als onderdeel van de najaarsnota, in de raadsvergadering van 6-12-2018. Op deze manier heeft het college van de gemeente Neerijnen verantwoording af kunnen leggen aan de raad van Neerijnen. De teksten zijn integraal overgenomen.

In elk hoofdstuk (per programma) is wel de paragraaf 'wat heeft het gekost' toegevoegd, met de definitieve financiële cijfers 2018. Toelichting hierop vindt u in hoofdstuk 7.3.

3.1 Programma 0 – bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder Burgemeester de Vries   **Programmamanager** J.W. Vonk – van Meteren

Omschrijving Programma Het programma 'Algemeen bestuur' omvat de onderdelen bestuursorganen, intergemeentelijke samenwerking, voorlichting en representatie, rechtsbescherming en klachtenbehandeling en dienstverlening. Beheer woningen, nutsbedrijven.

Uitvoeringskaders	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
	* Nota burgerparticipatie	Raad	05-02-2015
	* Klachtenverordening 2013	Raad	25-04-2013
	* Samen werken aan dienstverlening	College	17-03-2011
	* Regeling Beheer en Toezicht BRP	College	01-09-2014
	* Privacyreglement verstrekkingen BRP	College	16-06-2014
	* Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie Neerijnen 2010	Raad	01-04-2010
	* Realisatieplan e-overheidsvoorziening en gemeente Neerijnen	College	04-05-2009
	* Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden	Raad	10-07-2008
	* BRP verordening	Raad	06-02-2014
	* Communicatienota Neerijnen 2007	College	04-09-2007
	* Verordening Burgerinitiatief	Raad	06-10-2005
	* Inspraakverordening	Raad	13-04-2004

Ontwikkelingen ■ De voornaamste ontwikkeling is de herindeling per 1-1-2019 tussen de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal. 2018 heeft vooral in het teken gestaan van het treffen van voorbereidingen op de herindeling. Waar noodzakelijk, mogelijk of wenselijk zijn verordeningen en regelingen in 2018 geharmoniseerd. In 2019 en 2020 zal deze harmonisatie verder uitgewerkt worden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma-doelstelling Een dienstbare en klantgerichte gemeente die maatschappelijke ontwikkelingen adequaat in beleid vertaalt en waarin wordt samengewerkt met inwoners, bestuurlijke en maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.

Beleidsdoelstelling 1: Optimaliseren van de klantgerichtheid, de klantvriendelijkheid en de efficiency van de dienstverlening.

Subdoelstelling 1:

Verbeteren van de digitale dienstverlening

Activiteit(en)

- Verbeteren en actueel houden van de informatie op de website (continue proces)

Mate van realisatie

Voldaan

Subdoelstelling 2:

Verbeteren van de interactieve en persoonlijke dienstverlening

Activiteit(en)

- Onderzoek naar de mogelijkheid tot inzet van interactieve applicaties en gebruik sociale media.

Mate van realisatie

Vorbereidingen getroffen. Dit wordt verder uitgewerkt in West Betuwe

Beleidsdoelstelling 2: Een transparant werkend bestuur en een transparant werkende organisatie die inwoners en belanghebbenden actief en vroegtijdig betrekken bij de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering en die nadien actief informeren over de genomen besluiten.

Subdoelstelling 1:

Belanghebbenden laten participeren bij beleidsontwikkeling en -uitvoering

Activiteit(en)

- Inrichten van processen op het betrekken van burgers bij de besluitvorming

Mate van realisatie

Vorbereidingen getroffen. Dit wordt verder uitgewerkt in West Betuwe

Subdoelstelling 2:

Verbeteren kwaliteit en efficiency van het bestuur van de organisatie

Activiteit(en)

- Participeren in regionale samenwerking binnen de speerpuntberaden

Mate van realisatie

Voldaan

Wat heeft het gekost?

	Programma 0											
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil					
Lasten	€	2.024.901	N	€	2.933.053	N	€	3.216.255	N	€	283.202	
Baten	€	331.503	V	€	331.503	V	€	370.214	V	€	38.711	
Saldo	€	1.693.398	N	€	2.601.550	N	€	2.846.041	N	€	-244.491	N

3.2 Programma 1 – veiligheid

Portefeuillehouder	Burgemeester de Vries	Programmamanager	R. de Gans
---------------------------	-----------------------	-------------------------	------------

Omschrijving Programma

De gemeente wil haar inwoners een veilige woon- en leefomgeving bieden, waarbij op een adequate handhaving, toezicht, hulpverlenings- en rampenbestrijdingsorganisatie kan worden gerekend.

Uitvoeringskaders

	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
*	Memo Uitvoeringsplan 2018 (incl. evaluatie 2017)	College	20-03-2018
*	Integraal veiligheidsbeleid 2015-2018	Raad	19-03-2015
*	Veiligheidsstrategie Oost-Nederland en Meerjarenbeleid politie Oost-Nederland 2015-2018	(Boven)lokale driehoek	Najaar 2014
*	Wet op de Veiligheidsregio's	Rijk	01-10-2010
*	Wet tijdelijk Huisverbod	Rijk	09-10-2008

Ontwikkelingen

- Ontwikkelingen Veiligheidsregio Gelderland-Zuid :
o.a. dekkingsplan, specialismen brandweer.
- Politie capaciteit landelijk, Oost-Nederland, Gelderland-Zuid
- Opstellen veiligheidsbeleid West Betuwe

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan ?

Programma-doelstelling

De inwoners van de gemeente Neerijnen moeten veilig zijn en zich veilig voelen.

Beleidsdoelstelling 1: In stand houden en waar mogelijk verbeteren van het huidige veiligheidsniveau, middels het opstellen van een integraal veiligheidsplan waar de onderstaande 5 veiligheidsvelden aan bod komen

Subdoelstelling 1: Veilige woon- en leefomgeving

Activiteit(en)	Mate van realisatie
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het aantal woninginbraken stabiliseren of verminderen, d.m.v. publicaties, buurtpreventie teams. ▪ Deelnemen aan buurtbemiddeling ▪ Inwoners stimuleren deel te nemen aan Burgernet (11%). ▪ Structureel organiseren integraal veiligheidsoverleg ▪ Structureel uitvoering geven aan de Wet tijdelijk huisverbod inzake huiselijk geweld ▪ Deelnemen aan het Veiligheidshuis ▪ inzet toezichthouder voor APV ▪ Inzet BOA verkeer (AVRI) ▪ Het adviseren van de burgemeester en het college op het gebied van openbare orde en veiligheid (OOV) 	<p>Het aantal ligt voorlopig fors lager dan 2017.</p> <p>Is structureel gerealiseerd.</p> <p>Is met 11,2% gerealiseerd.</p> <p>Overleg is 8x georganiseerd.</p> <p>Wordt structureel uitgevoerd.</p> <p>Wordt structureel aan deelgenomen.</p> <p>Toezicht is structureel georganiseerd.</p> <p>Boa toezicht is structureel georganiseerd.</p> <p>Wordt structureel uitgevoerd om nieuwe ontwikkelingen beleidsveld overstijgend en integraal te kunnen borgen.</p>

Subdoelstelling 2: Bedrijvigheid en veiligheid

<i>Activiteit(en)</i>	<i>Mate van realisatie</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Advisering evenementen ▪ Integrale voorbereiding en evaluatie jaarwisseling ▪ Bewustwording creëren bij ondernemers, via de Ondernemers Vereniging Neerijnen (OVN), over de eigen mogelijkheden om de veiligheid in en om het bedrijf te vergroten. ▪ Tegengaan van heling m.b.v. het digitaal opkopersregister (DOR) naast de papierenversie. 	<p>Wordt structureel uitgevoerd. Wordt vanaf oktober vormgegeven. Dit is eerder in gang gezet. Bij de ondernemers is er geen behoefte.</p> <p>Wordt structureel uitgevoerd.</p>

Subdoelstelling 3: Jeugd en veiligheid

<i>Activiteit(en)</i>	<i>Mate van realisatie</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mede opstellen van de jeugdscaan ▪ Deelname aan het Veiligheidshuis ▪ Voorlichting Iris Zorg op basisscholen. 	<p>Wordt opgesteld naar behoefte. Wordt structureel aan deel genomen. Wordt structureel uitgevoerd.</p>

Subdoelstelling 4: Fysieke veiligheid

<i>Activiteit(en)</i>	<i>Mate van realisatie</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Structureel uitvoering geven aan het Regionaal Crisisplan door o.a. zelfredzaamheid te stimuleren (Bevolkingszorg) ▪ Adviseren van de burgemeester en het college op het gebied van de rampenbestrijding ▪ Opleiden, trainen en oefenen van de gemeentelijke rampenorganisatie ▪ Deelname aan regionale werkgroepen om de belangen van de gemeente te behartigen op het gebied van rampenbestrijding ▪ Piketregeling Officier van Dienst – Bz ▪ In stand houden van het huidige niveau van de brandweezorg 	<p>Wordt structureel uitgevoerd.</p> <p>Wordt structureel uitgevoerd om nieuwe ontwikkelingen beleidsveld overstijgend en integraal te kunnen borgen.</p> <p>Wordt structureel uitgevoerd.</p> <p>De piketregeling is 24/7 geborgd. Dynamisch onderwerp waar veel inzet op is (geweest).</p>

Subdoelstelling 5: Integriteit en veiligheid

<i>Activiteit(en)</i>	<i>Mate van realisatie</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Anti discriminatievoorziening ▪ Deelname aan het convenant RIEC ▪ Bibob-controle uitvoeren ▪ Uitvoering geven aan het hennepconvenant 	<p>Deze voorziening is structureel georganiseerd. Hier wordt structureel aan deelgenomen. Dit is 3x uitgevoerd. 2x hennepbericht ontvangen. 1x bestuursrechtelijke maatregel, 1x waarschuwing.</p>

Subdoelstelling 6: Alle 5 de veiligheidsvelden

<i>Activiteit(en)</i>	<i>Mate van realisatie</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integraal veiligheidsbeleid ▪ Ambtelijke ondersteuning Gezagsdriehoek en regionaal IV overleg de Waarden 	<p>Alle doelstellingen zijn behaald. Er volgt een evaluatie en wellicht andere invulling.</p>

Wat heeft het gekost?

Programma 1												
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil					
Lasten	€	1.153.412	N	€	1.235.017	N	€	1.264.138	N	€	29.121	
Baten	€	10.000	V	€	10.000	V	€	23.244	V	€	13.244	
Saldo	€	1.143.412	N	€	1.225.017	N	€	1.240.894	N	€	-15.877	N

3.3 Programma 2 – verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouder Wethouder Kool **Programmamanager** N. van de Wetering

Omschrijving Programma Het programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat' omvat het beheren, onderhouden, (verkeerstechnisch) verbeteren en uitbreiden van de gemeentelijke infrastructuur binnen de gemeentelijke grenzen.

Uitvoeringskaders	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
	* Beleidsplan beheer en onderhoud openbare verlichting	Raad	13-12-2013
	* Meerjarenprogr. Rehab. en groot onderh. wegen	Raad	26-01-2017
	* Invulling zorgtaken grond- en hemelwater	College	Mei 2011
	* Fietsbeleidsplan	Raad	09-12-2010
	* Water- en Rioleringsplan 2013-2017	Raad	26-09-2013
	* Gecombineerd Meerjaren onderhoudsbestek maaien gazon, maaien wegbermen en schonen watergangen 2016-2018	College	-
	* Programma hoogfrequent spoor	Rijk	Juni 2010
	* Beleid hogere grenswaarde weg- en railverkeer gemeente Neerijnen	College	26-06-2007

Ontwikkelingen

- De gemeenteraad is in juni 2018 geïnformeerd over de uitvoering rehabilitatieprojecten 2018 die conform het meerjarenprogramma rehabilitatie en groot onderhoud wegen 2017-2020 verlopen.
- De gemeenteraad heeft op 5 juli 2018 ingestemd met de her prioritering van uitvoering van rehabilitatieprojecten in 2018. Financieel is het resultaat dat er sprake is van een onderbesteding van € 406.450 in 2018 en dat wegens uitstel projecten € 356.575 gereserveerd moet worden voor uitvoering in 2019 of later.
- Voor de rotonde Hellouw zijn de inwoners van Hellouw geraadpleegd middels een enquête over de voorkeurslocatie van de rotonde. De meerderheid stemde voor de locatie Oudenhof. De gemeente zal na behandeling door college en raad verder met de Provincie in overleg treden over het vervolg.
- Rond het programma Hoog Frequent Spoor heeft staatssecretaris toegezegd extra maatregelen te onderzoeken om hinder op gebied van geluid en trillingen te beperken.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma-doelstelling Verbeteren, onderhouden en verkeersveilig maken van de gemeentelijke infrastructuur binnen de gemeentelijke grenzen.

Beleidsdoelstelling 1: Verbeteren van het kwaliteits- en veiligheidsniveau van het wegennet

Subdoelstelling 1: Verbeteren van de kwaliteit van het verharde wegennet

Activiteit(en)

- Uitvoeren van onderhoud van het wegennet
- Uitvoeren van onderhoud wegbermen

Mate van realisatie

- Avri heeft in de periode maart-mei 2018 de onderzoeksresultaten van de

rehabilitatieprojecten wegennet geanalyseerd i.v.m. voortschrijdende schadebeelden t.o.v. het onderzoek uit 2014. Dit heeft geleid tot een voorstel voor herprioritering van de rehabilitatieprojecten 2018. Dit voorstel is op 5 juli 2018 door de raad vastgesteld.

Subdoelstelling 2: Verbeteren van de verkeersveiligheid

Activiteit(en)

- Verkeersmaatregelen

- Gladheidsbestrijding

Mate van realisatie

- Er zijn naar aanleiding van meldingen van inwoners over het verkeer (sluipverkeer, te hoge snelheid) diverse verkeersmetingen uitgevoerd. Deze waren niet in de begroting opgenomen. Een van de plannen (Dreef) heeft geleid tot een verkeersbesluit voor de aanleg van een fietsluis in de Oude Bommelestraat. Tegen dit verkeersbesluit is bezwaar gemaakt. De behandeling van de bezwaren is nog niet ingepland.
- Zowel in januari als april (einde van het winterseizoen) is de gladheid geëvalueerd. Er is vanuit Neerijnen 1 melding ontvangen, die op tijd is afgehandeld. Er is in 2018 in totaal 12 keer gestrooid.

Subdoelstelling 3: Verbeteren van het openbare verlichtingsnet

Activiteit(en)

- Uitvoeren van onderhoud aan het openbaar verlichtingsnet

Mate van realisatie

- Het omvormen van openbare verlichting naar LED verlichting is in Q1 2018 afgerond. Er wordt in 2018 regulier onderhoud uitgevoerd op basis van meldingen.

Beleidsdoelstelling 2: Voldoen aan de wettelijke eisen c.q. richtlijnen ten aanzien van het beheren van oppervlaktewater en watergangen

Subdoelstelling 1: Voldoen aan het nationaal bestuursakkoord water met betrekking tot watersystemen

Activiteit(en)

- Beheer en onderhoud watergangen en bermen

Mate van realisatie

- De planning voor baggeren is in uitvoering en loopt volgens planning.

- Stedelijke wateropgaven

Er zijn tot heden geen afwijkingen door het Waterschap geconstateerd.

- De Stedelijke wateropgaven zijn in beeld (Ophemert, Waardenburg). Overdracht Stedelijk water wordt verder uitgevoerd in overleg tussen West Betuwe en Waterschap (voorbereiding start in 2019).

Subdoelstelling 2: Participeren in waterveiligheids-projecten van hogere overheden

Activiteit(en)

- Waal Weelde West
- Heesseltsche Uiterwaarden

Mate van realisatie

Geen toelichting

Beleidsdoelstelling 3: Verbeteren van de bereikbaarheid

Subdoelstelling 1: Verbeteren van de bereikbaarheid van de kernen en het buitengebied

Activiteit(en)

- Participeren in regionaal programma bereikbaar
- Onderzoek verkeersmaatregelen dijk

Mate van realisatie

- Regio rivierenland heeft een mobiliteitsagenda beschreven, die aan alle raden is voorgelegd voor een zienswijze. Daarnaast is budget aangevraagd. Hierover zal de nieuwe raad West Betuwe moeten beslissen. Na de zienswijzeronde wordt een uitvoeringsagenda opgesteld met daarin concrete plannen.
- Er is een verkeerstelling uitgevoerd. De verkeersmaatregelen worden opgepakt in het project rond dijkversterking in samenwerking met het waterschap. Het project zal in 2019 doorlopen in West Betuwe verband

Subdoelstelling 2: Verbeteren van het openbaar vervoer

Activiteit(en)

- Participeren in regionaal programma bereikbaar
- Uitvoeren PHS (Programma Hoogfrequent Spoor)

Mate van realisatie

- De gemeente is hierbij betrokken geweest.
- Op 4 juni 2018 ontvingen de bij de PHS betrokken gemeente een brief van de staatssecretaris waarin zij aangaf dat zij extra maatregelen gaat

- Exploiteren Variks veer

onderzoeken om de ergste toename van hinder te beperken op het gebied van geluid en trillingen. Daarbij denkt de staatssecretaris in eerste instantie aan Vught-Noord en 's-Hertogenbosch, maar er is ruimte voor inbreng van andere locaties. De staatssecretaris geeft aan haar best te willen doen om hiervoor middelen vrij te maken.

- Het Variks veer is in 2018 geëxploiteerd, hebben zich geen bijzonderheden voortgedaan.

Subdoelstelling 3: Verbeteren van het fietsroutenetwerk

Activiteit(en)

Uitvoeren fietsbeleidsplan

Mate van realisatie

Het door de raad toegekende budget van € 90.000 voor het verbeteren van fietsveiligheid is ingezet op het rehabilitatieproject Zandweg fase 1.

Wat heeft het gekost?

Programma 2							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil
Lasten	€	1.836.356	N	€	1.779.056	N	€ 172.536
Baten	€	5.180	V	€	88.180	V	€ 69.727
Saldo	€	1.831.176	N	€	1.690.876	N	€ 102.810 V

3.4 Programma 3 – economie

Portefeuillehouder Wethouder Verwoert
Wethouder Kool

Programmamanager R. van Esterik

Omschrijving Programma Het programma 'Economische Zaken' omvat het voorbereiden, ondersteunen en uitvoeren van projecten met als doel economische groei in Rivierenland en Neerijnen.

Uitvoeringskaders	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
	* Regionaal Programma Bedrijventerreinen (R.P.B)	Regio	2016
	* Ambitiedocument Regio Rivierenland	Raad	2016
	* Detailhandelsvisie	Raad	2014
	* Afsprakenkader bedrijventerreinen Rivierenland	Raad	2013
	* Economische visie 'Samen Vooruit'	Raad	2011

Ontwikkelingen

- Uitvoering van de opgaven uit het Ambitiedocument Regio Rivierenland vindt plaats.
- Onderzoek naar mogelijke aanleg glasvezelinternet in Rivierenland vindt plaats.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma-doelstelling Economische groei in Rivierenland en Neerijnen.

Beleidsdoelstelling 1: De bedrijvigheid waar mogelijk ondersteunen en stimuleren

Subdoelstelling 1: Ondersteunen van de bedrijvigheid

Activiteit(en)

- Ondersteuning Ondernemersvereniging Neerijnen (OVN)
- Logistieke Hotspot Rivierenland
- Regionaal Programma Bedrijventerreinen
- Deelname fruitpact

Mate van realisatie

- ca. 6x per jaar bestuursoverleg en jaarlijks diverse ledenbijeenkomsten
- Er is deelgenomen aan bijeenkomsten
- Dit is gerealiseerd, toetsing is doorlopend proces
- Er is deelgenomen aan bijeenkomsten

Subdoelstelling 2: Stimuleren van de bedrijvigheid

Activiteit(en)

- Bijdrage RBT
- Onderzoek haalbaarheid aanleg glasvezel in buitengebied/kernen

Mate van realisatie

- lopend proces
- uitvoering in 2019

- Deelname regioprogramma
- Uitvoeren projecten Regio
- lopend proces
- lopend proces

Subdoelstelling 3: Vergroten en verbeteren van recreatiemogelijkheden om toerisme te bevorderen

Activiteit(en)

- Uitvoeren Ambitiedocument Regio Rivierenland
- Uitvoeren lokale projecten

Mate van realisatie

- lopend proces
- lopend proces

Wat heeft het gekost?

Programma 3						
	Primitieve begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarstukken 2018	Verschil		
Lasten	€ 39.479 N	€ 49.479 N	€ 52.335 N	€ 2.856		
Baten	€ - V	€ - V	€ -	€ -		
Saldo	€ 39.479 N	€ 49.479 N	€ 52.335 N	€ 2.856	N	

3.5 Programma 4 – Onderwijs

Portefeuillehouder	Wethouder Andriesse	Programmamanager	P. van Veluw
---------------------------	---------------------	-------------------------	--------------

Omschrijving Programma

Het programma 'Onderwijs' omvat de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, het stimuleren van de onderwijskwaliteit en het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen inclusief kinderopvang en peuterspeelzalen.

Uitvoeringskaders

	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
*	Continuering convenant L.E.A.	Raad	25-04-2013
*	Gerealiseerd Integraal Huisvestingsplan 2013-2022	Raad	07-02-2013
*	Verordening Onderwijshuisvesting	Raad	22-11-2007
*	Beleidsregels leerlingenvervoer	College	24-05-2016
*	VVE-Beleid 2016-2020 (Jong geleerd is oud gedaan)	Raad	24-11-2016
*	Convenant Voor en Vroegschoolse Educatie	College	04-07-2017
*	Verordening subsidie peuteropvang 2018	Raad	23-11-2017
*	Verordening subsidie Taalniveau 3F VVE	Raad	23-11-2017
*	Verordening leerlingenvervoer	Raad	31-05-2018

Ontwikkelingen

- Verordening leerlingenvervoer is geharmoniseerd, vaststelling hiervan vindt plaats door de nieuwe raad. Daarnaast wordt het handhavingsbeleid kinderopvang en het convenant VVE geharmoniseerd.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma- doelstelling

Verzorgen en behouden van kwalitatief goed onderwijs

Beleidsdoelstelling 1: Jongeren moeten na het afsluiten van hun leerplichtperiode in het bezit zijn van een startkwalificatie

Subdoelstelling 1: Adequaat uitvoering geven aan de handhaving van de leerplicht om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen

Activiteit(en)

- Inzetten leerplichtambtenaar

Mate van realisatie

- Deze is volgens plan ingezet

Beleidsdoelstelling 2: Voorkomen en verminderen van het aantal leerlingen met een educatieve achterstand

Subdoelstelling 1: Alle voorschoolse voorzieningen, die minstens 3 dagdelen draaien en horizontale groepen hebben, VVE laten aanbieden.

Activiteit(en)

- 31-12-2018 moeten alle VVE-leidsters 3F geschoold zijn.
- Naast spelen ook educatieve programma's aanbieden

Mate van realisatie

- De leidsters van Chapeau en SPGG zijn geslaagd.
- Door de voorschoolse voorzieningen worden twee verschillende methodes gebruikt: Piramide en Puck & Co.

Subdoelstelling 2: Voortzetting en verdieping samenwerking voorschools onderwijs en basisonderwijs

Activiteit(en)

- Met scholen en peuteropvang afspraken maken om voorschoolse voorzieningen (VVE) aan te bieden (resultaatafspraken)

Mate van realisatie

- Dit wordt voor 2019 opgepakt in West Betuwe verband

Subdoelstelling 3: Uitvoering Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie

Activiteit(en)

- Uitvoering geven aan het Convenant Voor- en Vroegschoolse Educatie
- Minimaal twee keer per jaar met schoolbesturen, voorschoolse voorzieningen gezamenlijk bestuurlijk overleg voeren (Lokale Educatieve Agenda)

Mate van realisatie

- Dit wordt voor 2019 opgepakt met Geldermalsen en Lingewaal
- Het eerste overleg heeft plaatsgevonden, de tweede zal eind 2018 plaatsvinden. Het voornaamste onderwerp was de komende herindeling.

Beleidsdoelstelling 3: Zorgen voor passende en adequate onderwijshuisvesting

Subdoelstelling 1: In samenspraak met schoolbesturen zorgen voor adequate huisvesting voor leerlingen en personeel in het primair onderwijs.

Activiteit(en)

- Overleg met schoolbesturen

Mate van realisatie

Dit overleg vindt twee keer plaats in 2018. Hieruit is onder andere het ambitiedocument onderwijshuisvesting Neerijnen gevolgd, waarin is bekeken hoe toekomstbestendig de huidige huisvesting is. Dit zal in West Betuwe verband vervolg krijgen.

Subdoelstelling 2: Zorg dragen voor gymlokalen en adequate inventaris

Activiteit(en)

Mate van realisatie

- Periodieke inspectie inventaris
- Vervangen en onderhouden inventaris

Jaarlijks wordt eind van het kalenderjaar de inventaris geïnspecteerd en op grond hiervan in nieuw kalenderjaar vervangen. Gedurende het jaar bleek dat veel van het materiaal in dorps huis Hellouw afgekeurd waren of vervangen moesten worden. Hiervoor is extra budget opgenomen.

Beleidsdoelstelling 4: Het consultatiebureau (CB), de voorschoolse voorzieningen en de gemeente spannen zich gezamenlijk in om de hele doelgroep voor voorschoolse educatie te bereiken

Subdoelstelling 1: Alle VVE-geïndiceerde kinderen ontvangen Voorschoolse educatie

Activiteit(en)

- Voorschoolse educatie, minimaal 10 uren per week voor 50 peuters, uitgegaan van 60% KOT-ouders (KOT= kinderopvangtoeslag)

Mate van realisatie

aantal geïndiceerde peuters: 41
peuters op VVE-locatie: 32 (78%)
peuters incl niet-VVE-locatie: 37 (90,2%)

Subdoelstelling 2: Kwaliteit VVE op peil houden

Activiteit(en)

- 3F scholing VVE-leidsters voorschool

Mate van realisatie

De leidsters van Chapeau en SPGG zijn geslaagd.

Beleidsdoelstelling 5: Alle peuters naar een voorschoolse voorziening

Subdoelstelling 1: 80% peuters 2-4 jaar naar voorschool

Activiteit(en)

- Bekostigen peuters niet KOT-ouders

Mate van realisatie

De gevraagde subsidie is toegekend. De subsidie wordt elk kwartaal bijgesteld aan de hand van de gerealiseerde kosten.

Beleidsdoelstelling 6: Goede verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg.

Subdoelstelling 1: In samenspraak met schoolbesturen zorgen voor een goed aansluiting met jeugdzorg

Activiteit(en)

- Overleg met de schoolbesturen en organisaties voor jeugdzorg

Mate van realisatie

Overleg heeft plaatsgevonden tussen het onderwijs en de jeugdzorg over

Subdoelstelling 2: Zorg bij kinderen in primair onderwijs voortijdig signaleren

Activiteit(en)

- Inzet schoolmaatschappelijk werk (SMW) in het primair onderwijs

Mate van realisatie

100%. Het SMW is onderdeel van het sociaal team Neerijnen.

Wat heeft het gekost?

Programma 4							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil
Lasten	€	951.780	N	€	1.056.799	N	€ 66.523
Baten	€	67.726	V	€	84.015	V	€ 9.750
Saldo	€	884.054	N	€	972.784	N	€ 56.773 V

3.6 Programma 5 – Sport, Cultuur en recreatie

Portefeuillehouder Wethouder Verwoert
Wethouder Andriessse
Wethouder Kool

Programmamanager P. van Veluw

Omschrijving Programma Het programma 'Sport, cultuur en recreatie' omvat de onderdelen bibliotheek, kunst, toerisme, cultuur en sport.

Uitvoeringskaders	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
	* Beleids- en beheerplan Openbaar Groen	Raad	19-12-2013
	* Beleidsnota Kunst&Cultuur Neerijnen '12-'15	Raad	09-02-2012
	* Sportaccommodatiebeleid 2010	Raad	2010
	* Algemene subsidieverordening 2010	Raad	10-12-2009
	* Nota afstoten snippergroen & actualisatie per 1 augustus 2015	Raad	2009
	* Cultuurhistorisch beleid Neerijnen	Raad	09-07-2009
	* Cultuurpact 2009-2012, vervolg op het 'Gebiedsgericht Cultuurbeleid'	Regionaal Pf-houderoverleg	09-10-2008
	* Archiefverordening	Raad	24-04-2008
	* Landschapsontwikkelingsplan (LOP) '08-'13	Raad	21-03-2008
	* Rivierenland 2007-2011 'Kansen tussen de Dijken'	Raad	08-02-2007
	* Monumentenverordening	Raad	21-12-2006
	* Regionaal ambitiedocument	Raad	15-10-2014

Ontwikkelingen Voorafgaand aan de herindeling zal een deel van het archief schimmelvrij gemaakt moeten worden vóór het overgebracht wordt naar het Regionaal Archief Rivierenland. Kosten hiervoor zijn op dit moment nog niet bekend.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma-doelstelling Het faciliteren van een breed aanbod van diverse kunst-, cultuur- en sportactiviteiten voor de burgers en de toeristen.

Beleidsdoelstelling 1: Het zoveel mogelijk in stand houden van het huidige niveau van culturele monumenten, activiteiten en voorzieningen.

Subdoelstelling 1: In stand houden c.q. heroverwegen van monumenten om zo de geschiedenis zichtbaar te houden

Activiteit(en)

- Tijdig onderhoud en reparaties

Mate van realisatie

Waar nodig is onderhoud gepleegd.

Subdoelstelling 2: Vieren van nationale dodenherdenking en Bevrijdingsdag

Activiteit(en)

Mate van realisatie

- Organiseren dodenherdenking en Bevrijdingsdag

Op 4 mei is een bijeenkomst georganiseerd in de Kerk in Opijnen. Daarnaast is op 5 mei een groots bevrijdingsevenement (Tour de Waal) georganiseerd in zes gemeenten, waaronder Neerijnen.

Subdoelstelling 3: In stand houden en waar mogelijk verbeteren van culturele voorzieningen

Activiteit(en)

- Uitvoeren Cultuurpact
- In overleg met diverse instellingen mogelijkheden onderzoeken of grotere diversiteit van aanbod gerealiseerd kan worden.

Mate van realisatie

- Hiervoor is een uitvoeringsagenda opgesteld.
- Geen toelichting.

Subdoelstelling 4: Onderhouden, aanvullen en in stand houden van het 'structurele' openbare groen (Avri)

Activiteit(en)

- Opstellen groenbeleid
- Onderhoud van het openbaar groen
- Stimuleren van biodiversiteit

Mate van realisatie

- Bij de verschillende schouwingen is geen afwijking geconstateerd van meer dan 10% onder het gewenste niveau.
- Er is meer dan gemiddeld onderhoud gepleegd aan openbaar groen. Drie oorzaken zijn: de zware storm in januari, de eikenprocessierups en de essentaksterfte.
- Zie subdoelstelling 5.

Subdoelstelling 5: Stimuleren van biodiversiteit

Activiteit(en)

- Opstellen van een voorstel voor uitvoering motie gemeenteraad

Mate van realisatie

Het versterken van de biodiversiteit is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma landschap. In 2018 zijn allerlei activiteiten georganiseerd om samen de biodiversiteit te versterken, onder andere: bloemen-zaaiactie, cursussen biodiversiteit op het eigen erf. Ook is er een werkgroep biodiversiteit gestart.

Beleidsdoelstelling 2: Verbeteren/in stand houden van het aanbod van sport- en recreatiemogelijkheden.

Subdoelstelling 1: Het verbeteren en uitbreiden van speelplekken

Activiteit(en)

- Onderhoud en waar nodig en mogelijk verbetering en uitbreiding van speelplekken door Avri

Mate van realisatie

- Waar nodig is onderhoud gepleegd aan de speelplekken.

Subdoelstelling 2: Duurzaam in stand houden van sportaccommodaties*Activiteit(en)*

- Beschikbaar stellen van onderhoudssubsidies en bijdragen voor renovatie sportvelden en kleedkamers
- Verduurzamen sportaccommodaties

Mate van realisatie

- Gerealiseerd bij diverse sportverenigingen
- Energiescans zijn uitgevoerd, uitvoering maatregelen starten in 2018

Subdoelstelling 3: Faciliteren en stimuleren van sportactiviteiten en culturele activiteiten en verbinden van maatschappelijke organisaties (scholen, sportverenigingen, welzijn, cultuur, etc.)*Activiteit(en)*

- Uitvoeren projecten met lokale partners door een Intakefunctionaris / Buurtsportcoach
- Ondersteuning forum Kunst en Cultuur (Perspectievennota 2017-2020)

Mate van realisatie

- De projecten van combinatiefunctionaris zijn uitgevoerd op scholen en (voor) sportverenigingen.
- Hiervoor zijn verkennende gesprekken gevoerd. Dit wordt in 2019 in West Betuwe verband opgepakt.

Wat heeft het gekost?

Programma 5							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil
Lasten	€	1.917.414	N	€	2.725.785	N	€ 78.349
Baten	€	454.192	V	€	532.192	V	€ 66.870
Saldo	€	1.463.222	N	€	2.193.593	N	€ 145.219 V

3.7 Programma 6 – Sociaal domein

Portefeuillehouder

Burgemeester de Vries

Programmamanager

P. van Veluw

**Omschrijving
Programma**

Het programma ‘Sociaal domein’ omvat de sociale voorzieningen, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (W.M.O), vluchtelingen-opvang, sociaal-cultureel werk (jeugd en jongeren, ouderen en andere doelgroepen) en de kinderopvang.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld	Datum
* Re-integratieverordening Wet Werk en Bijstand 2012	Raad	07-02-2013
* Verordening individuele voorzieningen gemeente Neerijnen	Raad	15-12-2012
* Toeslag- en verlagingenverordening W.W.B. Neerijnen 2012, incl 1 ^e wijziging 2012	Raad	08-11-2012
* Maatregelenverordening W.W.B Neerijnen ‘12	Raad	15-03-2012
* Maatregelenverordening I.O.A.W/I.O.A.Z ‘12	Raad	15-03-2012
* Verordening W.M.O.-raad	Raad	15-12-2011
* Handhavingsverordening W.W.B., W.I.J., I.O.A.W. en I.O.A.Z. 2010	Raad	09-12-2010
* Verordening langdurigheidstoelage, inclusief beleidsnota 2009	Raad	01-04-2010
* Verordening cliëntparticipatie W.W.B. en W.I.J. gemeente Neerijnen	Raad	01-04-2010
* Nota volksgezondheids gemeente Neerijnen	Raad	11-02-2010
* Beleid niet-uitkeringsgerechtigden (Schuld)hulpsanering	College	20-05-2008
* Nota Bijzondere bijstand en voorzieningen voor minima	College	11-03-2008
* Verordening Wet inburgering	Raad	22-03-2007
* Contourennota	Raad	28-11-2013
* Nota beleidskader Sturing, Bekostiging en Inkoop	Raad	05-06-2014
* Nota solidariteit gemeenten	Raad	10-07-2014
* Nota beleidsprestaties gemeenten	Raad	10-07-2014
* Nota van inrichting	College (infonota raad)	03-06-2014
* Nota van inkoop W.M.O/Jeugdzorg (vertr)	College (infonota raad)	03-06-2014
* Beleidsplan W.M.O-jeugdwet 2015-2016	Raad	15-10-2014

Ontwikkelingen

- Door de jeugd wordt een groter beroep gedaan op zorg. Daardoor laat de financiële prognose van de jeugdzorg in Neerijnen, een aanzienlijk tekort zien. Dit is echter zeer beperkt beïnvloedbaar door de gemeente zelf.
- Een andere ontwikkeling is de aantrekkende economie, waardoor minder mensen gebruik maken van een uitkering, wat ook leidt tot een financieel voordeel.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan ?

**Programma-
doelstelling**

Het bevorderen van het welzijn van de inwoners door ze de mogelijkheid te bieden op een volwaardige wijze deel te nemen aan de samenleving en het bieden van zorg waar nodig.

Beleidsdoelstelling 1: Verbeteren van de leefbaarheid in de gemeente.

Subdoelstelling 1: Toename inzet vrijwilligers

Activiteit(en)

- Inwoners van Neerijnen worden bemiddeld naar vrijwilligersvacatures.
- Doorontwikkeling van vrijwilligerssteunpunt, meer bekendheid voor genereren en meer bemiddeling i.p.v. begeleiding.
- Samenwerking met andere (vrijwilligers)organisaties en met burgerinitiatieven.
- Ondersteuning van vrijwilligers & burgerinitiatieven.
- Organiseren van scholing, activiteiten en vacaturebank

Mate van realisatie

Is nagenoeg gerealiseerd.

Doorontwikkeling van het vrijwilligerssteunpunt is een aandachtspunt; een meer gebruiksvriendelijke vacaturebank komt eind 2018 beschikbaar.

Subdoelstelling 2: Mantelzorgers vinden, versterken, verlichten en verbinden. Focus ligt op de 0e-lijn.

Activiteit(en)

- Vinden: onder andere door voorlichting te geven over mantelzorg op vindplaatsen van mantelzorgers.
- Versterken: er is oog en waardering (mantelzorgcompliment) voor de positie van mantelzorgers.
- Verlichten: ondersteunen van mantelzorgers bij hun mantelzorgtaken, zowel individueel als collectief.
- Verbinden: een bijdrage leveren aan het versterken van de verbindingen tussen professionals, burgerinitiatieven en vrijwilligers op het vlak van mantelzorg.

Mate van realisatie

De uitvoering van het uitvoeringsplan Mantelzorg dat zich richt op vinden, versterken, verlichten en verbinden verloopt goed. Het aantal geregistreerde mantelzorgers is gestegen. (januari 2018: 251, juni 2017: 222), evenals het aantal mantelzorg complimenten dat wordt uitgereikt.

Subdoelstelling 3: Ondersteunen van burgerinitiatieven

Activiteit(en)

- Stimuleren van de zelfredzaamheid van burgers
- Faciliteren bij het opstellen van leefbaarheidsplannen/dorpsagenda's
- Oprichten van dorpsafels
- Stimuleren van extra activiteiten aanbod van dorpshuizen

Mate van realisatie

Inwoners komen zelf met initiatieven voor het leefbaarheidsfonds. Inwoners participeren in de projecten van Levend Landschap. In vijf dorpen zijn diversie werkgroepen aan de slag met tal van thema's. Welzijn West Betuwe staat in nauw contact met de dorpshuizen. De dorpsafels helpen om inwoners te verbinden en aan de slag te gaan met leefbaarheidsthema's.

Subdoelstelling 4: Stimulering leefbaarheidsinitiatieven

Activiteit(en)

Mate van realisatie

- Leefbaarheid versterken (o.a. dorpshuizen, speeltuinen, sociale initiatieven in de vorm van zelfwerkzaamheid) middels initiatieven vanuit de samenleving, van maximaal € 25.000,00 per initiatief middels cofinanciering.

Uit het leefbaarfonds zijn in 2018 zeven aanvragen gehonoreerd, nog 7 aanvragen zijn in behandeling.

Beleidsdoelstelling 2: Verminderen van het aantal uitkeringsgerechtigden door het actief stimuleren van arbeidsparticipatie.

Subdoelstelling 1: Ondersteunen arbeidsparticipatie van doelgroepen

Activiteit(en)

- Uitbreiden gesubsidieerde werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking bij reguliere werkgevers
- Meer groepsplaatsingen bij reguliere bedrijven
- Inzet concrete projecten op het gebied van arbeidsparticipatie (groepsbenadering en directe benadering potentiële werkgevers)
- Begeleiding van inwoners met een uitkering Participatiewet (klantprofiel 4) naar maatschappelijke participatie

Mate van realisatie

8 mensen zijn aan het werk met een loonkostensubsidie. Dit instrument helpt om met succes meer mensen in het regulier arbeidsproces te plaatsen. Uitstroom naar reguliere werkgevers groeit, waardoor minder mensen over blijven die kunnen worden gedetacheerd (via Werkzaak).

Voor maatschappelijke participatie en sociale activering van inwoners (klantprofiel 4) zijn in 2018 gemeentelijke middelen ingezet.

Beleidsdoelstelling 3: Verbeteren van de zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners.

Subdoelstelling 1: Ouderen en kwetsbare inwoners: sociaal isolement voorkomen en participatie stimuleren

Activiteit(en)

- Langer thuis wonen door informatieverstrekking over:
  1. activiteiten/ voorzieningen
  2. gezondheid, leefstijl e.d.
- vraaggericht aanbieden van activiteiten en diensten.
- vervoer door vrijwilligers naar activiteiten .

Mate van realisatie

Dit is gerealiseerd. Welzijn West Betuwe heeft al dan niet i.s.m. vrijwilligers deze activiteiten uitgevoerd.

Subdoelstelling 2: Uitvoering geven aan de verstrekking van individuele voorzieningen binnen de financiële kaders die daarvoor van Rijksweg worden gesteld.

Activiteit(en)

- Beschikbaar stellen van hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen in de vorm van bouwtechnische aanpassingen en hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen, zoals basismobiliteit (voorheen regiotaxi), scootmobiel, rolstoel en dergelijke en de nieuwe gemeentelijke taak begeleidi

Mate van realisatie

Dit is gerealiseerd.

Subdoelstelling 3: Bevorderen dat kwetsbare inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Activiteit(en)

- Afstemming dienstverlening tussen gemeente en woningbouwverenigingen om huurders te ondersteunen in het langer thuis wonen
- Realiseren van zorggeschikte woningen/ afspraken maken met woningcorporaties

Mate van realisatie

Geen toelichting

Subdoelstelling 4: Meer mantelzorgers in beeld krijgen en over-belasting van mantel-zorgers voorkomen. Focus ligt op de 0e-lijn

Activiteit(en)

- In het kader van het uitvoeringsplan Jeugd-Wmo 2017-2018 worden alle medewerkers van het sociaal team getraind om de naaste omgeving van zorgbehoevenden te gaan coachen.

Mate van realisatie

Alle medewerkers van het sociaal team zijn getraind.

Wat heeft het gekost?

Programma 6									
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Verschil		
Lasten	€	8.646.240	N	€	8.931.258	N	€	550.620	
Baten	€	1.889.069	V	€	1.906.278	V	€	126.613	
Saldo	€	6.757.171	N	€	7.024.980	N	€	-424.008	N

3.8 Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouder Wethouder Kool **Programmamanager** P. van Veluw

Omschrijving Programma Het programma 'Volksgezondheid en milieu' omvat de onderdelen gezondheidszorg, milieubeheer en jongerenbeleid.

Uitvoeringskaders	Omschrijving	Vastgesteld	Datum
	* Jaarverslag omgevingstaken 2017 en jaarprogramma omgevingstaken 2018	College	31-07-2018
	* Duurzaamheidsvisie Neerijnen energieneutraal in 2030	Raad	05-04-2018
	* Verordening duurzaamheidslening gemeente Neerijnen 2018	Raad	01-02-2018
	* Verordening kwaliteit, vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	Raad	07-07-2016
	* Regionaal beleidskader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	Raad	29-03-2016
	* Water- en Rioleringsplan Neerijnen 2013 t/m 2017	Raad	26-09-2013
	* Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart	Raad	20-09-2012
	* Nota volksgezondheid gemeente Neerijnen 2010-2013 incl verlengingsbesluit Bodemfunctiekaart	College	14-04-2011
	* Verordening Wet geurhinder en veehouderij	College	2009
	* inbreidingslocatie Kruijt (Melssinghdreef/ Langstraat te Tuil)	Raad	18-12-2008
	* Beleidsvisie externe veiligheid		
	Beleid hogere grenswaarde weg- en railverkeer gemeente Neerijnen	Raad	05-02-2015
	* Regionaal transitiearrangement Jeugd Groeinota jeugdzorg	College	26-06-2007
	Nota inkoop W.M.O. en Jeugdzorg (vertr.)	Raad	19-12-2013
	Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Neerijnen 2017	Raad	19-12-2013 08-06-2017

Ontwikkelingen

- In het kader van het project breedplaatvloeren zijn binnen de gemeente Neerijnen 85 panden onderzocht, zijn bij 20 panden de dossiers opgevraagd en is 1 pand bezocht. 1 pandeigenaar heeft ontoereikende informatie overgelegd. Het project wordt in september 2018 afgerond. Dit laatste pand zal worden overgedragen aan (regulier) toezicht. De overige onderzochte panden kunnen voor wat betreft de breedplaatvloeren, als veilig worden aangemerkt.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma-doelstelling Een gezonde leefomgeving voor de inwoners van de gemeente.

Beleidsdoelstelling 1: Verbeteren van de gezondheid van de inwoners.

Subdoelstelling 1: Gezondheid van de jeugd 4-18 jaar en jeugdgezondheidszorg: lichamelijk, psychisch en sociaal gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren.

Activiteit(en)

- O.a. systematisch volgen, beoordelen van de ontwikkeling van jeugdigen en tijdig signaleren en door preventieve logopedie.

Mate van realisatie

Dit is gerealiseerd. De logopedist screen de jonge kinderen om achterstand tijdig te signaleren.

Subdoelstelling 2: Wijk en omgeving: bevorderen van gezondheid van inwoners door realiseren van gezonde en veilige omgeving en verbeteren van integrale aanpak.

Activiteit(en)

- Onder andere door inzet van de gezondheidsmakelaar voor bouwen en onderhouden van netwerkwerken zoals het geriatrisch netwerk.

Mate van realisatie

Dit is gerealiseerd. De gezondheidsmakelaar is onder andere betrokken geweest bij het organiseren van twee bijeenkomsten voor het geriatrisch netwerk.

Subdoelstelling 3: Algemene gezondheidszorg: gezondheidsbescherming van inwoners tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's.

Activiteit(en)

- Onder andere door bestrijding van antibiotica-resistentie.

Mate van realisatie

Er is gewerkt aan een breed gedragen regionale samenwerking tussen verschillende zorgpartners met als doel: het beperken van antibiotica-resistentie en het optimaliseren van hygiënebeleid.

Subdoelstelling 4: Gezond leven: verzamelen van beleidsrelevante gegevens over gezondheid van burgers.

Activiteit(en)

- Onder andere door het uitvoeren van gezondheidsmonitoren.

Mate van realisatie

De gezondheidsmonitoren worden voor elke doelgroep 1x in de vier jaar uitgevoerd. In 2018 staan er geen monitoren gepland.

Subdoelstelling 5: Veilig Thuis: een veilig thuis voor iedereen, jong en oud.

Activiteit(en)

- Onder andere door snel en effectief te schakelen tussen zorgmeldingen en hulpverlening.

Mate van realisatie

Tot en met april 2017 stond veilig thuis onder toezicht. Na april is het toezicht opgeheven en voldoet Veilig Thuis aan de veiligheidscriteria. Wachtlijsten zijn niet meer aan de orde.

Subdoelstelling 6: Bijzondere zorg: het doelmatig uitvoeren van de taak Toegang Beschermd Wonen en de OGGz-

taak.

Activiteit(en)

- Onder andere door adviseren over passende ondersteuning aan cliënten met psychische problematiek.

Mate van realisatie

Dit is gerealiseerd. De bereikbaarheid en het verbeteren van de informatievoorziening is doorgevoerd.

Beleidsdoelstelling 2: Voldoen aan wettelijke verplichtingen met betrekking tot milieubeheer en de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht.

Subdoelstelling 1: Voldoen aan de verplichtingen in de Wet milieubeheer en de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht

Activiteit(en)

- Opstellen jaarprogramma en jaarverslag omgevingstaken

Mate van realisatie

Jaarprogramma en jaarverslag zijn opgesteld en in uitvoering gebracht. Bij de uitvoering is een stijging van het aantal uren op vergunningverlening bouw zichtbaar.

Subdoelstelling 2: In stand houden van het rioolstelsel overeenkomstig de wetgeving en zorgplicht van de gemeente

Activiteit(en)

- Uitvoeren dagelijks beheer en onderhoud
- Klachten registreren en verhelpen
- Reinigen riolering en inspecteren
- Jaarlijks preventief onderhoud
- Renoveren rioolstelsel
- Herstellen gebreken rioolstelsel
- Projectmatig afkoppelen hemelwater
- Bijhouden areaal riolering
- Ondersteuning in het kader van Zuiveringsplicht Glastuinbouwsector
- Aansluiten glastuinbouw op riolering
- Monitoren overstorten
- Monitoren rioolgemalen
- Opstellen onderhoudsbestek
- Capaciteitsbepaling hoofdgemalen en leidingen

Mate van realisatie

- In verband met de aankomende herindelingsplan 2013-2017 met 1 jaar verlengd t/m 2018. Er zijn en worden veel projecten naast elkaar uitgevoerd met elk hun specifiek doel.

Subdoelstelling 3: Faciliteren van initiatieven voor duurzame energie

Activiteit(en)

- Stimuleren/ondersteunen van initiatieven voor duurzame energie waarbij burgerparticipatie mogelijk is

Mate van realisatie

Duurzaamheidsvisie is vastgesteld, waarbij samenwerking in de uitvoering

- Aandacht geven aan het aspect duurzame energie binnen (ruimtelijke) projecten en gemeentelijke gebouwen

wordt gezocht met Lingewaal en Geldermalsen.

Verordening duurzaamheidslening is vastgesteld waarbij inwoners tegen een lage rente een lening voor duurzaamheidsmaatregelen kunnen afsluiten.

Beleidsdoelstelling 3: Vroegtijdig aanpakken en signaleren van problemen bij en met jongeren.

Subdoelstelling 1: Activeren jongeren om deel te nemen aan sociaal culturele activiteiten en sportactiviteiten.

Activiteit(en)

- Blijvende inzet combinatiefunctionaris/ buurtsportcoach

Mate van realisatie

De combinatiefunctionaris is volgens plan ingezet. Ook heeft hij onder andere projecten uitgevoerd op scholen en sportverenigingen.

Subdoelstelling 2: Ondersteunen en begeleiden van jongeren en/of hun ouders bij verschillende problematieken

Activiteit(en)

- Eén kind, één gezin, één plan

Mate van realisatie

Is gerealiseerd. Het sociaal team Neerijnen werkt met het systeem één kind, één gezin en één plan. Er is één persoon die het gezin en de casus begeleid.

Beleidsdoelstelling 4: Voldoen aan de wettelijke taak om te zorgen voor voldoende ruimte voor begraafplaatsen voor de komende 10 jaar.

Subdoelstelling 1: In stand houden gemeentelijke begraafplaatsen

Activiteit(en)

- Onderhoud begraafplaatsen
- Beheren administratie

- Begraven en ruimen van de graven

Mate van realisatie

- Onderhoud is uitgevoerd.
- Sinds 2015 ligt de administratie voor begraafplaatsen bij de AVRI, daar is ook in 2018 de administratie gevoerd.
- In de eerste helft van 2018 zijn 13 nieuwe graven uitgegeven en waren er 17 bijzettingen in bestaande graven.

Wat heeft het gekost?

Programma 7								
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil	
Lasten	€	3.551.717	N	€	3.714.516	N	€ 3.967.260 N	€ 252.744
Baten	€	3.054.101	V	€	3.141.101	V	€ 3.118.035 V	€ 23.066
Saldo	€	497.616	N	€	573.415	N	€ 849.225 N	€ -275.810 N

3.9 Programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouder Wethouder Kool **Programmamanager** B. Peeters

Omschrijving Programma Dit programma omvat het voorbereiden en uitvoeren van beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. Dit wordt bereikt door het treffen van planologische maatregelen, het stimuleren van een optimale en evenwichtige indeling en inrichting en het benutten en stimuleren van een goed woon- en leefmilieu in de gemeente. Tot dit programma behoort eveneens het ontwikkelen van duurzame en onderhoudsarme gebouwen voor openbare doeleinden.

Uitvoeringskaders

Omschrijving	Vastgesteld	Datum
Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	Raad	07-07-2016
Regionaal beleidskader vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	College	29-03-2016
Jaarprogramma omgevingstaken	College	21-03-2017
Jaarverslag omgevingstaken	College	21-03-2017
Structuurvisie Waalweelde west	Raad	09-07-2015
Aanp. Nota bovenwijkse zaken, deel 2	Raad	20-09-2012
Woonvisie incl. WBO en uitwerking woonvisie	Raad	28-06-2012
Aanp. Nota bovenwijkse zaken, deel 1	Raad	19-04-2012
Welstandbeleid 2012	Raad	13-10-2011
1e Bouwsteen Structuurvisie Neerijnen	Raad	11-02-2010
Handboek digitale bestemmingsplannen	Raad	06-03-2009
Bestemmingsplannen		
Kern Ophemert, herziening Dorpsstraat 8	raad	21-12-2017
Goossen Janssenstraat	raad	21-12-2017
Kerkewaard 2016	raad	21-12-2017
Bestemmingsplan Kern Hellouw & kern Varik, Herziening Graaf Reinaldweg 8 te Hellouw en perceel aan de Meester Heblystraat te Varik	raad	23-11-2017
Klingenberg fase 2C/3	college	03-10-2017
Klingenberg Noord	college	03-10-2017
Slingerbos, Ophemert	raad	21-09-2017
Kern Ophemert, herziening Molenstraat 2	raad	21-09-2017
Wijzigingsplan woongebied Haaften-Noord	college	15-08-2017
Buitengebied Neerijnen, veegplan 2017	raad	06-07-2017
Windpark Deil	raad	06-07-2017
Buitengebied Neerijnen, herziening A.H. de Kockstraat 2, Waardenburg	raad	06-07-2017
BP Sint Antoniestraat 35 en Zandstraat 48a,Opijnen	raad	06-07-2017
Invaart Haaften		
Waalbandijk 12	raad	09-06-2017
Buitengebied Neerijnen, Herziening Melssinghdreef	raad	11-05-2017
10 Tuil	raad	30-03-2017
Kern Haaften, herziening Buitenweg 39		
Marijkestraat 2b, Haaften	raad	30-03-2017
Buitengebied Neerijnen, herz. Marijkestraat 14	raad	23-02-2017
Buitengebied Ridderkamp overtuinen	raad	08-03-2018
BP Achterstraat 24b en Paasweg	raad	05-07-2018

BP Ophemertsestraat 3a, 9, 11 Ophemert	raad	27-09-2018
BP Vijfhuizen te Opijnen 27-9-2018	raad	27-09-2018
BP Tinnegieter 5-7-2018	raad	05-07-2018

Ontwikkelingen

- De flinke groei in de woningmarkt in relatie tot het nog steeds strikte contingenbeleid van de provincie.
- De uitvoering van diverse woningbouwprojecten als Haaften Noord, Molenblok, Klingenberg, Slingerbos.
- Ontwikkelingen als vergrijzing en de veranderingen in de zorg hebben invloed op de woningvoorraad. De gemeente trekt samen met regiogemeenten en woningcorporaties hierin op.
- Dijkversterkingstrajecten met meekoppelkansen, Ruimte voor de Rivier.
- Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Deze hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, procedures en vereisten. Het kabinet wil het omgevingsrecht vereenvoudigen en bundelen in één omgevingswet. Deze Omgevingswet vervangt 15 bestaande wetten, waaronder de Waterwet, de Crisis- en herstelwet en de Wet ruimtelijke ordening. Van ongeveer 26 andere wetten gaan de onderdelen over omgevingsrecht naar de nieuwe wet.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma- doelstelling

Op basis van beleid, dusdanige sturing kunnen geven aan een optimale en evenwichtige indeling en inrichting van de bebouwde en onbebouwde omgeving, zodat een goed en duurzaam woon- en leefmilieu in de gemeente ontstaat.

Beleidsdoelstelling 1: Zorgen voor een goed en actueel ruimtelijk ordeningsbeleid

Subdoelstelling 1: Herzien van bestemmingsplannen ten behoeve van vraag vanuit de markt.

Activiteit(en)

- Opstarten diverse herzieningen van bestemmingsplannen en toepassen kostenverhaal
- Diverse ruimtelijke projecten

Mate van realisatie

Zie lijst met vastgestelde bestemmingsplannen in 2018

Subdoelstelling 2: Verbinden van ruimtelijk ordeningsbeleid, volkshuisvestingsbeleid, economisch beleid en grondbeleid.

Activiteit(en)

- Opstellen structuurvisie/omgevingsvisie
- Actief betrokken blijven bij de verkenning van de hoogwatergeul Varik-Heesselt

Mate van realisatie

In west Betuwe verband worden voorbereidingen getroffen tbv de omgevingswet.

In juni 2018 heeft de minister besloten te kiezen voor het alternatief 'Dijkversterking' en dus niet voor de hoogwatergeul. Wel blijft de gebiedsreservering (Barro) nog gehandhaafd. Vóór half 2019 moet duidelijk zijn wat deze reservering voor het gebied betekent, hier vindt nader

onderzoek naar plaats op initiatief van de minister. Bovendien vindt momenteel door de provincie een evaluatie plaats van het participatieproces rond de Mirt-verkenning. De gemeente is bij beide trajecten betrokken.

- In uitvoering nemen van diverse projecten: Molenblok, Haaften-noord, Slingerbos, Klingenberg-noord, Mackaylaan.

Op Molenblok en Haaften-Noord wordt volop gebouwd. Op Slingerbos heeft in 2018 de voorbelasting plaatsgevonden. Klingenberg-Noord is opgepakt.

Subdoelstelling 3: Verhogen van het aantal actuele bestemmingsplannen

Activiteit(en)

- Veegplan BP Buitengebied
- Actualisatie Kern Varik, actualisatie Handboek BP

Mate van realisatie

- BP Buitengebied zit nog in de Beroepsfase
- Kern Varik is reeds geactualiseerd en de systematiek wordt gebruikt als nieuw handboek.

Beleidsdoelstelling 2: Zorgen voor goed en actueel volkshuisvestingsbeleid

Subdoelstelling 1: Op het juiste moment op de juiste plek de juiste woningen realiseren

Activiteit(en)

- Regionale Woonagenda – kwantitatieve (woningbouw) opgaven tot 2025
- Uitvoering/monitoring prestatieafspraken met woningbouwcorporaties

Mate van realisatie

- De speerpunten van de Woonagenda worden nu uitgewerkt.
- Voor 2018 zijn er jaarafspraken gemaakt. Er heeft in 2018 een startoverleg plaatsgevonden met de 3 woningcorporaties die straks in West Betuwe actief zijn.

Wat heeft het gekost?

Programma 8							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil
Lasten	€	2.995.511	N	€	4.116.422	N	€ 1.397.218
Baten	€	2.343.519	V	€	3.301.223	V	€ 254.965
Saldo	€	651.992	N	€	815.199	N	€ 327.055 V

4 Paragrafen

4.1 Paragraaf lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (bijvoorbeeld rioolrecht en leges) als heffingen waarvan de besteding niet van te voren is bestemd (bijvoorbeeld de Onroerendezaakbelastingen). De heffingen die niet van te voren bestemd zijn vormen een belangrijk deel van de inkomsten van onze gemeente.

Heffingen

De gemeente Neerijnen kent de hierna te noemen heffingen (die in principe - met uitzondering van de rioolrechten - dienen tot het verkrijgen van algemene dekkingsmiddelen):

- Onroerendezaakbelastingen
- Rioolheffingen
- Precariobelasting

Daarnaast kent de gemeente een aantal heffingen ter dekking van de dienstverleningskosten van de gemeente, zoals de leges voor reisdocumenten.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onder de naam onroerendezaakbelastingen wordt belasting geheven van de eigenaren van alle woningen en de eigenaren en gebruikers van bedrijfspanden en overige gebouwen.

De opbrengst van de onroerendezaakbelastingen zijn mede afhankelijk van de op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) getaxeerde waarden. De WOZ-waarden worden met ingang van 2008 jaarlijks vastgesteld.

De opbrengst van de OZB in 2018 is als volgt:

Belastingplichtige	Soort	Tarief 2018	Opbrengst 2018
Eigenaar	Woning	0,0943	€ 1.156.581
Gebruikers	Woning	-	-
Eigenaar	Niet-woning	0,2225	€ 581.633
Gebruikers	Niet-woning	0,1785	€ 384.652
Totaal			€ 2.122.866

Rioolheffingen

Onder de naam rioolrechten wordt een recht geheven van de eigenaar van een op het riool aangesloten onroerende zaak. Bepalend hierbij is het zogenaamde zakelijk genot van het hebben van een aansluiting op het gemeentelijk rioleringsstelsel. Daarnaast wordt van de gebruiker van een eigendom een recht geheven indien er meer dan 500 m³ water verbruikt wordt en dit afvalwater geloosd wordt op het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Het Water- en Rioleringsplan 2013-2017 bevat ook het beleid en de kosten en opbrengsten van het beheer van hemelwater, oppervlaktewater en grondwater.

In 2018 is het tarief niet verhoogd en gelijk gebleven ten opzichte van 2017. Dit doordat het WRP 2013-2017 met één jaar verlengd is en daardoor geen aanpassing van het tarief becijferd is. Het tarief was in 2018 € 381,50.

Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om belasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Deze precariobelasting wordt geheven van degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De

verordening precariobelasting kent diverse vrijstellingen. Zo is er vrijstelling voor voorwerpen die krachtens wet of op basis van een overeenkomst of anderszins door de gemeente moet worden gedoogd, en voor voorwerpen die ten dienste van het wegverkeer of openbare ruimte staan. Ook de voorwerpen die via de reclamebelasting worden belast, zijn vrijgesteld. In verband met de diverse vrijstellingen wordt precariobelasting geheven van de gasleidingen en de hoogspanningskabels.

Op 21 maart jl. is de Eerste Kamer akkoord gegaan met het wetsvoorstel dat de precarioheffing op nutsnetwerken afschaft. In het wetsvoorstel is een overgangsbepaling opgenomen dat gemeenten die voor 10 februari 2016 een verordening met tarief hebben vastgesteld kunnen blijven heffen tot en met 2021. Vanaf 2022 kan er derhalve geen precario meer geheven worden.

In het kader van de op handen zijn de herindeling is door de raden van de fusiegemeenten besloten dat de niet-begrote opbrengsten precario over de jaren 2019, 2020 en 2021 gereserveerd zullen worden voor de afbouw van de wegvallende opbrengst precario vanaf 2022 met jaarlijks € 120.000.

De opbrengst van precario in 2018 is € 1.272.657. Er loopt echter nog een beroepsprocedure over de precariobelasting, wat mogelijk gevolgen kan hebben voor deze gelden.

Afvalstoffenheffing

Het inzamelen van afval wordt in een samenwerkingsverband uitgevoerd door de Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) te Geldermalsen. Het basistarief in 2018 was € 136,00.

Overige lokale heffingen

Naast de hiervoor genoemde belastingen heft de gemeente Neerijnen een aantal rechten en leges. Het betreft de begraafrechten, de leges in het kader van bijzondere wetten, de leges burgerzaken en de bouwleges. De begraafrechten worden geheven ter dekking van de kosten van de begraafplaatsen. De leges bijzondere wetten betreffen de leges voor het afgeven van vergunningen zoals de horecaverunningen. De leges voor burgerzaken betreffen onder meer de leges voor het afgeven van paspoorten en het sluiten van huwelijken.

Overzicht lokale heffingen gemeente Neerijnen

Naam heffing	Tarief 2018	Grondslag heffing	Geraamde inkomsten 2018	werkelijke inkomsten 2018
OZB	Diversen	% van waarde	€ 2.163.000	€ 2.122.866
Rioolheffingen	381,50	Aansluiting	€ 2.036.000	€ 2.003.360
Precariobelasting	3,00	Strekkende meter	€ 1.270.343	€ 1.272.657
Lijkbezorgingsrechten	Diversen	Gemaakte kosten	€ 191.288	€ 132.356
Bijzondere wetten	Diversen	Gemaakte kosten	€ 10.000	€ 23.244
Burgerzaken: gemeentelijke leges	Diversen	Gemaakte kosten	€ 219.175	€ 247.373
Omgevingsvergunningen	Diversen	Gemaakte kosten	€ 428.000	€ 395.588
Overige leges	Diversen	Gemaakte kosten	€ 8.029	€ 35.329

Kwijtschelding

Gemeenten kunnen met inachtneming van de invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. Voor de onroerende zaakbelastingen en de rioolheffingen kan in onze gemeente kwijtschelding worden aangevraagd. Indien het netto besteedbaar inkomen onder de door de rijksoverheid bepaalde normen ligt, kan men voor kwijtschelding in aanmerking komen.

Overzichten kostendekkendheid

Met ingang van 2017 wordt de overhead centraal verantwoord op het taakveld overhead; er vindt geen toerekening meer plaats van de kosten van overhead naar de taakvelden. Dat heeft tot gevolg dat op de taakvelden, waar de lasten en baten verantwoord worden van activiteiten waarvoor een tarief of recht in rekening

gebracht kan worden niet meer zichtbaar is of sprake is van de maximaal toegestane kostendeckening van 100%. Dit moet, conform het BBV, op begrotingsbasis in beeld worden gebracht. Hieronder vindt u dit overzicht.

	Afval- stoffen- heffing	Riool- heffing	Lijkbezor- gings- rechten	Legesverordening		
				Titel 1 Alg. dienst- verlening	Titel 2 Omgevings- vergunningen	Titel 3 Overig (EU- diensten- richtlijn)
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	819.573	1.728.175	254.046	533.830	610.907	14.198
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-	6.161	-	-	-	-
Netto kosten taakveld	819.573	1.722.014	254.046	533.830	610.907	14.198
<i>Toe te rekenen kosten:</i>						
Overhead incl. (omslag)rente	-	47.038	33.129	549.285	53.613	-
BTW		297.986				
Totale kosten	819.573	2.067.038	287.175	1.083.115	664.520	14.198
Opbrengst heffingen	899.500	1.991.000	120.288	227.975	330.000	10.000
Dekkingspercentage	110%	96%	42%	21%	50%	70%

4.2 Paragraaf verbonden partijen

Wat is een verbonden partij

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het kan gaan om gemeenschappelijke regelingen (publiekrechtelijke organisatie), deelnemingen (vennootschappen), stichtingen en verenigingen (privaatrechtelijke organisaties).

Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft over de verbonden partij, hetzij in de vorm van een zetel in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente voor de kosten opdraait als de verbonden partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld als de partij haar verplichtingen niet nakomt. Er is ook sprake van een financieel belang als de gemeente risico draagt over ingelegd kapitaal, zoals het bezit van aandelen.

Waarom inzicht in verbonden partijen

Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan uitvoeren. Als de uitvoering van het beleid is gedelegeerd aan een verbonden partij, blijft de gemeente de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de doelstellingen. Op grond van het BBV moet per programma aangegeven worden wat de betrokkenheid van de verbonden partijen is bij het realiseren van de doelen. Die informatie is daarom niet opgenomen in de paragraaf om dubbelingen te voorkomen. De gemeente moet daarnaast inzicht hebben in alle ins en outs van de verbonden partijen, omdat ze kosten en financiële risico's met zich meebrengen en dus beslag leggen op een deel van de gemeentelijke middelen.

Verbonden partijen en Neerijnen

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de verbonden partijen van Neerijnen per 1 januari 2018 en de bestuurlijke vertegenwoordiging van onze gemeente eveneens per 1 januari 2018.

Type en naam verbonden partij	Bestuurlijke vertegenwoordiging
<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	
1. Regio Rivierenland (vestigingsplaats: Tiel)	Lid Algemeen Bestuur Burgemeester H.H. De Vries Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder H.A. Verwoert
2. Werkzaam Rivierenland (vestigingsplaats: Geldermalsen)	Lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Krook Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Andriessse
3. Veiligheidsregio Gelderland- Zuid (VRGZ) (vestigingsplaats: Nijmegen)	Lid Algemeen Bestuur Burgemeester H.H. De Vries Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder H.A. Verwoert
4. Belastingamenwerking Rivierenland (BSR) (vestigingsplaats: Tiel)	Lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Andriessse Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Krook
5. Regionaal Archief Rivierenland (RAR) (vestigingsplaats: Tiel)	Lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Andriessse Raadslid H. Mulder Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Krook Raadslid C.F. van Wendel de Joode
6. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) (vestigingsplaats: Tiel)	Lid Algemeen Bestuur Burgemeester De Vries Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder T. Kool

7. GGD Gelderland-Zuid (GGD-GZ) (vestigingsplaats: Nijmegen)	Lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Krook Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder J. Andriessse
8. Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) (vestigingsplaats: Geldermalsen)	Lid Algemeen Bestuur Wethouder T. Kool Plaatsvervangend lid Algemeen Bestuur Wethouder H.A. Verwoert
Deelnemingen	
9. BNG Bank (vestigingsplaats: 's Gravenhage)	Vertegenwoordiger aandeelhoudersvergadering Wethouder J. Andriessse

1. Regio Rivierenland

Inleiding

Regio Rivierenland is een samenwerkingsverband in de vorm van een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Doelstelling

Regio Rivierenland is opgericht om de deelnemende gemeenten te ondersteunen en te faciliteren op alle terreinen waarop gemeenten zich richten en een verantwoordelijkheid hebben. Dit gebeurt door gemeentelijke taken aan de regio over te dragen, contracten met de Regio af te sluiten over het leveren van diensten en afspraken te maken over beleidsmatige afstemming.

Ontwikkelingen

- Vanuit Leerplicht is een nieuwe methode (Methodische Aanpak Schoolverzuim) gestart, om jongeren die die voortijdig school verlaten naar een passende plek te begeleiden.
- Regio rivierenland verhuisd naar het (huidige) pand van de ODR. Voordat deze verbouwing plaats vindt, zal een verbouwing en verduurzaming vinden.

Financiën

Onderstaand zijn beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

Regio Rivierenland	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 2.065.000	€ 2.583.000
Vreemd vermogen	€ 2.487.000	€ 2.686.000
Financieel resultaat		€ 190.000

Risico's

Regio Rivierenland beschrijft de volgende risico's:

1. Het werken met DVO's is gebonden aan risico's. De financiële risico's en tekorten bij de uitvoering kunnen worden opgevangen door inzet van de risicoreserve Contractgestuurde dienstverlening.
2. Er is een fraude-risicoanalyse uitgevoerd om te inventariseren welke frauderisico's er zijn. Uit de analyse is gebleken dat er voldoende controle- en beheersingsmaatregelen getroffen zijn.

2. Werkzaam Rivierenland

Inleiding

In uw vergadering van 18 december 2014 heeft uw raad besloten tot deelname in de Gemeenschappelijke Regeling Werkzaam Rivierenland met ingang van 1 januari 2015. Deze gemeenschappelijke regeling behelst de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel. Werkzaam Rivierenland is een uitvoeringsorganisatie inzake de Participatiewet, de Wet Participatiebudget, het

Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen, de Wet sociale werkvoorziening en de SUWI-wet. Gemeenschappelijke regeling Lander is per 1 januari 2016 geïntegreerd in Werkzaak.

Doelstelling

Werkzaak behartigt de belangen van de deelnemers in het kader van het streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van de inwoners van de gemeenten waartoe de deelnemers behoren en, indien nodig, het verstrekken van uitkeringen aan deze doelgroep voor de kosten van levensonderhoud.

Ontwikkelingen

De gestelde doelstellingen zijn in 2018 gehaald, daarnaast heeft Werkzaak ten opzichte van het landelijke beeld in positieve zin de verwachtingen overtroffen. Daarnaast zijn er financiële ontwikkelingen: De verkoop van twee panden (Unieweg en Panoven) leverde in 2017 een boekwinst op van 0,7 miljoen euro. Daarnaast is, conform besluitvorming bij de liquidatie van Lander, nu ook de bijbehorende bestemmingsreserve van 1,9 miljoen euro vrij kan vallen, hiervoor volgt in 2019 een separaat voorstel.

Risico's

De baten zijn schattingen gebaseerd op de huidige omstandigheden. Afwijkingen daarvan of het rijksmaatregelen ten aanzien van beschikbare budgetten kunnen leiden tot een nadeliger bedrijfsresultaat hetgeen via de verdeelsleutel ten laste komt van de deelnemende gemeenten.

Verder doen zich risico's voor in de bedrijfsvoering ten aanzien van de personeelskosten. Bij de jaarstukken 2018 wordt door Werkzaak voorgesteld hiervoor een reserve op te nemen om dit risico af te dekken. Verder wordt opgemerkt dat het weerstandsvermogen van Werkzaak slechts een derde van de risico's afdekt. Hier zullen de deelnemende gemeentes rekening mee moeten houden in hun eigen risico-inventarisatie.

Onderstaand zijn beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

Regio Rivierenland	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 5.241.000	€ 3.6003.000
Vreemd vermogen	€ 33.647.000	€ 26.679.000
Financieel resultaat		€ 2.269.000

3. Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Inleiding

De Veiligheidsregio Gelderland Zuid is een regionaal samenwerkingsverband van 18 gemeenten gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Wet veiligheidsregio's. De deelnemende gemeenten zijn Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Millingen aan de Rijn, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, Ubbergen, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Doelstelling

De Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een organisatie voor brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en voorbereiding en coördinatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRGZ zorgt voor een veilige regio waarin rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden worden en de inwoners kunnen rekenen op snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg. Dit doet zij samen met de 18 gemeenten, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.

Ontwikkelingen

- Door vaststelling van het nieuwe brandweezorgplan is een volgende stap gezet naar verbetering van de basisbrandweezorg voor de deelnemers.

- De veiligheidsregio heeft een nieuwe organisatiestructuur vastgesteld en er is een nieuwe directie aangesteld, met als doel de dienstverlening en samenwerking met de partners te kunnen versterken.

Financiën

De bijdrage van gemeente Neerijnen komt in 2018 neer op € 941.881 De jaarrekening van de Veiligheidsregio sluit met een negatief resultaat, dat grotendeels te wijten is aan incidentele gebeurtenissen. Het voorstel van het AB van de Veiligheidsregio is

Onderstaand zijn beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

Veiligheidsregio	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 4.030.000	€ 3.945.000
Vreemd vermogen	€ 53.769.000	€ 53.251.000
Financieel resultaat		€ 78.000

Risico's

Begin 2015 heeft het algemeen bestuur een nieuwe nota risicomangement en weerstandsvermogen vastgesteld. Het bestuur besloot:

- Een keer per vier jaar een compleet overzicht van geïnventariseerde risico's met de voorgestelde of genomen beheersmaatregelen te bespreken in het bestuur.
- In jaarrekeningen en begrotingen een samenvatting weer te geven van de risico-inventarisatie, eventueel aangevuld met een toelichting op nieuwe of verdwenen risico's als daar aanleiding voor is.
- Voor het programma Crisis- en Rampenbestrijding een streefwaarde aan te houden van 5% van de omzet als algemene reserve.
- Voor het programma Regionale Ambulancevoorziening een minimale norm van 10% van de omzet te hanteren en een streefwaarde van 15% als algemene reserve.

4. Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR)

Inleiding

De Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen Waterschap Rivierenland, Avri (Afvalverwijdering Rivierenland) en de gemeenten Culemborg, Geldermalsen, IJsselstein, Lingewaal, Maasdriel, Montfoort, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Wijk bij Duurstede.

Doelstelling

Belastingssamenwerking Rivierenland heeft als doel het voor haar deelnemers uitvoeren van het heffen en invorderen van belastingen, het uitvoeren van de Wet waardering onroerende zaken, het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie en het beheer en de uitvoering van de Basisregistraties voor Adressen en Gebouwen (BAG). BSR zorgt voor de onroerende zaakbelasting, roerende zaakbelasting, forensenbelasting, rioolheffing, hondenbelasting, afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht, zuiveringsheffing, wegenheffingen ingezetenen, gebouwd en ongebouwd, watersysteemheffingen ongebouwd, ingezetenen, natuurterreinen en ongebouwd. Ook bepaalt BSR de WOZ-waarden van panden voor de tien deelnemende gemeenten. Het beheer en de uitvoering van de BAG wordt per medio 2014 uitgevoerd voor de gemeenten IJsselstein en Montfoort.

Ontwikkelingen

De BSR koerst op een aantal ontwikkeling af voor de toekomst:

- groei van het aantal deelnemers
- De deelnemers gebruik laten maken van alle diensten

- Voortgaande digitalisering en automatisering
- Voldoen aan de wet en regelgeving.

Financiën

Onderstaand zijn beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

BSR	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 266.000	€ 283.000
Vreemd vermogen	€ 12.552.000	€ 12.957.000
Financieel resultaat	-	€ 238.000

Risico's

In 2009 is besloten om bij de BSR geen weerstandsvermogen te vormen. Voor eventuele risico's bij BSR treffen de deelnemers zelf een voorziening.

In 2014 is een deel van de belastingapplicatie van de BSR volledig afgeschreven. Op 11 december 2013 heeft het Algemeen Bestuur van de BSR besloten om vanaf 2015 jaarlijks € 150.000 (ca. 50%) van de vrijvallende afschrijvingslasten toe te voegen aan een reserve "Vervangen belastingapplicatie". Hiermee worden grote tariefschommelingen in de toekomst voorkomen. De reserve wordt eveneens aangewend voor uitgaven voor de bestaande belastingapplicatie waar het betreft aanpassing van wet en regelgeving, aanvullende functionaliteit en nieuwe versies. De maximale omvang van de reserve is bepaald op € 500.000.

5. Regionaal Archief Rivierenland

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2014 is het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) een samenwerkingsverband van 8 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdiel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel. Per 1 januari 2014 is het Streekarchief Bommelerwaard (SAB) aangesloten bij het RAR, dat hiermee is uitgebreid met de gemeenten Maasdiel en Zaltbommel. Gemeente Lingewaai (partner in de herindeling), is geen deelnemer van het Regionaal Archief Rivierenland.

Doelstellingen

Het Regionaal Archief heeft tot doel het binnen het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en vervult daartoe de volgende taken:

- de zorg voor en het beheren van de in de archiefwerkplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers;
- het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht;
- de zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van instanties die niet bestuurlijk in de regeling participeren en waaraan op contractbasis diensten worden verleend, en
- het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale- en regionale geschiedenis.

Ontwikkelingen

Op gebied van ICT zijn incidentele investeringen gedaan om de komende jaren de structurele kosten niet te laten stijgen.

Financiën

Op basis van de voorlopige jaarstukken is de daadwerkelijke bijdrage in 2018 € 123.320. De jaarrekening sluit met een positief saldo van € 8.000

Regionaal archief	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 457.291	€ 428.000
Vreemd vermogen	€ 9.186.040	€ 8.855.000
Financieel resultaat		€ 8.000

Risico's

De geïnventariseerde risico's zijn gebaseerd op de door het Algemeen Bestuur van het RAR op 27 november 2014 vastgestelde Adviesnota Weerstandsvermogen en risico's en komen neer op een bedrag van minimaal € 232.000. Er is voldoende weerstandsvermogen om deze risico's te kunnen dekken.

6. Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

Inleiding

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) is een samenwerkingsverband op het gebied van milieu en bouwen van de provincie Gelderland en 10 gemeenten te weten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Doelstelling

Sinds 2 april 2013 verzorgt de ODR de vergunningverlening, de toezichttaken en de handhaving op het gebied van milieu en voor een aantal gemeenten en de provincie ook op het gebied van bouwen (WABO-taken). De gemeente Neerijnen heeft met ingang van 1 maart 2014 haar WABO-taken ondergebracht bij de ODR.

Ontwikkelingen

- Naar verwachting wordt op 1 januari 2021 de omgevingswet van kracht. De ODR bereid zich daar nu – deels samen met – onze opdrachtgevers al op voor. Eind 2018 heeft de ODR re roadmap ODR en Omgevingswet vastgesteld, hierin staan de onderwerpen waar de komende twee jaar de focus op gelegd wordt.

Financiën

Het DB van de ODR stelt van om het voordelig rekeningssaldo van € 704.000 een deel van € 320.263 toe te voegen aan de eigen reserves. Het overige deel zal naar rato worden teruggegeven aan de deelnemende gemeentes. Voor Neerijnen leidt dit tot een teruggave van € 8.000.

ODR	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 701.000	€ 823.000
Vreemd vermogen	€ 2.470.000	€ 5.658.000
Financieel resultaat	€ 775.000	€ 704.000

Risico's

Van de geïnventariseerde risico's bij de begroting heeft alleen die rond de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel zich gemanifesteerd. Door de krapte op de arbeidsmarkt is er weinig aanbod van vast personeel en stijgen de inhuurtarieven. De verwachting is dat dit risico zich in 2019 opnieuw zal manifesteren. Daarnaast is niet duidelijk hoe de relatie tussen de fusiegemeente West Betuwe en de ODR in de toekomst zal zijn. De omvang van dit risico is nog slecht in te schatten.

7. GGD Gelderland-Zuid

Inleiding

De GGD Gelderland Zuid bestaat uit de gemeentes Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Geldermalsen, Groesbeek, Heumen, Lingewaal, Maasdriel, Millingen aan de Rijn, Neder-Betuwe, Neerijnen, Nijmegen, Tiel, Ubbergen, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Doelstelling

In opdracht van de deelnemende gemeenten en van de landelijke overheid voert GGD Gelderland-Zuid de volgende wettelijke taken uit:

- Signaleren en voorkomen van gezondheidsproblemen.
- Acueel optreden bij gevaar voor de volksgezondheid.
- Zorg toegankelijk maken voor verschillende bevolkingsgroepen.
- Bevorderen van de samenwerking tussen partners die zich bezighouden met gezondheid en veiligheid.

Ontwikkelingen

- De GGD stond in 2018 voor een interne taakstelling van € 700.000. Het is gelukt om de kosten ver om laag te brengen, terwijl ondertussen ook gewerkt is aan het ouderportaal, herinrichting van processen en het versterken van de verbinding met interne en externe partners.

Financiën

De GGD sluit het jaar 2017 af met een negatief resultaat van € 272.000.

Onderstaand zijn beknopt de inhoudelijke en/of financiële highlights beschreven.

GGD	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ -341.000	€ 786.000
Vreemd vermogen	€ 5.407.000	€ 5.935.000
Financieel resultaat		-€ 272.000

Risico's

Het Algemeen Bestuur keurde in het najaar 2014 de vernieuwde risicomanagement methodiek van de GGD voor de komende 4 jaar goed. In dit besluit werd vastgesteld dat het complete overzicht van de risico-inventarisatie en de voorgestelde beheersmaatregelen een keer per vier jaar besproken wordt met het Algemeen Bestuur, dat in de tussentijdse periode een samenvatting van de risico-inventarisatie wordt opgenomen in de begroting en jaarrekening en dat bij het uitbrengen van de financiële rapportages (begroting, jaarrekening en tussentijdse cijfers) nieuwe of verdwenen risico's als mutatie vermeld zullen worden. Tot slot werd besloten dat de frequentie van rapporteren aangepast zal worden als daartoe aanleiding is.

8. Afvalverwijdering Rivierenland (Avri)

Inleiding

In het kader van het voorstel "Verbetering samenwerking in Regio Rivierenland" om te komen tot een splitsing van 'beleid en uitvoering' is met ingang van 1 januari 2016 Avri afgesplitst van Regio Rivierenland en ondergebracht in een afzonderlijke gemeenschappelijke regeling. De gemeenten die deelnemen in de gemeenschappelijke regeling Avri zijn: de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal en Zaltbommel.

Doelstelling

Het bestuur van Avri is in ieder geval belast met de uitvoering van de volgende taken:

- a. zorg te dragen voor de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 10.21 van de Wet milieubeheer;
- b. zorg te dragen voor de inzameling van grove huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 10.22 van de Wet milieubeheer;
- c. zorg te dragen voor de afzonderlijke inzameling van groente-, fruit- en tuinafval als bedoeld in artikel 10.21, tweede lid, van de Wet milieubeheer;
- d. het inzamelen van bedrijfsafval, en
- e. het verwerken of doen verwerken van ingezamelde afvalstoffen.

De raden en colleges kunnen additionele taken aan Avri opdragen, voor zover deze binnen het belang van de regeling vallen. De additionele taken worden nader uitgewerkt in een dienstverleningsovereenkomst tussen Avri en de betreffende betrokken gemeente. De dienstverleningsovereenkomst regelt de financiële bijdrage van de betreffende betrokken gemeente, die kostendekkend moet zijn voor de uitvoering van de additionele taak.

Ontwikkelingen

De besluitvorming inzake de ondergrondse containers is vooralsnog uitgesteld tot medio 2019.

Financiën

Met ingang van 2017 heeft de Avri een zelfstandige begroting. Het resultaat over dit jaar is uitgekomen op € 386.000 negatief. De kosten van Avri worden gedekt door de opbrengst afvalstoffenheffing. Hierdoor is de gemeentelijke bijdrage met betrekking tot Avri voor wat betreft de afvalinzameling en verwerking nihil.

AVRI	Per 1-1-2018	Per 31-12-2018
Eigen vermogen	€ 1.305.000	€ 1.754.000
Vreemd vermogen	€ 29.557.000	€ 27.490.000
Financieel resultaat		€ 111.000

Risico's

De grote risico's voor een bedrijf als Avri zijn de afhankelijkheid van het afvalscheidingsgedrag van de inwoners, de kosten van verwerking van afval en opbrengsten van recyclebare grondstoffen die onder invloed staan van allerlei mondiale ontwikkelingen.

9. BNG Bank

Inleiding

BNG Bank is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG Bank levert een duurzame bijdrage aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.

De gemeente Neerijnen heeft 14.040 aandelen BNG van nominaal € 2,50 in bezit en heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op deze aandelen.

Ontwikkelingen

- BNG Bank zal zich binnen haar mogelijkheden inspannen om decentrale overheden te ondersteunen bij de grote veranderingen in hun taakgebieden en de financiële taakstellingen die daarmee gepaard gaan.

4.3 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

De meeste risico's zoals opgenomen in de begroting 2018 van de gemeente Neerijnen hebben zich niet gemanifesteerd in 2018. Enkele risico's die zich wél hebben gemanifesteerd, zijn hieronder toegelicht:

- Bij de begroting 2018 is het sociaal domein opgevoerd als risico. In de najaarsnota is op basis van prognoses de begroting negatief bijgesteld. Met name rond jeugdzorg lieten de prognoses veel meer kosten zien. De realisatie bij het opmaken van de jaarstukken laat opnieuw een tekort zien. Het risico dat dit de komende jaren opnieuw gebeurt, blijft aanwezig.
- Het risico inzake te betalen Vennootschapsbelasting heeft zich wel gemanifesteerd zij het met zéér geringe financiële impact. Er is een aangifte over 2016 ingediend en die zal leiden tot een aanslag van afgerond € 200. De aangiftes voor de jaren 2017 en 2018 zijn op moment van schrijven in voorbereiding. De verwachting is dat ook in deze jaren de aanslag minimaal zal zijn. Het risico kan worden bijgesteld naar € 25.000.

Daarnaast zijn enkele risico's vervallen definitief vervallen:

- In 2018 liepen er verschillende rechtszaken rond de precariobelasting. Ondertussen heeft de eisende partij de rechtszaken voor 2017 laten vervallen. De rechtszaak over de precariobelasting 2018 staat nog open, waardoor een risico resteert van € 1.270.000 voor de opbrengsten precariobelasting.
- De impuls subsidie voor complex Molenblok te Varik is besteed en de verantwoording is tijdig bij de provincie ingediend met bijbehorende accountantsverklaringen. De subsidie is ondertussen toegekend door de provincie, het risico is daarmee vervallen.

De specifieke risico's die rond de grondexploitatie spelen zijn separaat in beeld gebracht als onderdeel van het MPG en zijn hieronder beschreven:

Financiële positie grondexploitatie

Bij het opstellen van deze jaarstukken zijn de grondexploitaties opnieuw langjarig doorgerekend. Hieruit blijkt dat het resultaat van alle complexen tezamen zijn verbeterd. Hierbij moet wel opgemerkt te worden dat de verbeterde financiële positie voor een groot deel veroorzaakt wordt door het toepassen van een gezamenlijk rentepercentage zoals die in West Betuwe van toepassing is en in mindere mate door de ontwikkelingen in de grondexploitaties zelf. Conform het BBV is voor de verliezen een voorziening getroffen. Door de verbeterde financiële positie is deze verliesvoorziening naar beneden bijgesteld tot € 2.714.676. Een bedrag van €1.141.838 is vrijgevallen uit de voorziening.

Gezien voor dit risico al een voorziening getroffen is, wordt dit risico niet meer meegenomen in de berekening van het totale risicobedrag.

Vorige jaren was bij de risico's in grondexploitatie ook een doorrekening opgenomen waarbij een positief en negatief scenario rond de gebruikte parameters (kostenstijging, rente etc) inzichtelijk werd gemaakt. Deze doorrekening is in 2019 voor de gezamenlijke grondexploitaties voor West Betuwe gedaan. Hiervoor wordt verwezen naar het MPG West Betuwe 2019.

Specifieke risico's grondexploitatie:

Molenblok ontwikkeling dijkversterking (€ 500.000, 75%)

De voorgenomen dijkversterking inclusief dijkverbreding zorgt voor mutaties in het ontwikkelingsplan van het complex Molenblok. Het risico bestaat dat de geplande woningen niet als zodanig realiseerbaar zijn. Het verbreden van de dijk zorgt dat de kavels die voor woningbouw gepland stonden er anders uit komen te zien.

Het saldo van de niet te realiseren opbrengsten en de extra kosten, mocht het plan niet doorgaan, zijn ingeschat op € 500.000. De kans dat dit risico zich manifesteert is geschat op 75%.

Molenblok dijkwoningen (€ 300.000, 50%)

Omdat het Waterschap – mede in het kader van de aangekondigde dijkversterking – vergaande beperkingen heeft opgelegd voor de woningen aan de dijk (hierna dijkzone genoemd) én de daarmee samenhangende onduidelijkheid ten aanzien van gewenste ophoging van de dijkzone, staat de ontwikkeling onder druk. Immers er moet een goede hoogteovergang (zowel technisch als stedenbouwkundig) worden gecreëerd tussen de dijkzone en de reeds in aanbouw genomen / te bouwen woningen in het gebied. Dit heeft mogelijk gevolgen voor 11 geplande woningen.

Ondertussen is een samenwerkovereenkomst gesloten met het waterschap om deze ontwikkeling samen op te pakken. Totdat deze afspraken geconcretiseerd zijn in een realisatieovereenkomst, blijft dit risico bestaan voor de gemeente. Dit risico is ingeschat op een risicobedrag van € 300.000. De kans dat dit risico zich manifesteert is 50%.

Slingerbos fase 2, ontwikkelingen dijkversterking – gronden (€ 180.000, 50%)

De dijkverzekering heeft ook gevolgen voor het Complex Slingerbos (fase 2). Op basis van de samenwerkingsovereenkomst met het waterschap is in de actualisatie meerjarige doorrekening een meeropbrengst van € 440.000 en extra kosten van €260.000 opgenomen. Mocht deze ontwikkeling niet doorgaan, zou dit een nadeel van € 180.000 opleveren. De kans dat dit risico zich manifesteert wordt ingeschat op 50%.

Slingerbos fase 2, ontwikkeling dijkversterking – bermen (€ 250.000, 25%)

In de samenwerkingsovereenkomst met het waterschap zijn afspraken gemaakt die nog niet geconcretiseerd zijn. Deze plannen bevatten werkzaamheden aan de bermen, waarvan financiering geen onderdeel is van het HoogWater BeschermingsPlan (HWBP). De kosten van deze werkzaamheden zijn ingeschat op € 250.000. De kans dat deze kosten volledig voor rekening van de gemeente komen is ingeschat op 25%.

West Betuwe

De overige risico's zijn niet opnieuw geïnventariseerd voor de gemeente Neerijnen. De actuele risico-inventarisatie vindt u terug in de begroting 2019 van West Betuwe.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen:

Weerstandsvermogen per	Weerstandscapaciteit (€)	Schadebedrag geïnventariseerde risico's (€)	Weerstandsvermogen (verhouding)
1-1-2018 <i>Neerijnen⁽¹⁾</i>	4.459.000	1.768.000	2,5
31-12-2018 <i>Neerijnen⁽²⁾</i>	4.142.759	2.000.000	2,07
1-1-2019 <i>West Betuwe⁽³⁾</i>	17.377.000	11.217.446	1,5

1) Deze cijfers zijn opgenomen conform de begroting Neerijnen 2018.

2) Deze cijfers zijn opgenomen conform de jaarrekening 2018 van Neerijnen.

- Hierbij is het eigen vermogen opgenomen *exclusief* het rekeningresultaat.
- Het schadebedrag voor geïnventariseerde risico's bestaat uit het schadebedrag per 1-1-2018, geactualiseerd met de risico's zoals die in deze paragraaf specifiek benoemd staan.

3) Deze cijfers zijn opgenomen conform de begroting West Betuwe 2019.

Kengetallen

Kengetallen	Begroting 2018	Jaarstukken 2018	Oordeel provincie (Jaarstukken)
Netto schuldquote	55%	55%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	48%	51%	A
Solvabiliteitsratio	24%	24%	B
Structurele exploitatieruimte	1,0%	1,0%	A
Grondexploitatie	21%	19%	A
Belastingcapaciteit	118%	118%	C

4.4 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt ingegaan op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot grotere kapitaalgoederen van de gemeente. Dit omvat onder meer de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

De kosten van instandhouding van deze kapitaalgoederen zijn opgenomen in verschillende beheerplannen, die door de raad zijn vastgesteld.

Riolering en water

In 2013 is het Water- en Rioleringsplan 2013-2017 (WRP) voor de gemeente Neerijnen opgesteld. In 2017 is besloten dit WRP te verlengen voor 2018. In het plan zijn de acties opgenomen om te kunnen voldoen aan alle gemeentelijke watertaken. Grotendeels is dit volgens plan uitgevoerd. Voor het deel Vrij Verval hemelwater zijn minder kosten gemaakt, omdat voor dit onderdeel minder meldingen van storingen zijn geweest. Ook de reiniging daarnaast viel reiniging goedkoper uit dan begroot. Het onderhoud heeft in 2018 € 555.000 gekost, dit is 2,5 ton minder dan begroot. Het financiële voordeel op riolering wordt toegevoegd aan de voorziening riolering.

Er is voor een bedrag van € 961.000 geïnvesteerd in de riolering. Dit is ruim minder dan begroot, wat te maken heeft met de uitstel van de herinrichting Korte Worden naar 2019 en enkele andere projecten. Deze projecten waren in West Betuwe opnieuw bekeken en waar nodig uitgevoerd. In 2019 rond de AVRI nog twee projecten af in opdracht van West Betuwe. Dit betreft de Kapelstraat in Neerijnen en de ombouw van IBA's aan de Ophemertsestraat in Wadenhoijen voor een totaalbedrag van € 170.000.

Groen

Met Avri zijn beheerafspraken gemaakt op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit per gebiedsdeel. Bij reconstructies wordt steeds meer rekening gehouden met een toekomstig verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het groen wordt geschikt gemaakt voor mechanisch beheer en onderhoud. In 2018 is het groenonderhoud conform de beheerafspraken uitgevoerd. Wel is veel hinder ondervonden van enkele incidenten zoals de storm, de eikenprocessierups en de essentaksterfte. Daar is veel tijd in geïnvesteerd. Met name door de essentaksterfte zijn veel bomen gekapt of moeten ze gekapt worden.

Binnen de andere aspecten van groenonderhoud (plantsoenen, bermen, watergangen) zijn geen bijzonderheden te melden. Aan het onderhoud van groen in de gemeente is € 611.000 uitgegeven. Voor een bedrag van € 18.000 zijn kapwerkzaamheden doorgeschoven naar 2019.

Wegen

Met het vaststellen van het beleidsplan Beheer en onderhoud wegen is overgegaan tot het beheren en onderhouden van het wegennet op beeldkwaliteit. De onderhoudsmaatregelen zoals vastgesteld in de Meerjarenplanning Wegen zijn vrijwel allemaal uitgevoerd. Er is voor een bedrag van € 844.000 aan klein en groot onderhoud uitgevoerd. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Daarnaast is voor een bedrag van € 1.187.000 geïnvesteerd in wegen, waar ruim 1,6 miljoen was begroot. Mede doordat de gemeenteraad in mei heeft besloten tot herprioritering van de wegenprojecten, is de uitvoering anders dan vooraf opgenomen in de Meerjarenplanning wegen. De lopende projecten zijn vanaf de AVRI overgedragen aan West Betuwe, die deze projecten zelf opnieuw beoordeeld en uit zal voeren.

Openbare verlichting

In de eerste helft van 2018 zijn er veel storingen geweest aan de straatverlichting, veroorzaakt door de hoge waterstand, wat problemen gaf bij de bekabeling. Hierdoor is op het budget van € 102.000 een overschrijding van ruim € 20.000 te melden. Deze overschrijding komt ook door een relatief duur onderhoudscontract dat voor 2018 is afgesloten.

In 2018 is het vervangingsproject voor straatverlichting naar LED-verlichting afgerond. Zoals aangekondigd door de AVRI in 2017, is hier voor een bedrag van €40.000 aan afrondende kosten gemaakt in 2019.

Begraafplaatsen

Het onderhoud aan begraafplaatsen is conform planning uitgevoerd, er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Financieel zijn er geen afwijkingen te melden.

Naast het reguliere onderhoud was er de pilot 'Verbeteren kwaliteit begraafplaatsen'. Deze pilot is nog niet volledig uitgevoerd, dit is mede veroorzaakt door het fusietraject en het harmoniseren van de beleid- en beheerplannen begraafplaatsen.

Gemeentelijke gebouwen

Voor het beheer van de gemeentelijke gebouwen is het uit te voeren onderhoud en de bijbehorende kosten in een meerjarenonderhoudsplan opgenomen. Dit plan is in 2018 opnieuw opgesteld.

Het geplande onderhoud 2018 is uitgevoerd conform het onderhoudsplan.

4.5 Paragraaf financiering

In de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Naast de van hogerhand opgelegde regels, geven de individuele gemeenten zelf een nadere inkadering door het vaststellen van een financieringsstatuut. Het financieringsstatuut is vastgesteld door het college en op 1-1-2016 in werking getreden.

De uitvoering van het treasurybeleid binnen de kaders van het financieringsstatuut vereist een planning- en controlcyclus met daaraan verbonden verantwoordingsinformatie. De gemeenteraad mandateert de uitvoering van de treasuryactiviteiten aan de ambtelijke organisatie en daarom is in het financieringsstatuut vastgelegd welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden de uitvoerende ambtenaren hebben. Een van de verantwoordelijkheden is het periodiek informeren van de raad over de treasuryactiviteiten.

Toerekening van rente aan taakvelden

Het hanteren van een renteomslag is verplicht. Dit betekent dat de rente die wordt betaald over aangetrokken leningen moet worden toegerekend aan de taakvelden, behoudens enkele uitzonderingen.

Onderstaand schema is conform het advies van de commissie BBV is overgenomen uit de notitie rente van de commissie en maakt dit inzichtelijk:

Renteschema 2018		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		750.929
b. De externe uitgezette leningen (excl. Winstuitkering, dividend etc)		39.607 -
Totaal toe te rekenen externe rente		711.322
c. doorberekende rente		
- aan grondexploitatie	216.955 +	
- aan taakvelden inzake rentelasten projectfinanciering	0 +	
- aan taakvelden inzake rentebaten projectfinanciering	0 -	
Totaal doorberekende rente		216.955 -
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		
d1. Rente over eigen vermogen		0 +
d2. Rente over voorzieningen		0 +
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		494.367
e. Aan taakvelden (incl. overhead) toegerekende omslagrente		554.222 -
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury		-59.855

De toerekening van rente gebeurt op basis van een bij de begroting bepaald percentage. In 2018 is dit 2%. Wanneer de werkelijke toe te rekenen rentelasten bij de jaarrekening meer dan 25% afwijken van het begrootte bedrag, moet het rentepercentage worden herzien. Het was niet noodzakelijk het rentepercentage bij de jaarrekening te herzien, wat leidt tot een negatief renteresultaat op het taakveld treasury van € 59.855. In de begroting was rekening gehouden met een negatief renteresultaat van € 67.971. Opgemerkt wordt dat het toepassen van renteomslag een budgetneutrale verschuiving van baten en lasten binnen de diverse programma's betreft. Het heeft dus geen invloed op het rekeningsaldo.

Beleggingen

In 2001 heeft de gemeente Neerijnen de opbrengst van de verkoop van het gasbedrijf ten bedragen van € 3.630.242 (f 8,0 mln.) belegd in een garantiemandaat bij ABN/AMRO. Dit financieel product heeft een looptijd van 20 jaar (einddatum 01-09-2021) en heeft een hoofdsomgarantie van € 3.630.242. Dit houdt in dat aan het

einde van de looptijd in ieder geval de hoofdsom aan onze gemeente zal worden uitgekeerd. Daarnaast wordt elk jaar een uitkering gedaan van 3,75% van deze hoofdsom hetgeen overeenkomt met een bedrag van € 136.134.

Om te zorgen dat aan het einde van de looptijd in 2021 de hoofdsom uitgekeerd kan worden, is een swap (obligatie) aangekocht met een looptijd van 20 jaar. Met een deel van het in de swap belegde bedrag (het actieve deel) wordt belegd in producten met een hoog verwacht rendement maar ook een hoog risico. Bij de Voorjaarsnota 2011 is in het kader van de daarvan onderdeel uitmakende ombuigingsvoorstellen 2012, besloten het actieve deel op te nemen en de opbrengst ten bedrage van € 585.000 te gebruiken voor de dekking van extra afschrijvingen van investeringen met een maatschappelijk nut om op die manier financiële ruimte te creëren voor de volgende jaren.

Renterisicobeheer

Uitgangspunt met betrekking tot het financieringsbeleid is dat bij een normale rentestructuur tot aan de kasgeldlimiet kort gefinancierd wordt via het aantrekken van daggeld en dat boven deze limiet er langdurige (vaste) geldmiddelen worden aangetrokken.

Het treasurybeleid wordt getoetst aan de hand van een tweetal indicatoren. Voor het kort vreemd vermogen is de kasgeldlimiet van toepassing. De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate de gemeente risico loopt bij het eventueel aantrekken van kortlopend geld. Door het Rijk is deze norm bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar. De kasgeldlimiet voor Neerijnen was in 2018: € 33.787.000 * 8,5% = 2.872.000. Tot het bedrag van deze kasgeldlimiet is financiering met kasgeld toegestaan; indien financiering boven de kasgeldlimiet nodig is, moet lang geld worden aangetrokken. Als de kasgeldlimiet drie kwartalen op rij wordt overschreden moet de toezichthouder geïnformeerd worden. Hier is in 2018 geen aanleiding voor geweest.

Overigens is gekozen om in 2018 geen leningen met een lange looptijd aan te trekken, zodat in 2019 in West Betuwe-verband de langdurige liquiditeitsbehoefte beoordeeld kon worden. Bovendien was de rente op korte geldleningen in 2018 negatief. De indicator voor het lang vreemd vermogen is de renterisiconorm. De renterisiconorm geeft de rentegevoeligheid van de vaste schuldpositie van de gemeente weer. Het percentage voor de risiconorm voor de gemeenten is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Omdat het goed gebruik is hieronder de ruimte die Neerijnen heeft onder de renterisiconorm, in beeld gebracht, waarbij in acht genomen moet worden dat de situatie per 1-1-2019 veranderd is.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld 2018	
Begrotingstotaal per 31-12-2018	33.786.853
Percentage regeling	20%
<i>Renterisiconorm</i>	6.757.371
Renteherziening	-
Te betalen aflossingen	1.393.592
<i>Renterisico (2 + 3)</i>	1.393.592
<i>Ruimte onder renterisiconorm</i>	5.363.779

4.6 Paragraaf bedrijfsvoering

Onder bedrijfsvoering verstaan we de wijze waarop de financiële en personele middelen worden ingezet. Het uitgangspunt hierbij is effectief én efficiënt. Bedrijfsvoering omvat de onderdelen personeel, inkoop, organisatie, financiën, automatisering, communicatie, archivering, juridische zaken en huisvesting en is bepalend voor de wijze waarop de gemeente haar taken kan verwezenlijken. Bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de volledige gemeentelijke organisatie, dus niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De burger mag erop rekenen, dat de gemeente de beschikbare middelen transparant, doelmatig, doeltreffend en rechtmatig besteedt, dat ze met andere woorden een betrouwbare partner is.

De kosten van de bedrijfsvoering, de overhead, zijn conform BBV centraal verantwoord op taakveld 0.4, ondersteuning, en verder inzichtelijk gemaakt in het overzicht overhead. Daarmee ontstaat transparantie in de kosten van overhead en de ontwikkeling daarvan.

Bedrijfsvoering algemeen

Afgelopen jaar stond ook op gebied van bedrijfsvoering in het kader van de herindeling. Er is een groot beroep gedaan op de gehele organisatie om voorbereidingen voor de herindeling te treffen. Mede hierdoor is 2018 een druk jaar geweest, gezien een geheel nieuwe organisatie en bedrijfsvoering opgezet moest worden.

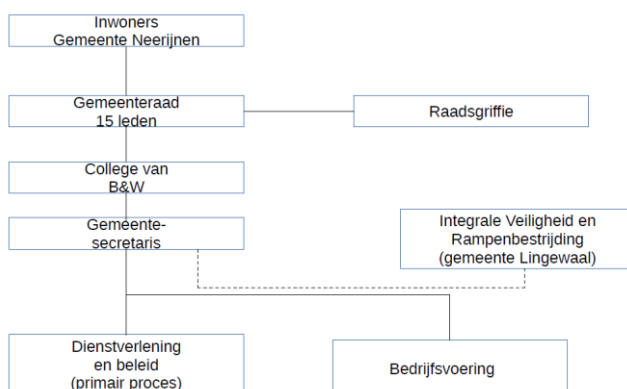
Een attentiepunt was de adequate functiescheiding die door omvang van de organisatie steeds lastiger te realiseren was. Met de herindeling is dit probleem verleden tijd.

Personeel

De formatie die nodig is om de taken van de gemeente te verrichten is de afgelopen jaren aanzienlijk teruggebracht. Om in de nieuwe gemeente West Betuwe voldoende flexibiliteit te hebben om de eigen medewerkers te plaatsen zijn vacatures alleen tijdelijk ingevuld. Daarvoor zoeken we steeds naar creatieve invulling door samenwerking met de andere West Betuwe-gemeenten, prioritering van werkzaamheden, tijdelijke aanstellingen en inhuur.

Ondanks al deze ontwikkelingen bleef de opdracht de beleidsprioriteiten vanuit het collegeprogramma 2014-2018 uit te voeren.

Organogram gemeente Neerijnen

4.7 Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid is geen doel op zich. Het is dienstbaar en heeft invloed op diverse beleidsvelden zoals ruimtelijke ordening, wonen, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken.

Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De (eventuele) baten en lasten, maar vooral de financiële risico's, zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Het is aan de gemeenteraad om te controleren of het college, bij de uitvoering van het grondbeleid, binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders is gebleven. Het college legt in de paragraaf grondbeleid van het jaarverslag verantwoording af over het gevoerde grondbeleid. De paragraaf grondbeleid in het jaarverslag is verplicht volgens het Besluit Begroting & Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf grondbeleid vermeldt ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- een onderbouwing van de winstneming
- de beleidsuitgangspunten de reserves grondexploitaties in relatie tot de risico's.

Visie en beleid

De gemeente Neerijnen heeft haar visie vastgelegd in de herijkte Nota grondbeleid 2016. In deze nota staat aangegeven welke vorm van grondbeleid de gemeente voorstaat en welke instrumenten worden ingezet om het ruimtelijke beleid tot uitvoering te brengen.

Daar waar Neerijnen in het verleden koos voor een actieve positie in het verwerven van gronden, heeft de gemeente zich meer gericht op een passief grondbeleid: faciliteren waar het kan en acteren waar het moet. Vanuit deze regierol brengt de gemeente partijen samen en ondersteunt initiatieven en ontwikkelingen die bijdragen aan een goed woon-, werk- en verblijfsklimaat van de omgeving.

De gewijzigde wetgeving heeft er ook voor gezorgd dat de gemeente de door haar gewenste regiefunctie beter kan vormgeven ook ingeval zij het eigendom van de grond niet heeft. De mogelijkheden voor het zogeheten 'passieve grondbeleid' zijn groter geworden waardoor de gemeente zich – sterker dan voorheen – in haar actieve rol kan beperken.

Uitvoering actief grondbeleid via gemeentelijke grondexploitaties

Bij actief grondbeleid koopt de gemeente zelf gronden en opstallen aan, maakt de grond bouwrijp, verkoopt bouwrijpe gronden ten behoeve van de ontwikkeling daarvan en maakt deze na realisatie van de opstallen (vaak woningbouw) woonrijp. De financiële consequenties van dit actieve grondbeleid worden in beeld gebracht met een grondexploitatie-berekening (afgekort tot grex).

Alle grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Voor de jaarrekening zijn de grondexploitaties geactualiseerd naar de stand per 1-1-2019. Een adequate actualisatie van de grondexploitaties is essentieel omdat dit de basis vormt voor de waardering in de jaarrekening. De geraamde bedragen worden vervangen door gerealiseerde bedragen, zodat inzicht wordt verkregen in de actuele boekwaarde per einde boekjaar. Vervolgens wordt de grondexploitatie geactualiseerd aan de hand van de 4 P's: parameters (kosten- en opbrengstenstijgingen, rente- en disconteringsvoet), programma (aantallen woningen, kantoren, maatschappelijke voorzieningen), planning (fasering van het programma in de tijd) en prijs (grondopbrengsten van het programma).

In aanvulling op de begroting en de jaarrekening kent de gemeente Neerijnen sinds november 2015 een Meerjaren Prognose grondexploitaties (MPG). Een MPG geeft informatie over de afzonderlijke grondexploitaties, niet alleen financieel, maar ook het tempo en kwaliteit van het project. In het MPG wordt teruggekeken op het

afgelopen jaar en vooruit gekeken naar de komende jaren. De te verwachten ontwikkelingen worden financieel vertaald. Tevens wordt een inschatting gemaakt van de risico's. In februari van elk jaar wordt de boekhouding van het jaar ervoor afgesloten. Vanaf dat moment worden de boekwaarden verwerkt in de grondexploitaties en de actuele inzichten. De geactualiseerde grondexploitaties worden vervolgens gereed gemaakt en samengevoegd tot een MPG. De MPG wordt in het voorjaar tegelijk met de jaarrekening en/of voorjaarsnota ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden, in plaats van elke actualisatie van de grondexploitaties afzonderlijk. Het MPG 2019 wordt aangeboden voor de gemeente West Betuwe waarin de grondexploitaties van de voormalige drie gemeenten Neerijnen, Lingewaal en Geldermalsen worden gebundeld.

Bouwgronden in exploitatie (BIE)

Vanuit het belang van eenduidigheid is in het BBV het begrip 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) scherper gedefinieerd: *gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld*. De kwalificatie BIE heeft gevolgen voor de rubricering op de balans, de waardering van de gronden op de balans en de kostentoekening.

Bouwgronden in exploitatie - boekwaarde en verliesvoorziening (zie tabel 1)

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is het geïnvesteerde vermogen, oftewel het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Op basis van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) plaatst de gemeente de boekwaarde van de grondexploitaties op de balans. Deze boekwaarde moet worden terugverdiend door toekomstige opbrengsten uit grondverkoop. Als (uit de actualisatie) blijkt dat dit niet mogelijk is, moet een voorziening worden getroffen om het verlies op te vangen. De kosten, opbrengsten en eventueel getroffen voorzieningen komen tot uitdrukking op de balans onder de post 'voorraden'. De bruto boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt op de balansdatum per 31-12-2018 € 8.091.048. De getroffen voorziening voor geprognosticeerde verliezen bedraagt € 2.714.876. De netto boekwaarde (=bruto boekwaarde minus voorzieningen) bedraagt dus € 5.376.172.

	Boekwaarde 1-1-2018	Uitgaven 2018	Inkomsten 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Voorziening GREX 31-12-2018	Boekwaarde gecorr. met voorziening
In exploitatie genomen:						
Slingerbos Ophemert	€ 2.347.602	€ 289.142		€ 2.636.744		
Molenblok Varik	€ 3.574.075	€ 263.151	€ 469.642	€ 3.367.584		
Haaften Noord Haaften	€ 753.722	€ 451.983	€ 166.469	€ 1.039.236		
Klingelenberg Noord, Tuil	€ 890.580	€ 42.395		€ 932.975		
A. Mackaylaan Ophemert	€ 100.315	€ 14.195		€ 114.510		
					€ -2.714.876	
Totaal in exploitatie:	€ 7.666.294	€ 1.060.866	€ 636.111	€ 8.091.048	€ -2.714.876	€ 5.376.172

Bouwgronden in exploitatie - resultaat (zie tabel 2)

Het geprognosticeerde resultaat van de bouwgronden in exploitatie bestaat uit het saldo van kosten en opbrengsten. Het resultaat wordt uitgedrukt in de eindwaarde en netto contante waarde. Onder de eindwaarde wordt verstaan de verwachte waarde van de kosten en opbrengsten tot aan afronding van het project. Om de verschillende grondexploitaties met verschillende looptijden met elkaar te kunnen vergelijken en bij elkaar op te kunnen tellen, is correctie nodig voor de verschillen in looptijd. Met de contante waarde worden alle kosten en opbrengsten met rente teruggerekend tot een basisjaar, in dit geval naar 1 januari 2019.

De totale eindwaarde BIE: -/- € 2.835.957 (nadelig saldo)

De totale netto contante waarde BIE: -/- € 2.538.951 (nadelig saldo)

Grex per 1-1-2019			Resultaat	
	kosten	baten	Eindwaarde	Netto-contant
Mackaylaan	173.931	352.908	179.444	175.926
Haften Noord	4.691.884	4.091.277	-618.812	-594.783
Klingelenberg Noord	1.350.186	1.153.665	-221.529	-244.596
Molenblok *	7.148.494	5.310.390	-2.150.548	-1.764.198
Slingerbos 1 en 2	5.378.932	5.323.254	-24.512	-111.299
			-2.835.957	-2.538.951

Ten opzichte van het verwachte resultaat (verlies) bij de jaarrekening 2017 ad € 3.856.640, betekent dit een verbetering van het resultaat per 1-1-2019 met € 1.141.764,--. Het verwachte positieve resultaat voor de grex A. Mackaylaan wordt hierbij buiten beschouwing gelaten omdat een winst dan pas kan worden genomen indien deze ook daadwerkelijk is gerealiseerd. De verliesvoorziening moet ten opzichte van vorig jaar bij de jaarrekening worden verlaagd tot € 2.714.876. Een hoofdzakelijke reden voor de verbetering van het resultaat ten opzichte van 2017 wordt verklaard doordat de gezamenlijke leningenportefeuille van de drie gemeenten een lager gemiddeld rentepercentage heeft dan de voormalige gemeente Neerijnen. De rentetoekening is hierdoor fors lager.

Complex	Verliesvoorziening in jaarrekening			
	2.015	2.016	2.017	2.018
Mackaylaan				
Haften Noord	1.263.000	778.000	752.164	594.783
Klingelenberg Noord	191.000	172.000	263.866	244.596
Molenblok	1.629.000	2.350.000	2.231.351	1.764.198
Slingerbos 1 en 2	579.000	955.000	609.260	111.299
Totaal verliesvoorziening	3.662.000	4.255.000	3.856.640	2.714.876
Toename t.o.v. 2015		593.000		
Afname t.o.v. 2016			-398.360	
Afname t.o.v. 2017				1.141.764

Risico's en weerstandsvermogen (BIE en MVA)

Bij grondexploitaties lopen gemeenten diverse risico's. Deze zijn het gevolg van de langdurige looptijd van plannen en planvorming, inschatting van parameters, marktwerking en de betrokkenheid van diverse partijen en de hiermee corresponderende belangen. In het kader van risicomangement worden de risico's periodiek geïnventariseerd en gekwantificeerd (impact x kans). Zo ontstaat een beeld van het benodigde weerstandsvermogen ten behoeve van de grondexploitaties. Voor de risico's en onzekerheden rondom de grondexploitaties en het (mogelijke) financiële effect hiervan op het weerstandsvermogen en reserve wordt verwezen naar de Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De commissie BBV is namelijk van mening dat alle (financiële) risico's op één plek in de jaarrekening dienen te worden opgenomen.

Toelichting stand van zaken grondexploitaties

(ten tijde van schrijven bekend zijnde zaken per 1 april 2019)

Ophemert Slingerbos

Het door de raad in 2017 vastgestelde bestemmingsplan, is in 2018 na een beroep bij de Raad van State waarbij de gemeente in het gelijk is gesteld, onherroepelijk geworden. De voorbelasting/ophoging is gerealiseerd. Momenteel vinden de laatste onderzoeken en uitwerkingen plaats om groen licht te krijgen van het Waterschap voor de watervergunning. Het ontwerp stedenbouwkundig schetsplan voor fase 1 gaat uit van de realisatie van ca 33 woningen. Van dit aantal zal de woningbouwcorporatie De Kernen 15 huurwoningen bouwen. De Kernen die in 2016 al de gronden heeft aangekocht, ziet namelijk af van de bouw van een zorgcomplex met 24 onzelfstandige wooneenheden. Ten aanzien van de invulling waar in het gebied van fase 1 vindt nog overleg plaats. Voor fase 2 (de dijkzone) hebben de gemeente en het waterschap in het kader van de voorgenomen dijkversterking gezamenlijk gezocht naar oplossingen voor een optimale gebiedsontwikkeling. Op basis van stedenbouwkundige- en technische uitgangspunten en haalbaarheid is vooralsnog gekozen voor een variant met de aanleg van een verlengd dijklichaam (stabiliteitsberm) en de bouw van woningen hierop. De uitgangspunten, afspraken, condities etc. zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die in december 2018 door de partijen is ondertekend. Een verdere concrete uitwerking over de gecombineerde uitvoering, de hiermee samenhangende risico's en financiële gevolgen om samen zowel de plannen voor de dijkversterking als de gebiedsontwikkeling op te pakken zal worden uitgewerkt in een nog vast te leggen in een realisatieovereenkomst.

Varik Molenblok

Eind 2018 heeft de ontwikkelaar VABO de laatste 10 bouw kavels van de gecontracteerde 31 afgenomen. De impuls subsidie voor de 1e fase (21 woningen) is recentelijk definitief toegekend door de provincie. De uitbetaling van de laatste termijn ad € 100.000 wordt deze maand verwacht. Omdat het waterschap – mede in het kader van de aangekondigde dijkversterking – vergaande beperkingen heeft opgelegd voor de woningen aan de dijk én de daarmee samenhangende onduidelijkheid ten aanzien van de gewenste ophoging van het plangebied, zijn verschillende mogelijkheden ten aanzien van uitvoering en tegemoetkoming in de kosten met het waterschap besproken. Op basis van stedenbouwkundige- en technische uitgangspunten en haalbaarheid is vooralsnog gekozen voor een variant met een binnenberm en een civieltechnische oplossing. Deze variant ziet op de aanleg van een verlengd dijklichaam (stabiliteitsberm) en de bouw van woningen hierop. De woningen worden ontsloten door een nieuw aan te leggen ontsluitingsweg aan de dijkzijde. De afspraken, uitgangspunten, condities etc. zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst die in december 2018 door de partijen is ondertekend. Een verdere concrete uitwerking over de gecombineerde uitvoering, de hiermee samenhangende risico's en financiële gevolgen om samen zowel de plannen voor de dijkversterking als de gebiedsontwikkeling op te pakken zal worden uitgewerkt in een nog vast te leggen in een realisatieovereenkomst. De kavel met de directe bouwtitel (bestemd voor oud eigenaar) in de dijkzone is via een bestemmingsplanprocedure verplaatst naar de Achterstraat te Varik. Inmiddels is dit bestemmingsplan onherroepelijk en worden de afgesproken werkzaamheden uitgevoerd.

Haaften Noord

In 2018 zijn de laatste projectgebonden woningen opgeleverd en is het woonrijpmaken van het gebied ter hand genomen. Van de 8 bouw kavels voor vrijstaande woningen zijn er inmiddels 4 verkocht. Voor de zomervakantie 2019 vindt de verkoop van de 5e kavels plaats. Daarnaast heeft één potentiële koper aangegeven een reserveringsovereenkomst te willen sluiten. De verwachting is dat deze exploitatie eind 2020 kan worden afgesloten.

Tuil Klingelenberg Noord

Voor dit perceel is er een uitwerkingsplan vastgesteld voor de bouw van maximaal 24 woningen. Een stedenbouwkundig schets is in voorbereiding. Ook vindt overleg plaats met het waterschap over de invulling van de gewenste waterberging.

Mackaylaan Ophemert

Voor dit perceel is een bestemmingsplan vastgesteld en onherroepelijk. Het perceel is in het verleden aangekocht voor waterberging van het MFC te Ophemert en de bouw van maximaal 2 woningen. Onder de huidige omstandigheden wordt verwacht dat deze locatie – in verband met de beperkte oppervlakte en ligging aan een bestaande weg, snel wordt verkocht.

5 Balans

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Activa		
<i>4.5.1. Materiële vaste activa</i>	<i>23.533.927</i>	<i>22.576.248</i>
a) Investerings economisch nut	10.759.969	11.331.397
b) Investerings economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	8.924.552	8.624.954
c) Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	3.849.407	2.619.897
<i>4.5.2. Financiële vaste activa</i>	<i>6.202.366</i>	<i>6.324.692</i>
a) Beleggingen	3.630.536	3.630.638
b) Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	48.010	48.010
c) Leningen aan woningbouwcorporaties	42.078	46.630
d) Overige langlopende leningen u/g	1.083.944	1.143.374
e) Overige financiële vaste activa	1.397.798	1.456.040
Totaal Vaste Activa	29.736.293	28.900.940
Vlottende Activa		
<i>4.5.3. Voorraden</i>	<i>5.376.173</i>	<i>3.809.580</i>
a) Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
b) Onderhanden werk	5.376.173	3.809.580
<i>4.5.4. Uitzettingen < 1 jaar</i>	<i>3.958.809</i>	<i>3.910.797</i>
a) Vorderingen op openbare lichamen	2.619.397	2.325.195
b) Debiteuren	-	-
c) Uitzettingen in Rijks Schatkist	414.760	852.455
d) Overige vorderingen	924.652	733.147
<i>4.5.5. Liquide Middelen</i>	<i>12.948</i>	<i>2.599</i>
Kas-, bank- en giroaldi	12.948	2.599
<i>4.5.6. Overlopende Activa</i>	<i>1.933.413</i>	<i>2.046.241</i>
a) van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontv. voorschot.	306.933	179.605
b) Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.626.480	1.866.636
Totaal Vlottende Activa	11.281.343	9.769.217
Totaal ACTIVA	41.017.636	38.670.157

PASSIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste Passiva		
<i>4.5.7. Eigen Vermogen</i>	<i>10.642.479</i>	<i>11.073.207</i>
a) Algemene reserve	3.325.742	2.661.026
b) Bestemmingsreserves	6.428.431	7.131.052
c) Nog te bestemmen resultaat	888.306	1.281.129
<i>4.5.8. Voorzieningen</i>	<i>3.608.198</i>	<i>3.106.533</i>
a) Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de besteding gebonden is	2.722.123	2.251.025
b) Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	886.075	855.508
c) Voorzieningen ter egalisatie van kosten		0
<i>4.5.9. Vaste schulden > 1 jaar</i>	<i>18.013.326</i>	<i>19.395.189</i>
a) Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	17.899.856	19.293.089
b) Waarborgsommen	47.320	35.264
c) Door derden belegd geld	66.149	66.836
Totaal Vaste Passiva	32.264.004	33.574.929
Vlottende Passiva		
<i>4.5.10. Vlottende schulden < 1 jaar</i>	<i>6.027.262</i>	<i>3.686.953</i>
a) Kasgeldleningen	4.000.000	0
b) Kas-, bank- en giroaldi	295	365.518
c) Overige schulden	2.026.967	3.321.435
d) Crediteuren algemeen	-	-
<i>4.5.11. Overlopende passiva</i>	<i>2.726.370</i>	<i>1.408.278</i>
a) Nog te betalen bedragen	2.037.476	1.305.153
b) Vooruitbetaalde bedragen	688.894	103.125
Totaal Vlottende Passiva	8.753.632	5.095.231
Totaal PASSIVA	41.017.636	38.670.160
Gewaarborgde geldleningen ten behoeve van rechtspersonen	€ 8.773.601	€ 9.312.338

6 Overzicht van baten en lasten

Programma's	Primitieve begroting 2018			Begroting na wijzigingen			Rekening 2018		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning	2.024.901	331.503	1.693.398	2.933.053	331.503	2.601.550	3.216.034	370.214	2.845.820
1 Veiligheid	1.153.412	10.000	1.143.412	1.235.017	10.000	1.225.017	1.264.138	23.244	1.240.894
2 Verkeer vervoer en waterstaat	1.836.356	5.180	1.831.176	1.779.056	88.180	1.690.876	1.606.520	18.453	1.588.066
3 Economie	39.479	-	39.479	49.479	-	49.479	52.335	-	52.335
4 Onderwijs	951.780	67.726	884.054	1.056.799	84.015	972.784	990.276	74.266	916.011
5 Sport, cultuur en recreatie	1.917.414	454.192	1.463.222	2.725.785	532.192	2.193.593	2.647.436	599.062	2.048.374
6 Sociaal domein	8.646.240	1.889.069	6.757.171	8.931.258	1.906.278	7.024.980	9.481.878	2.032.891	7.448.988
7 Volksgezondheid en milieu	3.551.717	3.054.101	497.616	3.714.516	3.141.101	573.415	3.967.260	3.118.035	849.225
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	2.995.511	2.343.519	651.992	4.116.422	3.301.223	815.199	2.719.204	3.046.258	-327.055
Subtotaal	23.116.810	8.155.290	14.961.520	26.541.385	9.394.492	17.146.893	25.945.082	9.282.423	16.662.659
algemene dekkingsmiddelen									
OZB woningen	140.296	1.162.000	-1.021.704	158.000	1.179.000	1.021.000	112.328	1.156.581	1.044.253
OZB niet-woningen	28.900	968.000	-939.100	4.800	984.000	979.200	38.069	966.285	928.216
Belastingen overig	-	1.247.602	-1.247.602	-	1.273.093	1.273.093	1.135	1.275.815	1.274.680
Algemene uitkering	4.110	14.912.856	-14.908.746	4.110	15.409.106	15.404.996	5.648	15.446.428	15.440.779
Treasury	121.390	208.062	-86.672	129.390	208.062	78.672	151.534	220.284	68.749
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	294.696	18.498.520	-18.203.824	296.300	19.053.261	-18.756.961	308.714	19.065.392	-18.756.678
Onvoorzien	27.500	-	27.500	75.500	-	75.500	-	-100.000	100.000
Overhead	2.433.873	-	2.433.873	2.668.958	71.000	2.597.958	2.489.178	64.654	2.424.524
Vennootschapsbel.	-	-	-	-	-	-	221	-	221
Totaal baten & lasten	25.872.879	26.653.810	-780.931	29.582.143	28.518.753	1.063.390	28.743.195	28.312.469	430.726
Mutaties in de reserves	2.431.645	2.001.466	430.179	3.904.001	5.202.100	-1.298.099	4.229.147	5.548.180	-1.319.033
Totaal	28.304.524	28.655.276	-350.752	33.486.144	33.720.853	-234.709	32.972.342	33.860.649	-888.306
Waarvan incidenteel				5.678.022	5.526.671		5.987.039	7.157.240	

Samenvattend: het rekeningresultaat is € 888.306 positief.

In hoofdstuk 7.5 wordt de incidentele baten en lasten toegelicht.

7 Toelichtingen

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De gehanteerde uitgangspunten zijn gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

In de 'Financiële verordening gemeente Neerijnen 2017' (vastgesteld op 25 oktober 2016) zijn door de gemeenteraad de beleidsregels met betrekking tot investeren en afschrijven vastgelegd ten behoeve van een uniform gemeentelijk activabeleid, waardoor toekomstige financiële nadelen in de investerings sfeer worden beperkt. De financiële effecten van deze verordening zijn in deze jaarrekening verwerkt.

De grondslagen voor resultaatbepaling zijn grotendeels ontleend aan de waarderingsgrondslagen. Voor het overige geldt dat de lasten en baten zoveel mogelijk worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord op het moment dat ze voorzienbaar zijn, winsten worden verantwoord nadat ze gerealiseerd zijn.

Vaste activa

Materiële Vaste Activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen en duurzame waardeverminderingen en in voorkomende gevallen verminderd met ontvangen subsidies of andere bijdragen van derden. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Conform de financiële verordening worden activa met een waarde lager dan € 10.000 (na aftrek van bijdragen van derden) direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht. Daarnaast wordt op vaste activa met een beperkte gebruiksduur afgeschreven.

Financiële Vaste Activa

De financiële vaste activa zijn deels opgenomen tegen verkrijgingswaarde (beleggingen) en deels tegen de nominale waarde (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, leningen aan woningbouwcorporaties, overige langlopende leningen u/g en overige financiële vaste activa).

Vlottende activa

Voorraden

De post voorraden bestaat uit bouwgronden in exploitaties (onderhanden werk). Tot en met 2016 bestond ook de categorie "nog niet in exploitatie genomen gronden". Deze categorie is afgeschaft met ingang van het vernieuwde BBV; bijbehorende gronden zijn in 2016 volledig afgeboekt.

Bouwgronden in exploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerde vermogen en verminderd met opbrengsten (o.a. grondverkoop). Waar nodig zijn voor verliesgevende exploitaties voorzieningen gevormd.

Uitzettingen < 1 jaar

De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Als vorderingen dubieus worden geacht, dan wordt dit vermeld in de toelichting bij de betreffende post. Er zijn 2 voorzieningen wegens oninbaarheid getroffen (een voorziening voor algemene vorderingen en een voorziening voor de vorderingen op het gebied van sociale zaken).

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het nog te bestemmen resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Reserves worden gevormd conform door de raad genomen besluiten. Dit geldt ook voor de toevoegingen en onttrekkingen. Belangrijke afwijkingen zijn vermeld in de toelichting op de balans. Bestemmingsreserves zijn ook onderdeel van het eigen vermogen, maar zijn gevormd voor een specifiek doel.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het bedrag van de desbetreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van :

1. Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, indien het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Vaste schulden > 1 jaar

De vaste schulden langer dan een jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

Vlottende schulden < 1 jaar

De vlottende schulden korter dan een jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

7.2 Toelichtingen op de balans.

Op grond van het B.B.V. worden de materiële vaste activa ingedeeld in een drietal categorieën, namelijk de investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen met maatschappelijk nut. Conform de financiële verordening vinden afschrijvingen lineair plaats, met uitzondering van de riolering, waarvan de afschrijving plaatsvindt op basis van annuïteiten.

7.2.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa met een economisch nut:

	1-1-2018	Investeringen	Afschrijvingen	31-12-2018
Bedrijfsgebouwen	€ 10.919.238	€ 25.595	€ 464.382	€ 10.480.450
Gronden & terreinen	€ 193.587	€ -	€ 10.117	€ 183.470
Machines, apparaten & installaties	€ 218.572	€ -	€ 122.524	€ 96.047
	€ 11.331.397			€ 10.759.969

Tot de post bedrijfsgebouwen behoren onder andere de schoolgebouwen voor het openbaar en bijzonder basisonderwijs. Hoewel het juridische eigendom van deze scholen berust bij de schoolbesturen zijn de gebouwen op grond van het economisch eigendom op de balans opgenomen. Onder machines, apparaten en installaties worden onder andere automatiseringseigendommen verantwoord (hard- en software)

Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	1-1-2018	Investering	Afschrijving	31-12-2018
Gronden & terreinen	€ 750.248	€ -	€ 73.799	€ 676.449
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	€ 7.874.705	€ 960.565	€ 587.167	€ 8.249.103
				€ 8.924.552

De investeringen onder 'grond-, weg- en waterbouwkundige werken' betreffen de uitbreiding en investeringen op grond van het Water- en Rioleringsplan (WRP).

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut:

	1-1-2018	Investering	Afschrijving	31-12-2018
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 2.619.897	€ 1.245.155	€ 15.646	€ 3.849.407

Hieronder vallen de wegen in Neerijnen en de openbare verlichting (straatlantaarns)

7.2.2 Financiële vaste activa

	1-1-2018	31-12-2018
Beleggingen	€ 3.630.638	€ 3.630.536
Leningen u/g woningbouw	€ 46.630	€ 42.078
Aandelen & effecten	€ 48.010	€ 48.010
Overige financiële activa	€ 1.456.040	€ 1.397.798
Overige leningen u/g	€ 1.143.374	€ 1.083.944
	€ 6.324.692	€ 6.202.366

Beleggingen

Onder de beleggingen is het Gemeentelijk Garantieplan opgenomen tegen verkrijgingswaarde. Dit beleggingsproduct is afgesloten bij ABN AMRO en heeft een looptijd tot 1 september 2021.

Leningen u/g woningbouw

Deze post bestaat uit een langlopende vordering op de woningbouwvereniging 'De Goede Woning Neerijnen' in verband met door deze instellingen aangegane geldleningen. Deze geldleningen zijn destijds door de gemeente uit eigen middelen gefinancierd. In 2018 is € 4.552 afgelost.

Aandelen en effecten

De aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Koersverschillen worden niet meegenomen.

Overige financiële activa

Dit betreft geactiveerde boeterente voor het vervroegd aflossen van enkele langlopende leningen. Deze wordt afgeschreven in een periode die gelijk loopt aan die van de nieuwe lening. Het rentepercentage van de oude lening was 4,498%, die van de nieuwe lening 2,890%.

Overige leningen u/g

Dit betreft een viertal posten:

- Verstrekte hypothecaire geldleningen aan ambtenaren: € 773.231
- Verstrekte geldleningen aan ambtenaren i.v.m. PC-privé: € 588
- Leningen aan diverse instellingen € 110.118
- Stimuleringsfonds volkshuisvesting € 200.000

7.2.3 Voorraden

Onder de voorraden worden de in exploitatie genomen gronden verantwoord, inclusief de verliesvoorziening voor grondexploitaties. Allereerst de grondexploitaties zelf:

	Boekwaarde 1-1-2018	Uitgaven 2018	Inkomsten 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Voorziening GREX 31-12- 2018	Boekwaarde gecorr. met voorziening
In exploitatie genomen:						
Slingerbos, Ophemert	€ 2.347.602	€ 289.142		€ 2.636.744		
Molenblok, Varik	€ 3.574.075	€ 263.151	€ 469.642	€ 3.367.584		
Haaften Noord, Haaften	€ 753.722	€ 451.983	€ 166.469	€ 1.039.236		
Klingelenberg Noord, Tuil	€ 890.580	€ 42.395		€ 932.975		
Aeneas Mackaylaan, Ophemert	€ 100.315	€ 14.195		€ 114.510		
					-€ 2.714.876	
Totaal in exploitatie:	€ 7.666.294	€ 1.060.866	€ 636.111	€ 8.091.048	-€ 2.714.876	€ 5.376.172

Als er sprake is van verliezen, moet conform het BBV een verliesvoorziening opgenomen worden. Hiervoor worden toekomstige opbrengsten en kosten doorgerekend aan de hand van een aantal parameters:

- Rente over het boekjaar 2018: 2,83%
- Rente vanaf 2019 en verder: 1,25%
- Kostenstijging: Eerste vier jaar: 2,5%, daarna 2% per jaar.
- Opbrengstenstijging: Eerste vier jaar: 1,5%, daarna 1% per jaar.

De eerste parameter is gebaseerd op de werkelijke rente over het boekjaar 2018 van Neerijnen. De overige drie parameters zijn afgestemd in West Betuwe-verband.

Dit leidt tot onderstaand overzicht op totaalbasis:

	Boekwaarde 31-12-2018	Nog te realiseren	Boekwaarde eindwaarde
Kosten	13.580.701	5.162.727	18.743.428
Kostenstijging		281.895	281.895
Rentekosten		792.957	792.957
Totaal kosten	13.580.701	6.237.579	19.818.280
Opbrengsten	5.489.652	10.741.842	16.231.494
Opbrengststijging		750.829	750.829
Totaal opbrengsten	5.489.652	11.492.671	16.982.323
<i>Saldo</i>	-8.091.049	5.255.092	-2.835.957

Vervolgens wordt de verliesvoorziening berekend op basis van de NCW (Netto Contante Waarde) van de verlieslatende complexen. Op 1-1-2018 was het verwachte verlies (en dus de verliesvoorziening) € 3.856.714. Per 31-12-2018, gerekend met de bovengenoemde geharmoniseerde parameters is het toekomstige verlies bepaald op € 2.714.876. De voorliesvoorziening is daarom naar beneden bijgesteld. Het verschil (€ 1.141.838) is vrijgevalven ten gunste van het rekeningresultaat 2018.

Het verwachte verlies is met ruim een miljoen euro afgenomen. Grotendeels wordt dit verklaard doordat de gezamenlijke leningenportefeuille van de drie fusiegemeenten een lager gemiddeld rentepercentage heeft dan de leningenportefeuille van gemeente Neerijnen. Hierdoor valt de verwachte rentetoerekening fors lager uit dan eerdere jaren.

Voor een meer gedetailleerd beeld van de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid (Hoofdstuk 4.7)

7.2.4 Uitzettingen < 1 jaar

	1-1-2018	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	€ 2.325.195	€ 2.619.397
Uitzettingen in 'Rijks schatkist met een rentetypische looptijd <1 jaar.	€ 852.455	€ 414.760
Overige vorderingen	€ 733.147	€ 924.652
	€ 3.910.797	€ 3.958.809

Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft de vordering op het BTW-compensatiefonds.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Conform artikel 39 van het BBV worden bedragen van Schatkistbankieren door het Rijk zijn afgeroomd, separaat op de balans opgenomen als 'uitzettingen in 's Rijks schatkist'.

Deze bedragen kunnen onder bepaalde voorwaarden worden opgenomen. Als een bankrekening een vooraf bepaald positief saldo bereikt, worden deze (overtollige) middelen automatisch afgeroomd. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de uitzettingen gedurende het jaar.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	253,40			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	74	44	81	37
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	179	210	172	216

(3b) = (2) > (1) Overschrijding van het drempelbedrag - - - -

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	33.787
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	33.787
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	253

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	6.667	3.980	7.491	3.400
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	74	44	81	37

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen vallen onder andere de debiteuren. De belangrijkste posten worden hieronder toegelicht:

BSR	€ 66.964	Dit betreft belastingopbrengsten van 2018 en eerdere jaren
Waterschap	€ 98.580	Dit betreft facturen rond de dijkversterking
AVRI	€ 195.629	Dit betreft de afwikkeling met de AVRI over 2018
Werkzaam	€ 30.735	Dit betreft een afrekening met Werkzaam van 2016

7.2.5 Liquide middelen

Deze saldi staan ter vrije beschikking van de gemeente

Kas-, bank en girosaldi	1-1-2018	31-12-2018
Banksaldi	€ 1.863	€ 12.948
Kas	€ 50	-
Kruisposten	€ 207	-
Opbrengsten betaalautomaat	€ 408	€ 0
	€ 2.599	€ 12.948

7.2.6 Overlopende activa

De overlopende activa zijn in twee categorieën onderverdeeld:

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen

Ministerie van defensie	€ 82.888
-------------------------	----------

Uitkering gemeentefonds	224.045
-------------------------	---------

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Nog te ontvangen bedragen	€ 1.605.872
Vooruitbetaalde bedragen	€ 18.608
Vooruitontvangen facturen	€ 2.000

7.2.7 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het rekeningresultaat:

	1-1-2018	31-12-2018
Algemene reserve	€ 3.942.154	€ 3.325.742
Bestemmingsreserves	€ 7.131.052	€ 6.428.431
Rekeningresultaat	-	€ 888.306

Algemene reserve

Een deel van de algemene reserve dient als risicobuffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en wordt aangemerkt als onderdeel van het weerstandsvermogen. De gewenste hoogte van het minimale weerstandsvermogen is medio 2013 bepaald in de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen. Het restant (vrij aanwendbare deel) kan door de gemeenteraad worden aangewend voor het doen van éénmalige investeringen en activiteiten.

Algemene reserve	Saldo 1-1-2018	Mutatie	Saldo 31-12-2018
Buffer	€ 1.800.000		€ 1.800.000
Vrij aanwendbaar	€ 2.142.154	€ -616.412	€ 1.525.742
	€ 3.942.154		€ 3.325.742

De volgende tabel geeft inzicht in de mutaties in de algemene reserve en bij welk programma de mutatie hoort:

	Dotaties	Onttrekkingen	Programma
Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0) :			
Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling (Alg Uitkering)	680.000		0
Extra capaciteit organisatie (BWN 2) :			
Inhuur t.b.v. AVRI		35.000	0
Inhuur personeel t.b.v. KCC		90.000	0
Inhuur personeel t.b.v. Sociaal Domein		140.000	6
Inhuur personeel t.b.v. Ruimtelijke Ordening		160.000	8
Budgetoverhevelingen (BWN 6 : Jaarrekening 2017) :			
Scholing taalniveau pedagogisch medewerkers		13.697	4
Normalisatieproces De Griend		20.607	8
Dotatie BR Onderhoud gebouwen		269.001	0
Dotatie BR Dekking kapitaallasten MFC Haaften		75.000	0
Voorjaarsnota 2018 (BWN 7) :			
Dotatie BR Vorming West Betuwe		408.253	0
Najaarsnota 2018 (BWN 8) :			
Dotatie BR Vorming West Betuwe		389.000	0

Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling (Alg Uitkering)	47.000		0
Saldo opgeheven bestemmingsreserves	257.146		0
Totaal mutaties	984.146	1.600.558	

Bestemmingsreserves

Onderstaande tabel geeft inzicht in de saldi en mutaties van de reserves, inclusief op welk programma de mutatie betrekking heeft.

	Saldo 1-1-2018	Dotaties	Onttrekking en	Saldo 31-12-2018	Programma
BR Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	993.399			888.260	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Jaarlijkse dotatie		115.000			4
Kapitaallasten openbaar en bijzonder basisonderwijs			220.139		4
BR Dekkingsreserve MFC Haften	742.708			738.958	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Kapitaallasten MFC Haften			78.750		5
<i>Resultaat Jaarrekening 2017 (BWN 6):</i>					
Dotatie BR Dekking MFC Haften		75.000			5
BR Rondweg Tuil / Waardenburg	400.000			600.000	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Dotatie t.l.v. BR Precariobelasting		200.000			2
BR Rehabilitatie wegen	250.000			459.408	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Dotatie		250.000			2
Kapitaallasten projecten rehabilitatie wegen			40.592		2
BR Afbouw diverse complexen	176.556			176.556	
BR Lokale Educatieve Agenda (L.E.A)	82.505			0	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Onderwijsachterstandenbeleid (O.A.B)			18.635		4
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR L.E.A.			63.870		4
BR Buitensportaccommodaties	257.774			217.288	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Jaarlijkse dotatie		37.650			5
<i>Voorjaarsnota 2018 (BWN 7):</i>					
TV Waardenburg, renovatie kleedkamers			8.839		5
VV DSS'14 Heesselt, nieuwbouw kleedruimten			57.640		5
TV TCVH Varik/Heesselt, renovatie tennisbaan			1.657		5
TV Ophemert, renovatie tennisbaan			10.000		5
BR Leefbaarheid	140.863			140.863	

BR Bovenwijkse investeringen	562.548			562.548	
BR Bestemmingsplannen	100.831				
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR Bestemmingsplannen			100.831	0	8
BR Inventaris gymnastieklokalen	36.230			0	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Jaarlijkse dotatie		11.322			5
Vervanging inventaris gymnastieklokalen			23.657		5
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR Inventaris gymnastieklokalen			23.895		5
BR e-NUP	30.000			0	
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR e-NUP			30.000		0
BR Cultuurhistorie	55.914			40.902	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Subsidie instandhouding monumenten Provincie		7.000			5
Stimuleren cultuurhistorische waarden			22.012		5
BR Groenonderhoud begraafplaatsen	538.917			514.604	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Jaarlijkse dotatie		54.321			7
Jaarlijkse onttrekking			78.634		7
BR Onderhoud wegen	15.000			0	
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR Onderhoud wegen			15.000		2
BR Sociaal Domein	285.708			55.946	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Onttrekking			229.762		6
BR Kinderzwemmen minima	11.250			0	
<i>1e begrotingswijziging 2018 (BWN 1):</i>					
Amendement VN/PvdA : dotatie		25.000			6
Deelname lokaal zwembonds J.S.F.			12.700		6
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					
Opheffen BR Kinderzwemmen minima			23.550		6
BR Biodiversiteit / L.O.P.	254.707			258.653	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Provincie Gelderland, subsidie Landschap Neerijnen		61.000			5
Project biodiversiteit			57.054		5
BR Vorming West Betuwe	779.487			0	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Gemaakte kosten/voorschotten fusie			779.487		0
<i>Voorjaarsnota 2018 (BWN 7):</i>					
Dotatie BR Vorming West Betuwe		408.253	408.253		0
<i>Najaarsnota 2018 (BWN 8):</i>					

Dotatie BR Vorming West Betuwe		389.000	389.000		0
BR Onderhoud gebouwen	0			308.438	
<i>Resultaat Jaarrekening 2017 (BWN 6):</i>					
Dotatie BR Onderhoud gebouwen		269.017			0
<i>Voorjaarsnota 2018 (BWN 7):</i>					
Dotatie BR Onderhoud gebouwen 2018		259.086			div
Onderhoud gebouwen t.l.v. BR			219.665		div
BR Precariobelasting	1.416.657			1.466.009	
<i>Meerjarenbegroting 2018-2022 (BWN 0):</i>					
Dotatie (conform BWN 3-2017)		833.352			0
Dotatie		250.000			0
Dotatie BR Rondweg Tuil / Waardenburg			200.000		1
Veilige fietspaden			90.000		2
Verkeersveiligheid			20.000		2
Integrale veiligheid			3.000		1
Herdenking 4 / 5 mei			10.000		5
Sport / Accommodatiebeleid			250.000		5
Biodiversiteit / L.O.P.			25.000		5
Jeugdsportfonds			25.000		6
Viering Koningsdag			10.000		5
<i>Harmonisatieprojecten (BWN 3):</i>					
Sportbeleid en –subsiëring			225.000		5
Projecten Leefbaarheidsfonds 2018			176.000		5
Totaal	7.131.054	3.245.001	3.947.622	6.428.433	

Resultaat boekjaar

Het boekjaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van: € 888.306

7.2.8 Voorzieningen

De gemeente Neerijnen kent drie voorzieningen

omschrijving	saldo	Vermeerdering (tlv exploitatie)	Vermindering (tbv exploitatie)	saldo
<i>Voorziening middelen van derden met gebonden bestemming:</i>				
Zwerfafval	30.374	14.442	11.431	33.384
Egalisatie riolering	2.220.651	468.088		2.688.739
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>				
Wethouderspensionen	855.508	61.419	30.852	886.075
	3.106.533	543.949	42.283	3.608.199

Voorziening voor zwerfafval

Deze voorziening wordt ingezet ter financiering van het project zwerfafval. De ontvangsten uit het fonds blijven gelabeld voor dit doel.

Voorziening egalisatie riolering

Deze voorziening wordt ingezet ter egalisatie van het saldo van baten en lasten van het gemeentelijk beleid en beheer op het terrein van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, oppervlakte-, hemel- en grondwater. Op deze manier kan de hoogte van het rioolrecht stabiel gehouden gaat worden.

Voorziening wethouderspensioenen

Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de (gewezen) wethouders en ter dekking van de financiële consequenties die voortvloeien uit het toepassen van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA). Deze wet regelt de toekenning van een ontslaguitkering en pensioen aan politieke ambtsdragers.

De voorziening dubieuze debiteuren en voorziening grondexploitaties, zijn conform BBV-voorschriften in mindering gebracht op het saldo openstaande debiteuren (7.5.4) de voorraden (7.2.3).

7.2.9 Vaste schulden > 1 jaar

De vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar bestaan uit de volgende posten:

	1-1-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	31-12-2018
Onderhandse geldleningen	€ 19.293.089		€ 1.393.232	€ 17.899.856
Waarborgsommen	€ 35.264	€ 18.220	€ 6.164	€ 47.320
Belegde gelden: Variks belang	€ 66.836	€ 88.099	€ 87.412	€ 66.149
	€ 19.395.189			18.013.326

Onderhandse leningen

De aflossingen op langlopende geldleningen hebben conform de aflossingsschema's plaatsgevonden. Over de langlopende geldleningen is in 2018 € 783.840 rente betaald, gemiddeld 4%.

Waarborgsommen

Het totaalbedrag waarborgsommen is per saldo toegenomen met ruim € 12.000.

Belegde gelden: Variks belang

Vanaf de 2de wereldoorlog woonde in Varik/Heesselt de Nederlandse neuroloog dokter Van Londen. Hij overleed in 1965 en maakte een groot deel van zijn vermogen over aan een beheerstichting. Het doel hiervan was om de jaarlijkse opbrengst ten goede te laten komen aan een maatschappelijk nut, in casu de verenigingen en stichtingen van Varik en Heesselt. Tot de herindeling van 1978 was het de gemeenteraad van Varik die baten uit het legaat van dokter Van Londen verdeelde onder de verenigingen van beide dorpen. Met de herindeling ging dat recht op die verdeling over op de raad van de gemeente Neerijnen. Met de herindeling per 1-1-2019 gaat het recht over op de raad van de gemeente West Betuwe.

De gemeente ontvangt jaarlijks een bedrag van Stichting Variks belang, dat voortkomt uit het batig saldo van de stichting, dat volgens de statuten van de stichting ten gunste van de gemeente komt. In 2018 heeft de gemeente een bedrag van de Stichting Variks Belang ontvangen van € 87.000, zijnde het deel van het batig exploitatiesaldo dat ingevolge de bepalingen van de stichtingsakte ten gunste van de gemeente komt. Jaarlijks ontvangt de Raad van verenigingen en organisaties uit Varik en Heesselt verzoeken voor een bijdrage uit deze middelen. De raad laat deze door de raadsadviescommissie Stichting Variks Belang beoordelen en voorzien van een bindend advies aan de raad. In 2018 is aan de verenigingen/stichtingen in Varik en Heesselt een bedrag uitgekeerd van € 87.000. Hierover wordt geen rente betaald of berekend.

7.2.10 Vlotten schulden < 1 jaar

	1-1-2018	31-12-2018
Kasgeldleningen	€ 0	€ 4.000.000
Kas-, bank- en girosaldi	€ 365.519	€ 295
Overige schulden	€ 3.321.435	€ 2.026.967

	€ 3.686.954	€ 6.027.262
--	--------------------	--------------------

Kasgeldleningen

Er was op 31-12-2018 één lopende kasgeldlening. Deze is in januari afgelost.

Kas- bank- en girosaldi

Onder deze post worden de schulden aan de banken verantwoord en de rekening van de betaalautomaat.

	1-1-2018	31-12-2018
BNG 28.50.15.540	€ 365.513	€ 0
BNG 28.50.54.082	€ 0	€ 0
BNG 28.50.66.757	€ 4	€ 4
Betaalautomaat	€ 0	€ 291

Overige schulden

Onder de overige schulden vallen onder andere de openstaande crediteuren. Op een klein bedrag (minder dan € 10.000) na is deze post volledig afgehandeld in januari 2018.

7.2.11 Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende posten:

	1-1-2018	31-12-2018
Van derden ontvangen middelen	€ 27.939	€ 0
Vooruitontvangen bedragen	€ 89.990	€ 688.894
Nog te betalen verlofuren	€ 116.490	€ 0
Nog te betalen bedragen	€ 1.195.944	€ 2.037.476
	€ 1.430.363	€ 2.726.370

Van derden ontvangen middelen:

Dit betrof 1 post, stimuleringsfonds goedkope woningbouw. Deze is in 2018 afgewikkeld.

Vooruitontvangen bedragen

Dit betreft verschillende kleine posten, onder andere anterieure overeenkomsten. Daarnaast betreft dit één grote post. Op 31-12-2018 is een negatief banksaldo (ruim € 600.000) van de gemeente Neerijnen aangevuld vanaf de bankrekening van gemeente West Betuwe.

Nog te betalen verlofuren

Arbeidsgerelateerde verplichtingen met jaarlijks vergelijkbaar volume mogen conform het BBV niet worden opgenomen op de balans. Om die reden is deze verplichting in 2018 afgeboekt.

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen bevatten posten die 2018 betreffen, maar waarvoor in 2019 een factuur voor ontvangen wordt. De belangrijkste posten zijn:

Gemeente Tiel	€ 422.000	Dit betreft de afrekening voor de werkzaamheden die Tiel voor gemeente Neerijnen doet inzake het sociaal domein.
Verschillende leveranciers	€ 72.000	Met de accountant is afgesproken dat de kosten die in 2019 gemaakt worden voor de afwikkeling van de jaarstukken, in 2018

		verantwoord worden. Dit betreft o.a. personele lasten (inhuur) en de accountantskosten.
Gemeente Lingewaal	€ 99.000	Betreft de afrekening rond het convenant IVR

7.2.12 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

Naast door de gemeente verstrekte geldleningen (zoals opgenomen onder de financiële vaste activa) staat de gemeente borg voor een aantal geldleningen van instellingen die binnen de gemeente werkzaam zijn (zoals Zorgcentrum De Wittenberg). Er zijn geen borgstellingen ten behoeve van natuurlijke personen. Hieronder zijn de borgstellingen gespecificeerd:

	Hoofdsom	Percentage van de borgstelling	1-1-2018	31-12-2018
Waarborgfonds sociale woningbouw	€ 15.764.000	Achtervangconstructie	€ 8.682.000	€ 9.239.000
Stichting de Wittenberg	€ 272.268	100%	€ 27.227	€ 13.613
Vitens	onbekend	100%	€ 64.374	€ 59.725

Daarnaast geldt een verplichting voor de huur van het Kasteel Neerijnen. De huur bedraagt in 2019 € 42.000.

7.2.13 EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft de mutatie in het saldo van de financiële activa en passiva van de collectieve sector weer, het weerspiegelt hiermee het vorderingensaldo op transactiebasis. EMU-saldo wordt berekend als de som van de mutaties van de vaste en vlottende financiële activa minus de som van de mutaties van de vaste en vlottende schuld. Een positief saldo betekent een vorderingenoverschot en een negatief saldo een vorderingentekort.

Het EMU-saldo bij de rekening 2018 is € 3.653.301

7.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In dit hoofdstuk wordt per programma toegelicht waardoor de financiële afwijkingen zijn ontstaan. Conform de financiële verordening van Neerijnen worden verschillen van boven de € 15.000 toegelicht. Dit gebeurt per taakveld. Als op taakveldniveau de verschillen kleiner zijn dan €15.000 is geen extra toelichting opgenomen.

7.3.1 Programma 0 – bestuur en ondersteuning

Programma 0						
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018	Vershil
Lasten	€ 2.024.901	N	€ 2.933.053	N	€ 3.216.034	€ 282.981
Baten	€ 331.503	V	€ 331.503	V	€ 370.214	€ 38.711
Saldo	€ 1.693.398	N	€ 2.601.550	N	€ 2.845.820	€ -244.270 N

Verschillen per taakveld:

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Vershil	
Bestuur	Lasten	1.421.645	2.225.070	2.547.260	-323.812	N
	Baten	32.928	32.928	31.306		
	Saldo	-1.388.717	-2.192.142	-2.515.954		
Burgerzaken	Lasten	533.830	633.830	574.749	78.503	V
	Baten	229.175	229.175	248.597		
	Saldo	-304.655	-404.655	-326.152		
Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	69.426	74.153	88.487	6.481	V
	Baten	69.400	69.400	90.215		
	Saldo	-26	-4.753	1.728		
Belastingen	Lasten			5.538	-5.442	N
	Baten			96		
	Saldo			-5.442		

Taakveld 0.1: bestuur

Vershil: € 323.812 (N)

Het grootste verschil (€ 184.000) zit in de kosten rond de herindeling. De verschillende besluiten van de stuurgroep zijn hierop verantwoord, onder andere de bijdrage aan ICT en huisvesting, waarvoor bijdrages betaald zijn aan Geldermalsen die als penvoerder optreedt in de herindeling. Tegenover deze lasten staan onttrekkingen uit de reserve vorming West Betuwe.

Daarnaast is er een nadeel (€ 40.000), de naheffing op de werkkostenregeling. Eerdere jaren was hier ook een overschrijding, maar in 2018 zijn door de herindeling meer personele kosten gemaakt die onder de werkkostenregeling vallen. Als laatste is er een nadeel op de kosten voor het college (€76.000) Dit zit met name in het feit dat de voorziening wethouderspensionen verhoogd is. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de consequenties van de wet APPA (Algemene pensioenwet Politieke Ambtsdragers). Uit de geactualiseerde

waardeberekeningen, waar onder andere de stijgende pensioenleeftijd en een iets lager rentepercentage zijn meegenomen, blijkt dat de hogere verplichting.

Daarnaast is een nadeel ontstaan (€ 23.000) doordat de accountantskosten van de controle van 2017 én 2018 in boekjaar 2018 zijn verantwoord. In Neerijnen werden accountantskosten verantwoord in het jaar waarin de controle plaats vond. West Betuwe heeft er voor gekozen om de accountantskosten te laten drukken op het jaar van de betreffende jaarrekening en Neerijnen is op die werkwijze aangesloten. De werkelijke kosten voor de accountantscontrole zijn niet hoger dan begroot.

Daarnaast zijn er overige kleine verschillen die geen nadere toelichtingen nodig hebben.

Taakveld 0.2: Burgerzaken

Vershil € 78.503 (V)

Het aantal verstrekte documenten is conform begroot, waardoor ook de legesopbrengsten conform begroting zijn. Zowel op toegerekende loonkosten (€39.000) als inhuur (€ 11.000) vallen de kosten lager uit dan begroot, er bleek minder personeelsinzet nodig dan begroot. Daarnaast zijn in verband met de herindeling enkele zaken goedkoper uitgevoerd, zo was het niet nodig nieuwe trouwboekjes te bestellen (€ 4.000), is er veel beperkter gebruik gemaakt van het kadaster (€ 5.000). Daarnaast is het klanttevredenheidsonderzoek (€ 8.000) niet uitgevoerd. De overige verschillen zijn kleiner en niet nader toegelicht.

7.3.2 Programma 1 – Veiligheid

Programma 1							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil
Lasten	€	1.153.412	N	€	1.235.017	N	€ 29.121
Baten	€	10.000	V	€	10.000	V	€ 13.244
Saldo	€	1.143.412	N	€	1.225.017	N	€ -15.877 N

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Vershil	
Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	936.716	1.004.821	998.527		
	Baten					
	Saldo	-936.716	-1.004.821	-998.527	6.294	V
Openbare orde en veiligheid	Lasten	216.696	230.196	265.612		
	Baten	10.000	10.000	23.244		
	Saldo	-206.696	-220.196	-242.368	-22.172	N

Taakveld 1.2: Openbare orde en veiligheid

De hogere kosten vloeien onder andere voort uit een intensievere beveiliging rond de jaarwisseling (€ 13.000) Daarnaast zijn de kosten voor IVR, wat gezamenlijk met Lingewaal wordt georganiseerd, hoger dan begroot (€ 30.000) doordat een gedeelte van de kosten voor 2017 in 2018 zijn verantwoord. De gemaakte kosten zijn conform het convenant met Lingewaal. Daarnaast zijn er meeropbrengsten van gemeentelijke leges voor bijzondere wetten (€ 13.000). Samen met de overige verschillen zorgt dit voor een nadeel op dit taakveld.

7.3.3 Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Programma 2							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil
Lasten	€	1.836.356	N	€	1.779.056	N	€ 172.536
Baten	€	5.180	V	€	88.180	V	€ 69.727
Saldo	€	1.831.176	N	€	1.690.876	N	€ 102.810 V

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Vershil	
Verkeer en vervoer	Lasten	1.826.356	1.769.056	1.590.742		
	Baten		83.000	9.453		
	Saldo	-1.826.356	-1.686.056	-1.581.288	104.768	V
Openbaar vervoer	Lasten	10.000	10.000	15.778		
	Baten	5.180	5.180	9.000		
	Saldo	-4.820	-4.820	-6.778	-1.958	N

Taakveld 2.1: Verkeer en vervoer

Op het gebied van wegen worden de meeste werkzaamheden uitgevoerd door de AVRI. Door de zachte winter is het aantal strooiacties minder geweest dan begroot (€ 14.000). Op gebied van verkeersveiligheid zijn minder meldingen geweest dan afgelopen jaren. Doordat in dit jaar ook medewerker die niet meer in dienst is en niet volledig is vervangen, is een op gebied van verkeersveiligheid minder uitgegeven (€ 17.000). Daarnaast is op het onderhoud van wegen een voordeel te melden, wat bestaat uit enkele grotere verschillen:

Veilige fietspaden	€ 90.000 (V)	Dit project zoals in 2017 begroot, is nog niet opgestart.
Verkeersveiligheid	€ 20.000 (V)	Dit project zoals in 2017 begroot, is nog niet opgestart.
Degeneratievergoeding	€ 74.000 (N)	Deze degeneratievergoedingen zijn begroot op basis van de opbrengsten uit 2017, wat geen goede basis bleek voor de bijbehorende werkzaamheden in 2018.
Overige kleinere verschillen	€ 36.000 (V)	
Totaal	€ 72.000 (V)	Het totale verschil op onderdeel wegen

7.3.4 Programma 3 – Economie

Programma 3							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil
Lasten	€	39.479	N	€	49.479	N	€ 2.856
Baten	€	-	V	€	-	V	€ -
Saldo	€	39.479	N	€	49.479	N	€ 2.856 N

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Economische ontwikkeling	Lasten	15.144	15.144	9.008		
	Baten					
	Saldo	-15.144	-15.144	-9.008	6.136	V
Bedrijfsloket en bedrijfsregeling	Lasten			454		
	Baten					
	Saldo			-454	-454	N
Economische promotie	Lasten	24.335	34.335	42.874		
	Baten					
	Saldo	-24.335	-34.335	-42.874	-8.539	N

Programma drie is binnen de gestelde financiële kaders uitgevoerd, er is geen aanvullende toelichting opgenomen.

7.3.5 Programma 4 – Onderwijs

Programma 4						
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018	Verschil
Lasten	€ 951.780	N	€ 1.056.799	N	€ 990.276 N	€ 66.523
Baten	€ 67.726	V	€ 84.015	V	€ 74.266 V	€ 9.750
Saldo	€ 884.054	N	€ 972.784	N	€ 916.011 N	€ 56.773 V

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Openbaar onderwijs	Lasten	70.926	78.926	56.743		
	Baten					
	Saldo	-70.926	-78.926	-56.743	22.183	V
Onderwijshuisvesting	Lasten	320.737	383.737	383.326		
	Baten					
	Saldo	-320.737	-383.737	-383.326	411	V
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	560.117	594.136	550.019		
	Baten	67.726	84.015	74.266		
	Saldo	-492.391	-510.121	-475.754	34.367	V

Taakveld 4.1 Openbaar onderwijs

De gemaakte kosten voor het vervoer van leerlingen naar gymzalen laat een klein voordeel zien (€ 14.000). Daarnaast vallen de kosten voor het gebruik van gymzalen lager uit dan begroot (€ 6.000). Ten opzichte van 2017 zijn de overschotten op deze twee aspecten iets gegroeid, wat een indicatie zou kunnen zijn van structurele afname van deze kosten.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Op gebied van kinderopvang is een voordeel te melden (€ 37.000), door goedkopere uitvoering van de voorschoolse voorziening voor peuters. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor inspecties van de opvanglocaties door de GGD (€ 8.000), waarvoor op dit taakveld geen budget begroot was. Doordat meer leerlingen gebruik maken van vervoer naar scholen, is er een nadeel (€ 14.000) op gebied van leerlingenvervoer. Het onderwijsachterstandenbeleid is goedkoper uitgevoerd (€ 11.000). Daarnaast zijn er nog enkele kleinere verschillen die niet nader zijn toegelicht.

7.3.6 Programma 5 – Cultuur en recreatie

Programma 5						
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018	Vershil
Lasten	€ 1.917.414	N	€ 2.725.785	N	€ 2.647.436	€ 78.349
Baten	€ 454.192	V	€ 532.192	V	€ 599.062	€ 66.870
Saldo	€ 1.463.222	N	€ 2.193.593	N	€ 2.048.374	€ 145.219 V

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Vershil	
Sportbeleid en activering	Lasten	185.448	430.448	390.190		
	Baten					
	Saldo	-185.448	-430.448	-390.190	40.258	V
Sportaccommodaties	Lasten	85.703	238.562	140.917		
	Baten	2.347	2.347	7.374		
	Saldo	-83.356	-236.215	-133.543	102.672	V
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	69.406	245.451	355.505		
	Baten			17.038		
	Saldo	-69.406	-245.451	-338.467	-93.016	N
Musea	Lasten	7.000	7.000	5.000		
	Baten					
	Saldo	-7.000	-7.000	-5.000	2.000	V
Cultureel erfgoed	Lasten	66.588	65.427	104.245		
	Baten	2.000	2.000	16.983		
	Saldo	-64.588	-63.427	-87.262	-23.835	N
Media	Lasten	789.812	792.440	817.428		
	Baten	306.075	306.075	307.337		
	Saldo	-483.737	-486.365	-510.091	-23.726	N

Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Lasten	713.457	946.457	834.151		
	Baten	143.770	221.770	250.330		
	Saldo	-569.687	-724.687	-583.820	140.867	V

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Door de sportverenigingen is minder subsidie toegekend dan vooraf begroot. Zowel in de reguliere subsidies als de subsidies voor verduurzaming van de sportaccommodaties. Het grootste deel van de aangevraagde subsidies is wel toegekend, dus het verschil wordt veroorzaakt door het aantal subsidieaanvragen.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Aan de sportzalen is zéer beperkt onderhoud gepleegd, omdat deze over het algemeen in betere staat zijn dan in het gebouwenbeheerplan is opgenomen. Dit veroorzaakt de helft van dit financiële voordeel. Daarnaast zijn er kleinere voordelen, er is o.a. minder inventaris van de gymlokalen vervangen, de zalen zijn vaker verhuurd aan externen. Als laatste zijn de energiekosten behoorlijk ruim geraamd geweest.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

De overschrijding op dit taakveld is toe te schrijven aan bedragen die in het kader van leefbaarheid zijn verstrekt. Een deel van deze projecten is reeds in 2017 toegekend, maar voldeed pas in 2018 aan de voorwaarden. Daarnaast betreft meer dan de helft van de afwijking het project biodiversiteit, waarvoor een onttrekking uit de reserve biodiversiteit tegenover staat. Die onttrekking is verantwoord onder kopje 7.3.10.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

In 2018 is meer energie gestoken in het onderhoud van monumenten. Dit heeft met name te maken met de stelling van de Blauw Reiger (Haafden). Doorhoutrot was deze stelling aan vervanging toe. Deze werkzaamheden zijn in 2018 uitgevoerd. Voor onderhoud aan gebouwen (en dus ook monumenten) is de egaliseringsreserve onderhoud gebouwen. Uit deze reserve is ook voor dit onderhoud een onttrekking gedaan, die is verantwoord op 7.3.10.

Taakveld 5.6 Media

Aan de openbare bibliotheek is meer subsidie toegekend dan vooraf begroot (€ 34.000). Dit is deels te wijten aan de duurdere huisvesting, maar ook door de projecten die de bibliotheek oppakt. Hoewel de kosten iets hoger zijn, is dit wel in lijn met het beleid van de gemeente. Daarnaast is er een klein voordeel (€ 10.000) te melden op de exploitatie van de Burcht van Haefden.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Neerijnen voert een passief beleid op de verkoop van groenstroken. Doordat er minder aanvragen tot het kopen van snippergroen waren dan begroot, zijn de opbrengsten minder gunstig dan voorzien in de najaarsnota (€ 25.000). Daarnaast zijn de kosten voor groenonderhoud voordelig uitgevallen, dit zit met name in de bomen en het baggeren. Betreffende het baggeren heeft de AVRI conform plan én kosten het baggeren uitgevoerd. Het blijkt dat het begrootte bedrag voor baggeren in de werkbegroting AVRI, niet volledig aansloot bij de begroting Neerijnen. Het overige budget op onderhoud aan bomen wordt verklaard doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar 2019.

Het overige voordeel (€ 54.000) betreft een subsidie van het rijk voor het project biodiversiteit en landschapontwikkeling. Deze is toegevoegd aan de reserve biodiversiteit. Omdat onttrekkingen en dotaties aan reserves onder de algemene dekkingsmiddelen worden verantwoord, staan die onder het kopje 7.3.10 algemene dekkingsmiddelen.

7.3.7 Programma 6 – Sociaal domein

Programma 6							
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018		Vershil
Lasten	€	8.646.240	N	€	8.931.258	N	€ 550.620
Baten	€	1.889.069	V	€	1.906.278	V	€ 126.613
Saldo	€	6.757.171	N	€	7.024.980	N	€ -424.008 N

De tabel hieronder geeft inzicht in het resultaat per taakveld. Waar de verschillen groter zijn dan € 15.000 is een nadere toelichting opgenomen.

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Vershil	
Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	906.979	1.017.997	1.030.316		
	Baten	22.069	26.278	58.531		
	Saldo	-884.910	-991.719	-971.785	19.934	V
Wijkteams	Lasten	631.250	671.250	617.005		
	Baten					
	Saldo	-631.250	-671.250	-617.005	54.245	V
Inkomensregeling	Lasten	2.620.881	2.336.881	2.386.932		
	Baten	1.768.000	1.781.000	1.848.923		
	Saldo	-852.881	-555.881	-538.009	17.872	V
Begeleide participatie	Lasten	1.214.000	1.060.000	960.000		
	Baten					
	Saldo	-1.214.000	-1.060.000	-960.000	100.000	V
Arbeidsparticipatie	Lasten	89.000	89.000	151.596		
	Baten					
	Saldo	-89.000	-89.000	-151.596	-62.596	N
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	260.000	260.000	208.382		
	Baten			2.320		
	Saldo	-260.000	-260.000	-206.062	53.938	V
Maatwerkdienstverlening (18+, 18-)	Lasten	2.440.966	2.535.966	2.955.767		
	Baten	99.000	99.000	123.117		
	Saldo	-2.341.966	-2.436.966	-2.832.650	-395.684	N
Geëscaleerde zorg	Lasten	483.164	960.164	1.171.880		
	Baten					
	Saldo	-483.164	-960.164	-1.171.880	-211.716	N

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Het voordeel op de algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere inzet van personeel in het laatste jaar voor de herindeling.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Het voordeel op de loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en - dienstverlening) is ontstaan doordat er minder inzet noodzakelijk was voor individuele cliëntondersteuning.

Taakveld 6.3 Inkomensregeling

Het voordeel op de inkomensregeling is een combinatie van een voordeel van € 73.000 op de uitvoering van de bijstand door Werkzaam en een nadeel van € 55.000 op de bijzondere bijstand. Het voordeel op de bijstand hangt samen met de economische situatie en de resultaten die Werkzaam realiseert op uitstroom. In de najaarsnota was hier ook al een voordeel van € 242.000 opgenomen. Voor de bijzondere bijstand was in de najaarsnota rekening gehouden met een voordeel van € 75.000. Deze inschatting was gebaseerd op de prognose van de gemeente Tiel bij de cijfers van het eerste halfjaar. Het voordeel blijkt uiteindelijk € 20.000 te bedragen, zodat hier nu in de jaarrekening een nadeel van € 55.000 uit komt.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie

Het voordeel op de sociale werkvoorziening heeft hoofdzakelijk te maken met afwikkeling van de liquidatie van Lander (gerealiseerd boekwinst op panden) en de startkosten van Werkzaam. Hier is een voordeel van € 75.000 op gerealiseerd voor Neerijnen. In 2019 is hier ook nog een voordeel te verwachten van € 75.000 uit de liquidatiereserve van Lander. Hierover moet nog wel een besluit door het AB van Werkzaam worden genomen.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Een deel van de oorzaak van het voordeel op de bijstand door Werkzaam bestaat uit de uitstroom naar werk met een loonkostensubsidie. Deze loonkostensubsidie leidt binnen dit taakveld tot een nadeel, omdat deze niet afzonderlijk in de begroting van Werkzaam waren opgenomen, maar volgens de verslaggevingsvoorschriften wel afzonderlijk zijn verantwoord.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Het voordeel op de woningaanpassingen en hulpmiddelen wordt veroorzaakt door een administratieve afwikkeling van oude jaren. In 2014 en 2015 zijn door de uitvoering door gemeente Tiel verplichtingen opgenomen van € 137.000, waarvan bij de afwikkeling in 2018 is gebleken dat deze onterecht waren. Deze verplichting is dan ook in 2018 vrijgevallen. Dit betekent dat de uitvoering van 2018 tot een nadeel van € 83.000 heeft geleid. Omdat de facturering door de nieuwe aanbieder van rolstoelen, scootmobielen en hulpmiddelen aan het begin van het jaar wat achterliep, kon voor de najaarsnota nog geen goede prognose worden gemaakt. Aanvragen voor woningaanpassingen zijn ook niet goed te voorspellen en deze kunnen tot forse lasten leiden.

Taakveld 6.7 Maatwerkdienstverlening (18+, 18-)

In de begroting 2018 was rekening gehouden met een tekort van € 100.000 op de nieuwe taken Wmo/Jeugd en een overschot van € 100.000 op de huishoudelijke hulp. Gedurende het jaar is de begroting opgehoogd met € 95.000 en het tekort in de rekening is € 395.000. Het totale tekort komt hiermee op € 490.000, verdeeld over de volgende onderdelen.

Maatwerkdienstverlening (18+, 18-)	Begroting Primitief	Wijziging	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Verschil
Huishoudelijke hulp	400.000	-15.000	385.000	477.653	-92.653
Wmo dienstverlening	712.417	150.000	862.417	993.398	-130.981
Jeugd dienstverlening	1.229.549	-40.000	1.189.549	1.361.600	-172.051
	2.341.966	95.000	2.436.966	2.832.650	-395.684

Huishoudelijke hulp

Ondanks de stijging van de tarieven (met een effect van € 60.000) was de prognose op basis van de cijfers tot en met het tweede kwartaal dat de budgetten met € 15.000 verlaagd konden worden. Uiteindelijk blijkt nu een nadeel van € 93.000 nadeel. Ten opzichte van het rijksbudget is er dus nog steeds sprake van een voordeel.

Wmo dienstverlening

Op basis van de cijfers tot en met het tweede kwartaal was de prognose dat er € 150.000 budget extra nodig was. Dit hogere budget blijkt nu alsnog met € 130.000 te zijn overschreden. Ten opzichte van 2017 ligt de inzet ook € 160.000 hoger. De inzet van begeleiding blijkt dus structureel hoger te liggen.

Jeugd dienstverlening

Gedurende het jaar was de verwachting dat de inzet van ambulante jeugdhulp terugliep. De verlaging van het budget met € 40.000 leidt nu tot een overschrijding van € 170.000. Per saldo nog een tekort van € 130.000. De inzet in 2018 ligt wel 10% lager dan die van 2017.

Taakveld 6.8 Geëscaleerde zorg

In het nadeel op dit onderdeel is een voordelig saldo van € 30.000 verwerkt uit de afrekening van de solidariteit van 2017. Het nadeel over 2018 is dan ook € 241.000.

Geëscaleerde zorg	Begroting Primitief	Wijziging	Begroting na wijziging	Rekening 2018	Verschil
Wmo	152.615	17.000	169.615	165.454	4.161
Jeugd	330.549	460.000	790.549	1.005.952	-215.403
	483.164	477.000	960.164	1.171.406	-211.242

Gedurende het jaar zijn de budgetten met € 477.000 opgehoogd. Samen met het gepresenteerde nadeel is dit een tekort van € 718.000. Dit wordt veroorzaakt door de stijging van de inzet van pleegzorg en residentiële zorg. Deze onderdelen laten ten opzichte van 2017 een stijging van 80% zien. Gezien de kosten van dergelijke trajecten gaat dit om enkele gevallen, maar gezien de impact op de budgetten is een nadere analyse van de achtergronden van deze ontwikkeling noodzakelijk. De uitkomsten hiervan zijn echter niet beschikbaar voor de afronding van deze jaarstukken.

Recapitulatie budgetten voorzieningen en dienstverlening Wmo/Jeugd

In de primitieve begroting waren de budgetten voor voorzieningen en dienstverlening Wmo/Jeugd per saldo verwerkt op het niveau van de rijksbijdrage. Deze budgetten zijn ook de basis voor de meerjarenbegroting en daarmee voor de begroting 2019 van West Betuwe.

Recapitulatie	Begroting Primitief	Rekening 2018	Verschil	Bijzonder	Saldo
6.6 Maatwerkvoorzieningen	260.000	206.062	53.938	137.000	-83.062
6.7 Maatwerkdienstverlening	2.341.966	2.832.650	-490.684	0	-490.684
6.8 Geëscaleerde zorg	483.164	1.171.406	-688.242	30.000	-718.242
	3.085.130	4.210.119	-1.124.989	167.000	-1.291.989

Uit dit overzicht blijkt over 2018 een tekort van ruim 40%. Over de afgelopen jaren waren er ook tekorten binnen de nieuwe taken van het sociaal domein. In 2018 is beroep gedaan op het fonds tekortgemeenten voor de jaren 2016 en 2017. Het gemiddelde tekort over deze jaren was € 464.000 per jaar. Het tekort van 2018 is bijna een verdrievoudiging hiervan.

In 2018 is uit het fonds tekortgemeenten € 212.500 ontvangen. Deze bijdrage is verwerkt onder de algemene dekkingsmiddelen.

7.3.8 Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Programma 7												
	Primitieve begroting		Begroting na wijzigingen		Jaarstukken 2018	Verschil						
Lasten	€	3.551.717	N	€	3.714.516	N	€	3.967.260	N	€	252.744	
Baten	€	3.054.101	V	€	3.141.101	V	€	3.118.035	V	€	23.066	
Saldo	€	497.616	N	€	573.415	N	€	849.225	N	€	-275.810	N

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Volksgezondheid	Lasten	510.394	531.066	537.105		
	Baten					
	Saldo	-510.394	-531.066	-537.105	-6.039	N
Riolering	Lasten	1.728.175	1.606.175	1.705.393		
	Baten	2.026.161	2.042.161	2.003.360		
	Saldo	297.986	435.986	297.967	-138.019	N
Afval	Lasten	819.573	795.573	855.161		
	Baten	899.500	899.500	958.835		
	Saldo	79.927	103.927	103.675	-252	N
Milieubeheer	Lasten	239.529	345.529	434.281		
	Baten	8.152	8.152	23.484		
	Saldo	-231.377	-337.377	-410.797	-73.420	N
Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	254.046	436.173	435.321		
	Baten	120.288	191.288	132.356		
	Saldo	-133.758	-244.885	-302.965	-58.080	N

Taakveld 7.2 Riolering

De rioolheffing die door de gemeente wordt geheven is gelabeld voor de kosten van riolering en mag alleen daaraan worden uitgegeven. Overschotten of tekorten worden verrekend met de voorziening riolering. Hier zijn enkele uitzonderingen op die anders worden behandeld, bijvoorbeeld de btw. Daardoor ontstaat een nadeel op dit taakveld.

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Op gebied van duurzaamheid is een overschot te melden (€ 50.000), wat met name veroorzaakt wordt doordat uitvoering van enkele trajecten langzamer is verlopen in 2018 doordat de focus en tijdsbesteding met name uitging naar de herindeling.

Daarnaast is de bijdrage aan de ODR aanzienlijk hoger dan begroot (€ 130.000). In de najaarsnota 2018 is reeds extra geld begroot, dit bleek niet afdoende. De extra kosten ontstaan door de trend dat er meer kleine aanvragen bij de ODR binnenkomen. Deze kosten relatief veel tijd en brengen relatief weinig leges op, waardoor opbrengsten en lasten niet in de pas lopen.

Daarnaast is er afgelopen jaar veel overlast geweest van de eikenprocessierups, die extra is bestreden (€ 12.000) door de AVRI. De overige verschillen zijn kleiner verdeeld over meerdere posten en zijn niet verder toegelicht.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

De grafrechten hebben ruim minder opgebracht dan begroot (€60.000). In 2018 is incidenteel meer begroot dan de meerjarige trend, dit bleek echter te optimistisch. De gerealiseerde opbrengst is wel conform de nota 'ontwikkelingen begraafplaatsen Neerijnen 2016-2020, zoals deze door de gemeenteraad van Neerijnen is vastgesteld.

Daarnaast is op gebied van onderhoud aan begraafplaatsen ruim €40.000 nadeel. Dit zit onder andere in de kosten van de pilot begraafplaatsen (€ 25.000) waarvoor geen aanvullende begrotingswijziging is opgesteld bij het raadsbesluit. Daarnaast staat er tegenover de kosten voor onderhoud aan de baarhuisjes een onttrekking uit de reserve onderhoud gebouwen. Deze is op dit taakveld begroot, maar de werkelijke onttrekking wordt verantwoord in hoofdstuk 7.3.10.

7.3.9 Programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

	Programma 8				
	Primitieve begroting	Begroting na wijzigingen	Jaarstukken 2018	Verschil	
Lasten	€ 2.995.511 N	€ 4.116.422 N	€ 2.719.204 N	€ 1.397.218	
Baten	€ 2.343.519 V	€ 3.301.223 V	€ 3.046.258 V	€ 254.965	
Saldo	€ 651.992 N	€ 815.199 N	€ 327.055 V	€ 488.144 V	

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Ruimtelijke ordening	Lasten	387.746	521.746	683.748		
	Baten	126.666	126.666	293.847		
	Saldo	-261.080	-395.080	-389.900	5.180	V
grondexploitaties	Lasten	1.968.411	2.924.115	1.365.639		
	Baten	1.883.853	2.841.557	2.407.254		
	Saldo	-84.558	-82.558	1.041.615	1.124.173	V
Wonen en bouwen	Lasten	639.354	670.561	669.817		
	Baten	333.000	333.000	345.157		
	Saldo	-306.354	-337.561	-324.660	12.901	N

Taakveld 8.2 Grondexploitaties

Op basis van de geactualiseerde winst/verliesberekening van de grondexploitatiecomplexen, valt uit de voorziening grondexploitaties een groot bedrag vrij (€ 1.141.838). Dit wordt met name veroorzaakt doordat in de doorrekening een lager rentepercentage gebruikt wordt. Een uitgebreide toelichting is terug te vinden in hoofdstukken 4.7 (paragraaf grondbeleid) en 7.2 (balanstoeelichtingen).

Daarnaast is er een nadeel (€ 15.000) wat zijn oorzaak vindt in de afwikkeling van de boekjaren 2016 en 2017 van de AVRI, waar na afstemmen tussen beide partijen overeenkomst is bereikt over een aantal kosten.

7.3.10 Financiering, algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en vennootschapsbelasting

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Vennootschapsbelasting	Lasten			221		
	Baten					
	Saldo			-221	-221	N
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	2.726.341	4.200.901	4.537.861		
	Baten	20.499.986	24.255.361	24.613.572		
	Saldo	17.773.645	20.054.460	20.075.710	21.250	V
Onvoorzien	Lasten	27.500	75.500			
	Baten			-100.000		
	Saldo	-27.500	-75.500	-100.000	-24.500	N

Het verschil op de algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de volgende onderdelen:

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
OZB woningen	Lasten	140.296	158.000	112.328		
	Baten	1.162.000	1.179.000	1.156.581		
	Saldo	1.021.704	1.021.000	1.044.253	23.253	V
OZB niet-woningen	Lasten	28.900	4.800	38.069		
	Baten	968.000	984.000	966.285		
	Saldo	939.100	979.200	928.216	-50.984	N
Belastingen overig	Lasten			1.135		
	Baten	1.247.602	1.273.093	1.275.815		
	Saldo	1.247.602	1.273.093	1.274.680	1.587	V
Algemene uitkering	Lasten	4.110	4.110	5.648		
	Baten	14.912.856	15.409.106	15.446.428		
	Saldo	14.908.746	15.404.996	15.440.779	35.783	V
Treasury	Lasten	121.390	129.390	151.534		
	Baten	208.062	208.062	220.284		
	Saldo	86.672	78.672	68.749	-9.923	N
Mutaties in de reserves	Lasten	2.431.645	3.904.001	4.229.147		
	Baten	2.001.466	5.202.100	5.548.180		
	Saldo	-430.179	1.298.099	1.319.033	20.934	V

De mutaties in de reserves zijn in zijn geheel toegelicht in paragraaf 7.2.7, eigen vermogen.

Hieronder zijn, conform het BBV, de structurele toevoegingen aan de reserves uiteengezet:

	Dotatie	Onttrekkingen
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	115.000	220.139
Dekkingsreserve MFC Haaften		78.750
Kapitaallasten rehab wegen		40.592
Buitensportaccomodaties	37.650	
Groenonderhoud begraafplaatsen	54.321	78.634
BR Cultuurhistorie	7.000	22.012
BR onderhoud gebouwen	259.086	219.665
Totaal	473.057	659.792

Onder de kop onvoorzien zijn naast het begrootte bedrag voor onvoorzien ook 'algemene baten en lasten' verantwoord. Hier is in 2018 één bedrag verantwoord, dit betreft een afwikkeling van een bijdrage van een verbonden partij uit het jaar 2013 van € 100.000.

7.3.11 Overzicht overhead

Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018	Verschil	
Overhead	Lasten	2.433.873	2.668.958	2.489.178		
	Baten		71.000	64.654		
	Saldo	-2.433.873	-2.597.958	-2.424.524	173.434	V

De verschillen bestaan uit:

- Personeelszaken (voordeel € 60.000). In de begroting is rekening gehouden met extra kosten voor het uitbetalen van verlofuren, in verband met overgang en uitdiensttreden van personeel. De werkelijk uitbetaalde verlofuren zijn verantwoord op de taakvelden waar de betreffende medewerkers financieel op drukken. Daarnaast stond op 1 januari 2018 nog een bedrag op de balans voor uitbetaling verlofuren. Deze balanspost is per 31-12-2018 volledig vrijgevallen.
- Automatisering (voordeel € 60.000). Het voordeel bestaat uit enkele kleinere posten die positief uitgevallen zijn, zoals salarislasten en afschrijvingen. Daarnaast zijn er over de gehele linie minder kosten gemaakt omdat de focus in 2018 verlegd werd naar het opstarten van de nieuwe organisatie in verband met de herindeling. Investerings op ICT gebied hebben hierdoor ook minder plaatsgevonden.
- Voorlichting (€ 30.000 voordeel). Dit voordeel valt te noteren doordat op voorlichting, in tegenstelling tot begroot, niet is ingehuurd. De intensivering van de communicatie in verband met de herindeling is met het vaste personeel worden ingevuld.
- Management en bestuursondersteuning (€ 37.000 nadeel). Dit verschil is volledig te verklaren door de inhuur als gevolg van het vertrek van vaste medewerkers. In 2018 zijn mensen ingehuurd op het secretariaat en werd een manager ingehuurd. Een deel van deze kosten worden gedekt uit het herindelingsbudget, waardoor er een onttrekking aan een reserve tegenover staat.
- Daarnaast is er bij de begrotingswijziging van de voorjaarsnota een technische fout gemaakt, wat op het taakveld overhead een voordeel van € 60.000 oplevert.
- De overige verschillen zijn minimaal en niet nader toegelicht.

7.4 Wet Normering Topinkomens

Conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) wordt bij het opstellen van de jaarstukken van de gemeente de bezoldiging van topfunctionarissen verantwoord.

Het bezoldigingsmaximum in 2018 voor de gemeente Neerijnen is € 189.000. Het weergegeven individuele W.N.T.-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1 fte.

bedragen x € 1	J. Vonk van Meteren	K Steenbergem
Funcctiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01– 30/12	01/01– 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging⁶		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	127.612	82.032
Beloningen betaalbaar op termijn	23.935	17.347
<i>Subtotaal</i>	<i>151.756</i>	<i>99.379</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000 * 1 * 364 / 365 = €188.400	189.000 * 1 * 365 / 365 = €189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	151.756	99.379
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
bedragen x € 1	J. Vonk van Meteren	K. Steenbergem
Funcctiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang ⁶ en einde functieervulling in 2017	01/04 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,9
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	83.033	83.884
Beloningen betaalbaar op termijn	12.182	12.034
<i>Subtotaal</i>	<i>95.215</i>	<i>95.918</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	136.370	162.900
Totale bezoldiging	95.215	95.918

7.5 Overzicht van incidentele baten en lasten

Dit overzicht geeft inzicht in de incidentele baten en lasten in 2018. Hieronder vallen niet de incidentele budgetoverschrijdingen of de mutaties aan reserves die structureel karakter hebben.

Programma	Omschrijving	Baten	Lasten
	exploitatie		
0	Eindheffing WKR		40.000
0	Kosten herindeling		1.438.000
0	Uitkering fonds tekortgemeenten	200.000	
8	Vrijval voorziening grondexploitatie	1.141.569	
Alg. dekkingsmiddelen	Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling	720.000	
Alg. dekkingsmiddelen	financiële afwikkeling VRGZ 2013	100.000	
Overhead	Ontvangst ministerie ivm stroomstoring 2007	65.000	
Overhead	Extra communicatie ivm herindeling		20.000
<i>Vershillende</i>	Vervroegde afschrijvingen ivm herindeling		124.000
<i>Vershillende</i>	Eénmalige uitbetaling verlofuren		65.000
	Algemene reserve		
0	Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling		680.000
0	Extra capaciteit organisatie	125.000	
6	Extra capaciteit organisatie sociaal domein	140.000	
8	Extra capaciteit organisatie Ruimtelijke Ordening	160.000	
4	Scholing taalniveau pedagogisch medewerkers	13.697	
8	Normalisatieproces de Griend	20.607	
0	Dotatie BR onderhoud gebouwen	269.001	
0	Dotatie BR dekking kapitaallasten MFC Haaften	75.000	
0	Dotatie BR vorming West Betuwe	408.253	
0	Dotatie BR vorming West Betuwe	389.000	
0	Tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling		47.000
0	Saldo opgeheven bestemmingsreserves		257.146
	Bestemmingsreserves		
5	Dotatie BR dekking MFC haaften		75.000
2	Dotatie rondweg Tuil/Waardenburg		200.000
2	Dotatie BR rehabilitatie wegen		250.000
4	BR Lokale Educatieve Agenda	82.505	
5	BR Buitensportaccomodaties conf VJN	78.136	
8	Opheffing BR bestemmingsplannen	100.831	
5	Opheffen BR inventaris gymnastieklokalen	47.552	11.322
0	Opheffing BR e-NUP	30.000	
2	BR onderhoud wegen	15.000	
6	BR sociaal domein - onttrekking	229.762	

6	BR kinderswemmen minima	36.250	25.000
5	BR Biodiversiteit LOP	57.054	61.000
0	BR vorming West Betuwe	1.576.740	797.253
Verschillende	BR onderhoud gebouwen		269.017
0,1,2,5,6	BR Precariobelasting	1.034.000	1.083.352
	Voorzienen		
7	Zwerfafval	11.431	14.442
7	Egalisatie riolering		468.088
0	Wethouderspensioenen	30.852	61.419
	Totaal	7.157.240	5.987.039

7.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad zoals geregeld in de Gemeentewet.

Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en / of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of respectievelijk welke begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de raad. In het controleprotocol is aangegeven welke overschrijdingen de raad wel en welke de raad niet als onrechtmatig beschouwt.

Begrotingsoverschrijdingen kunnen in een aantal categorieën worden gerangschikt. In de volgende tabel zijn de in het dienstjaar 2018 opgetreden begrotingsoverschrijdingen gerangschikt en is tevens aangegeven of de overschrijding rechtmatig of onrechtmatig is geweest. Hierbij wordt aangesloten op artikel 5, lid 3 van de financiële verordeningen Neerijnen 2017, zodoende worden alleen overschrijdingen groter dan € 15.000 toegelicht.

Oorzaak van de kostenoverschrijding		Bedrag (€)	Wel rechtmatig	Niet rechtmatig
1	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde inkomsten (of een onttrekking aan een reserve die niet op het betreffende taakveld is verantwoord.			
	0.1 Bestuur	322.190	X	
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	110.054	X	
	5.5 Cultureel erfgoed	38.818	X	
	7.3 Afval	59.588	X	
	7.2 Riolering	99.218	X	
	7.4 Milieubeheer	88.752	X	
	8.1 Ruimtelijke ordeningen	162.002	X	
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd			
2a	<i>Openeind regelingen</i>			
	6.3 Inkomensregeling	50.051	X	
	6.5 Arbeidsparticipatie	62.596	X	
	6.7 Maatwerkdienstverlening (18+, 18-)	419.801	X	
	6.8 Geëscaleerde zorg	211.716	X	
	Alg. dekkingsmiddelen	336.960	X	
2b	<i>Overige afwijkingen</i>			
	1.2 Openbare orde en veiligheid	35.416	X	
	5.6 Media	24.988	X	
3	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd			
	Niet van toepassing			
4	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor bewust geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend			
	Niet van toepassing			

5	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit achteraf blijkt			
5a	<i>Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar</i>			
	Niet van toepassing			
5b	<i>Geconstateerd na verantwoordingsjaar</i>			
	Niet van toepassing			
6	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of volgende jaren			
	Niet van toepassing			

8 Bijlagen

8.1 Resterende investeringsbudgetten

In deze bijlage worden de openstaande investeringsbudgetten per 1-1-2019 weergegeven. Dit betreft budgetten voor investeringen die in 2018 of eerder door de raad zijn geautoriseerd.

	Geautoriseerd bedrag	Totaal uitgegeven	Afgesloten?	Restant 2019	Datum raadsbesluit
Fietspaden onder de Waalbrug	450.000	-	Nee	450.000	31-5-2018
ICT	87.500	-	Ja	-	26-10-2017
Burcht van Haften	75.000	50.275	Ja	-	6-7-2017
Openbare verlichting	900.000	934.150	Ja	-	26-10-2017
Riolering	2.204.500	960.565	Nee	1.388.138	26-10-2017
Rotonde	1.025.000	18.540	Nee	1.006.460	26-10-2017
Wegen	1.930.000	1.186.942	Nee	743.058	26-10-2017, 5-7-2018
Totaal				3.587.656	

8.2 Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving		Begroting 2017 Primitief	Begroting na wijzigingen	Rekening 2018
0.1	Bestuur	Lasten	1.421.645	2.225.070	2.547.260
		Baten	32.928	32.928	31.306
		Saldo	-1.388.717	-2.192.142	-2.515.954
0.2	Burgerzaken	Lasten	533.830	633.830	574.749
		Baten	229.175	229.175	248.597
		Saldo	-304.655	-404.655	-326.152
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	69.426	74.153	88.487
		Baten	69.400	69.400	90.215
		Saldo	-26	-4.753	1.728
0.6	Belastingen	Lasten			5.538
		Baten			96
		Saldo			-5.442
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten			221
		Baten			
		Saldo			-221
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	936.716	1.004.821	998.527
		Baten			
		Saldo	-936.716	-1.004.821	-998.527
1.2	Openbare orde en veiligheid	Lasten	216.696	230.196	265.612
		Baten	10.000	10.000	23.244
		Saldo	-206.696	-220.196	-242.368
2.1	Verkeer en vervoer	Lasten	1.826.356	1.769.056	1.590.742
		Baten		83.000	9.453
		Saldo	-1.826.356	-1.686.056	-1.581.288
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	10.000	10.000	15.778
		Baten	5.180	5.180	9.000
		Saldo	-4.820	-4.820	-6.778
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	15.144	15.144	9.008
		Baten			
		Saldo	-15.144	-15.144	-9.008
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregeling	Lasten			454
		Baten			
		Saldo			-454
3.4	Economische promotie	Lasten	24.335	34.335	42.874
		Baten			
		Saldo	-24.335	-34.335	-42.874
4.1	Openbaar onderwijs	Lasten	70.926	78.926	56.743

		Baten			
		Saldo	-70.926	-78.926	-56.743
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	320.737	383.737	383.326
		Baten			
		Saldo	-320.737	-383.737	-383.326
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lasten	560.117	594.136	550.207
		Baten	67.726	84.015	74.266
		Saldo	-492.391	-510.121	-475.942
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	185.448	430.448	390.190
		Baten			
		Saldo	-185.448	-430.448	-390.190
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	85.703	238.562	140.917
		Baten	2.347	2.347	7.374
		Saldo	-83.356	-236.215	-133.543
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	69.406	245.451	355.505
		Baten			17.038
		Saldo	-69.406	-245.451	-338.467
5.4	Musea	Lasten	7.000	7.000	5.000
		Baten			
		Saldo	-7.000	-7.000	-5.000
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	66.588	65.427	104.245
		Baten	2.000	2.000	16.983
		Saldo	-64.588	-63.427	-87.262
5.6	Media	Lasten	789.812	792.440	817.428
		Baten	306.075	306.075	307.337
		Saldo	-483.737	-486.365	-510.091
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	Lasten	713.457	946.457	834.151
		Baten	143.770	221.770	250.330
		Saldo	-569.687	-724.687	-583.820
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	906.979	1.017.997	1.030.316
		Baten	22.069	26.278	58.531
		Saldo	-884.910	-991.719	-971.785
6.2	Wijkteams	Lasten	631.250	671.250	617.005
		Baten			
		Saldo	-631.250	-671.250	-617.005
6.3	Inkomensregeling	Lasten	2.620.881	2.336.881	2.386.932
		Baten	1.768.000	1.781.000	1.848.923
		Saldo	-852.881	-555.881	-538.009
6.4	Begeleide participatie	Lasten	1.214.000	1.060.000	960.000
		Baten			
		Saldo	-1.214.000	-1.060.000	-960.000
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	89.000	89.000	151.596
		Baten			
		Saldo	-89.000	-89.000	-151.596
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	260.000	260.000	208.382

		Baten			2.320
		Saldo	-260.000	-260.000	-206.062
6.7	Maatwerkdienstverlening (18+, 18-)	Lasten	2.440.966	2.535.966	2.955.767
		Baten	99.000	99.000	123.117
		Saldo	-2.341.966	-2.436.966	-2.832.650
6.8	Geëscaleerde zorg	Lasten	483.164	960.164	1.171.880
		Baten			
		Saldo	-483.164	-960.164	-1.171.880
7.1	Volksgesondheid	Lasten	510.394	531.066	537.105
		Baten			
		Saldo	-510.394	-531.066	-537.105
7.2	Riolering	Lasten	1.728.175	1.606.175	1.705.393
		Baten	2.026.161	2.042.161	2.003.360
		Saldo	297.986	435.986	297.967
7.3	Afval	Lasten	819.573	795.573	855.161
		Baten	899.500	899.500	958.835
		Saldo	79.927	103.927	103.675
7.4	Milieubeheer	Lasten	239.529	345.529	434.281
		Baten	8.152	8.152	23.484
		Saldo	-231.377	-337.377	-410.797
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Lasten	254.046	436.173	435.321
		Baten	120.288	191.288	132.356
		Saldo	-133.758	-244.885	-302.965
8.1	Ruimtelijke ordening	Lasten	387.746	521.746	683.748
		Baten	126.666	126.666	293.847
		Saldo	-261.080	-395.080	-389.900
8.2	grondexploitaties	Lasten	1.968.411	2.924.115	1.365.639
		Baten	1.883.853	2.841.557	2.407.254
		Saldo	-84.558	-82.558	1.041.615
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	639.354	670.561	669.817
		Baten	333.000	333.000	345.157
		Saldo	-306.354	-337.561	-324.660
Overhead	Overhead	Lasten	2.433.873	2.668.958	2.489.178
		Baten		71.000	64.654
		Saldo	-2.433.873	-2.597.958	-2.424.524
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	2.726.341	4.200.901	4.537.861
		Baten	20.499.986	24.255.361	24.613.572
		Saldo	17.773.645	20.054.460	20.075.710
Onvoorzien	Onvoorzien	Lasten	27.500	75.500	
		Baten			-100.000
		Saldo	-27.500	-75.500	-100.000

8.3 SISA-bijlage

		 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						 Edele Raad van Bestuur	
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019									
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>			
			€ 77.306	€ 32.714	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			Eindverantwoording Ja/Nee
	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 09</i>				
1		060304 Gemeente Neerijnen	€ 0	0	€ 0				
2									
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente	
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>	
			€ 1.430.076	€ 49.445	€ 50.213	€ 2.656	€ 0	€ 0	
	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>				
<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>					
€ 6.062	€ 506	€ 0	€ 159.748	€ 0	Nee				

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 06</i>
			1 060304 Gemeente Neerijnen	€ 1.511.453	€ 27.503	€ 67.828	€ 3.496	€ 11.700
			2					
			99					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 12</i>
			1 060304 Gemeente Neerijnen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 78.838
			2					
			3					
			4					
			99					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2A / 13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2A / 14</i>				
			1 060304 Gemeente Neerijnen	€ 0				
			2					
			98					
			99					
			100					

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2018	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Besluit	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2017	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i>
			1 060304 Gemeente Neerijnen	€ 35.448	€ 0	€ 39.466	€ 45.397	€ 8.341
			2					
			84					
			85					
			86					
			87					
			88					
			99					
			100					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>		
			1 060304 Gemeente Neerijnen	€ 0	€ 0	€ 0		
			2					
			3					
			4					
			5					
			100					

8.4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wordt op een later moment toegevoegd en toegezonden